

REALIZACJA BUDŻETÓW PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO W ROKU 2017

Uchwalanie budżetu i jego zmiany

Przygotowanie budżetu jednostek samorządu terytorialnego

Zgodnie z art. 238 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz.U. z 2017 poz. 2077 z późn. zm., dalej ufp) organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego sporządza i przedkłada regionalnej izbie obrachunkowej – celem zaopiniowania oraz organowi stanowiącemu, do dnia 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy projekt uchwały budżetowej wraz z uzasadnieniem oraz inne materiały określone w uchwale, o której mowa w art. 234 ufp. Ustawowy termin przedłożenia regionalnym izbom obrachunkowym projektów uchwał budżetowych na 2017 r. dochowało 45,7% lubuskich JST, natomiast w skali kraju terminu dochowało 81,1% JST.

Liczba przedłożonych projektów budżetów na 2016 r. i na 2017 r.

Wyszczególnienie	Liczba przedłożonych projektów budżetów na 2016 r.					Liczba przedłożonych projektów budżetów na 2017 r.				
	Ogółem	do 15.11.2015 r.	w %	po 15.11.2015r.	w %	Ogółem	do 15.11.2016r.	w %	po 15.11.2016r.	w %
Polska ogółem, z tego:	2 970	2 543	85,6	427	14,4	2971	2408	81,1	563	18,9
- gminy	2 414	2 051	85,0	363	15,0	2412	1937	80,3	475	19,7
- miasta na prawach powiatu	66	61	92,4	5	7,6	66	61	92,4	5	7,6
- powiaty	314	282	89,8	32	10,1	314	267	85,0	47	15,0
- województwa samorządowe	16	16	100,0	-	-	16	14	87,5	2	12,5
- związki komunalne	160	133	83,1	27	16,9	163	129	79,1	34	20,9
Ogółem Lubuskie	103	83	80,6	20	19,4	105	48	45,7	57	54,3
- gminy	80	64	80,0	16	20,0	80	33	41,2	47	58,8
- miasta na prawach powiatu	2	2	100,0	-	-	2	1	50,0	1	50,0
- powiaty	12	8	66,7	4	33,3	12	6	50,0	6	50,0
- województwa samorządowe	1	1	100,0	-	-	1	1	100,0	0	-
- związki komunalne ¹	8	8	100,0	-	-	10	7	70,0	3	30,0

¹⁾ Różnica pomiędzy ilością związków w województwie lubuskim w latach 2016 i 2017 wynika, z faktu iż w 2017 r. powstały dwa związki komunikacyjne (Zielonogórski Związek Powiatowo-Gminny i Krośnieński Związek Powiatowo-Gminny).

Zgodnie z brzmieniem art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (j.t. Dz.U. z 2016 poz. 561) składy orzekające regionalnych izb obrachunkowych wydają opinie o przedłożonych przez JST projektach uchwał budżetowych. Regionalna Izba Obrachunkowa w Zielonej Górze oceniając przedłożone na 2017 rok projekty uchwał budżetowych wydała 105 opinii, w tym 62 opinie pozytywne, 42 pozytywne z uwagami i 1 opinię negatywną.

Liczba i rodzaj wydanych opinii o projektach budżetów na 2016 r. i na 2017 r. przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Zielonej Górze

Wyszczególnienie	Liczba opinii ogółem		pozytywne		pozytywne z uwagami		negatywne	
	na 2016	na 2017	na 2016	na 2017	na 2016	na 2017	na 2016	na 2017
Ogółem, z tego:	103	105	66	62	36	42	1	1
- gminy	80	80	50	45	30	34	-	1
- miasta na prawach	2	2	2	2	-	-	-	-
- powiaty	12	12	8	6	4	6	-	-
- województwo	1	1	1	1	-	-	-	-
- związki komunalne	8	10	5	8	2	2	1	-

Podejmowanie uchwał budżetowych jednostek samorządu terytorialnego

Zgodnie z art. 239 ufp organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje uchwałę budżetową przed rozpoczęciem roku budżetowego, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach - nie później niż do dnia 31 stycznia roku budżetowego. Do czasu podjęcia uchwały budżetowej, jednak nie później niż do dnia 31 stycznia roku budżetowego, podstawą gospodarki finansowej jest projekt uchwały budżetowej przedstawiony organowi stanowiącemu JST, o którym mowa w art. 238 ust. 1 ufp.

Liczba uchwalonych budżetów JST na 2017 r. (Polska, województwo lubuskie)

Wyszczególnienie	Liczba budżetów	Liczba uchwalonych budżetów						Liczba budżetów ustalonych przez RIO					
		do 31.12.2016 r.	w %	do 31.01.2017 r.	w %	Po 31.01.2017 r. (art. 240a ust. 4)	w %	na podstawie art. 240 ust. 3 uofp	w %	na podstawie art. 240a ust. 8 uofp	w %	na podstawie art. 240b ust. 1 uofp	w %
Ogółem, z tego:	2971	2666	89,8	292	9,8	-	x	3	0,1	3	0,1	3	0,1
- gminy	2412	2177	90,3	228	9,4	-	x	3	0,1	2	0,1	2	0,1
- miasta na prawach powiatu	66	62	93,9	4	6,1	-	x	-	x	-	x	-	x
- powiaty	314	300	95,6	12	3,8	-	x	-	x	1	0,3	1	0,3
- województwa samorządowe	16	16	100	-	x	-	x	-	x	-	x	-	x
- związki komunalne	163	111	68,1	48	29,4	-	x	-	x	-	x	-	x
Lubuskie ogółem	105	103	98,0	1	1	-	x	-	x	-	x	-	x
- gminy	80	79	98,7	1	1,3	-	x	-	x	-	x	-	x
- miasta na prawach powiatu	2	2	100	-	x	-	x	-	x	-	x	-	x
- powiaty	12	12	100	-	x	-	x	-	x	-	x	-	x
- województwa samorządowe	1	1	100	-	x	-	x	-	x	-	x	-	x
- związki komunalne	10 ¹	9	90	-	x	-	x	-	x	-	x	-	x

¹⁾ Różnica pomiędzy sumą uchwalonych budżetów przez związki komunalne w poszczególnych okresach do liczby budżetów ogółem dotyczy Krośnieńskiego Związku Powiatowo Gminnego, który uchwalił budżet 16 lutego 2017 r., dlatego też nie można było ująć tego związku w żadnej z kolumn określających termin uchwalania budżetu. (co stanowi odpowiednio 1% budżetów ogółem i 10% budżetów związków).

Z ogólnej liczby 105 lubuskich samorządów 103 uchwalilo uchwały budżetowe do 31 grudnia 2016 roku, 1 samorząd uchwalił budżet do 31 stycznia 2017 r. oraz 1 związek nowo utworzony uchwalił budżet 16 lutego 2017 r. W województwie lubuskim oraz w skali kraju żaden budżet nie został uchwalony po 31 stycznia 2017 r. na podstawie art. 240a ust. 4 ustawy o finansach publicznych. Artykuł 240a ust. 4 ufp dał możliwość uchwalenia budżetu samorządom, które nie zachowały relacji z art. 242-244 ufp, a które opracowały program postępowania naprawczego i uzyskały pozytywną opinię regionalnej izby obrachunkowej.

W skali całego kraju regionalne izby obrachunkowe ustaliły 9 budżetów, w tym 3 budżety JST na podstawie art. 240 ust. 3 ufp, 3 budżety JST na podstawie art. 240a ust. 8 ufp, 3 budżety JST na podstawie art. 240b ust. 1 ufp.

Wykonanie budżetów przez jednostki samorządu terytorialnego województwa lubuskiego w roku 2017¹

Podstawowe dane dotyczące wykonania budżetów

W 2017 r. dochody budżetowe ogółem jednostek samorządu terytorialnego województwa lubuskiego zaplanowane na poziomie 6 088 871 081 zł zrealizowane zostały w 98,1 %, tj. w kwocie 5 974 382 991 zł. Dochody majątkowe wykonane zostały w wysokości 485 335 698 zł (77,6% planu), zaś dochody bieżące w kwocie 5 489 047 293 zł (100,5% planu).

Samorzady województwa lubuskiego ogółem zaplanowały w swoich budżetach wydatki w kwocie 6 432 576 501 zł, które zrealizowane zostały w 92,4% i wyniosły 5 943 342 176 zł. Wydatki majątkowe (w kwocie 923 360 666 zł) wykonane zostały w stopniu niższym (76,5% planu) niż wydatki bieżące (wykonane w wysokości 5 019 981 510 zł, co stanowiło 96,1% planu).

Lubuskie jednostki samorządu terytorialnego planowały w 2017 r. deficyt budżetowy w łącznej wysokości -343 705 420 zł, natomiast *per saldo* wykonały nadwyżkę w kwocie 31 040 815 zł.

Czterdzieści jednostek samorządu terytorialnego (42,1% ogółu) zamknęło rok 2017 deficytem w łącznej kwocie – 103 813 296 zł. W porównaniu do roku poprzedniego znacząco zwiększyła się więc liczba jednostek, które wykonały deficyt budżetu (w 2016 – 13 JST). W stosunku do roku 2016 zmniejszyła się (o 27 JST) liczba jednostek, które zamknęły rok budżetowy nadwyżką (55 JST). Nadwyżkę budżetu wykonano w 57,9% lubuskich JST.

Przychody budżetów lubuskich JST ogółem w roku 2017 wykonane zostały w 119,3% i wyniosły 652 138 911 zł. W porównaniu do roku poprzedniego zdecydowanie zwiększyły się (o 162,8%) przychody z tytułu zaciągnięcia długu zwrotnego (które wykonano w wysokości 212 758 851 zł, co stanowiło 81,7% planu). Wykonanie rozchodów zamknęło się kwotą 190 857 205 zł (94,0% planowanej wielkości) w tym rozchody z tytułu spłaty zobowiązań zwrotnych wyniosły 185 158 455 zł. Wykonanie rozchodów z tego tytułu było niższe niż w 2016 roku o 5,2%.

Lubuskie JST ogółem w roku 2017 planowały nadwyżkę operacyjną w łącznej kwocie 238 051 178 zł, natomiast wykonana nadwyżka bieżąca w kwocie 469 065 783 zł stanowiła 197,0% planu, zaś w porównaniu do roku 2016 była niższa o 1,3%.

Na koniec roku 2017 zobowiązania ogółem lubuskich JST kształtowały się na poziomie wyższym niż w roku 2016, wynosząc łącznie 1 610 886 051 zł (na koniec roku 2016 - 1 588 662 327 zł). W porównaniu do roku 2016 zobowiązania ogółem zwiększyły się o 1,4%. W porównaniu do roku poprzedniego zmniejszeniu uległy zobowiązania wymagalne (na koniec 2017 r. wyniosły one 5 381 543 zł i były niższe od zobowiązań wymagalnych w roku 2016 o 5,4%). W województwie lubuskim relacja zobowiązań JST wliczanych do długu publicznego do ich dochodów budżetowych wykonanych na koniec roku 2017 wyniosła 27,0% (w roku 2016 – 29,3%, 2015 - 34,5%, 2014 – 35,6%, 2013 – 36,5% 2012 – 41,7%; w 2011 – 42,3%).

Podstawowe dane dotycząca wykonania budżetów przez lubuskie JST w latach 2016-2017 (w zł)

Wyszczególnienie	2016			2017			Dynamika wykonania (rok poprzedni= 100)	
	4 kwartał			4 kwartał			2016	2017
	Plan	Wykonanie	%	Plan	Wykonanie	%		
Dochody ogółem	5 424 030 996	5 420 191 391	99,9%	6 088 871 081	5 974 382 991	98,1%	109,7%	110,2%
bieżące	5 058 821 938	5 072 050 453	100,3%	5 463 602 621	5 489 047 293	100,5%	114,1%	108,2%
majątkowe	365 209 057	348 140 938	95,3%	625 268 459	485 335 698	77,6%	70,2%	139,4%
w tym ze sprzedaży majątku	103 913 166	99 676 931	95,9%	130 396 302	133 765 106	102,6%	104,3%	134,2%
Wydatki ogółem	5 542 639 552	5 188 342 565	93,6%	6 432 576 501	5 943 342 176	92,4%	106,9%	114,6%
bieżące, w tym:	4 792 577 390	4 596 753 105	95,9%	5 225 551 444	5 019 981 510	96,1%	112,1%	109,2%
poręczenia	6 859 067	0	0,0%	3 271 239	0	0,0%	x	x
odsetki i dyskonto	57 518 701	46 178 963	80,3%	49 456 689	44 753 518	90,5%	91,0%	96,9%
majątkowe	750 062 162	591 589 460	78,9%	1 207 025 057	923 360 666	76,5%	78,6%	156,1%
Wynik	-118 608 556	231 848 827	x	-343 705 420	31 040 815	x	269,5%	13,4%
wynik bieżący	266 244 548	475 297 348	178,5%	238 051 178	469 065 783	197,0%	138,6%	98,7%
wynik majątkowy	-384 853 104	-243 448 521	63,3%	-581 756 598	-438 024 969	75,3%	94,8%	179,9%

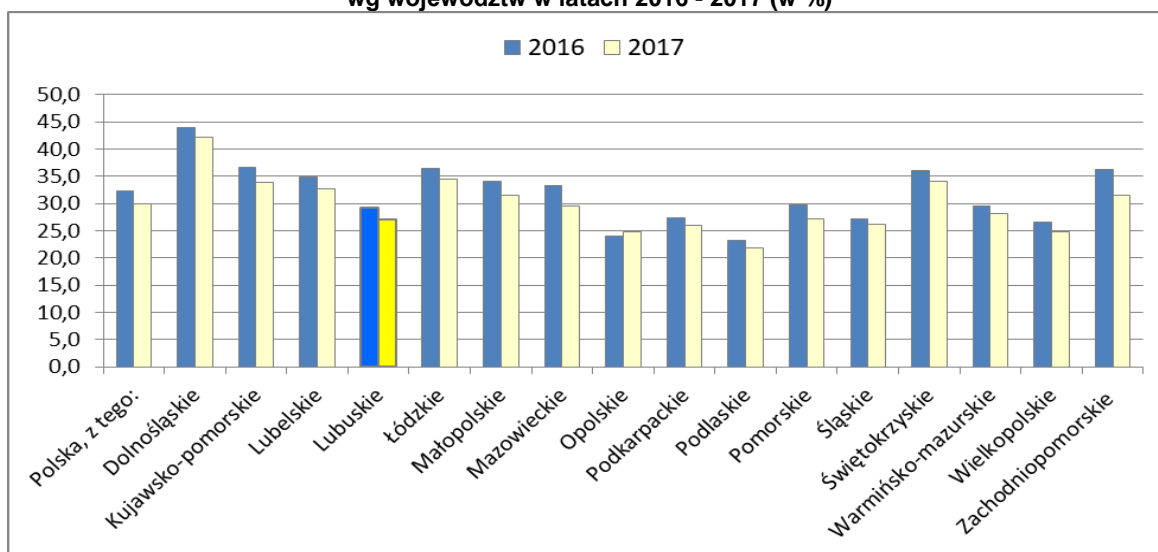
¹ Opracowanie w tej części dotyczy realizacji budżetów 95 lubuskich jednostek samorządu terytorialnego ogółem (1 województwo samorządowe, 12 powiatów ziemskich, 2 miasta na prawach powiatu, 80 gmin) – stan bazy na dzień 31 maja 2017 r. Realizacja budżetów przez związki międzygminne omówiona jest w dalszej części niniejszego opracowania.

Wyszczególnienie	2016			2017			Dynamika wykonania (rok poprzedni= 100)	
	4 kwartał			4 kwartał			2016	2017
	Plan	Wykonanie	%	Plan	Wykonanie	%		
Przychody ogółem, w tym:	316 288 104	395 231 692	125,0%	546 779 292	652 138 911	119,3%	91,3%	165,0%
zaciągnięcie długu zwrotnego	125 171 055	80 954 024	64,7%	260 255 894	212 758 851	81,7%	40,7%	262,8%
wolne środki i nadwyżka	191 117 049	314 277 669	164,4%	286 523 398	439 380 060	153,3%	134,3%	139,8%
Rozchody ogółem, w tym:	197 679 548	195 485 578	98,9%	203 047 977	190 857 205	94,0%	90,0%	97,6%
splata długu zwrotnego	196 007 524	195 247 139	99,6%	197 033 777	185 158 455	94,0%	90,0%	94,8%
Kwota długu		1 588 662 327			1 610 886 051		93,1%	101,4%
w tym zobowiązania wymagalne		5 688 490			5 381 543		122,3%	94,6%
Relacja zobowiązań do wykonanych dochodów		29,3%			27,0%		84,9%	92,0%
Nadwyżka operacyjna (Db-Wb)	266 244 548	475 297 348		238 051 178	469 065 783		138,6%	98,7%
Art. 242 (Wb - (Db +Nadwyżka i wolne środki)	457 361 597	789 575 017		524 574 576	908 445 843		136,8%	115,1%

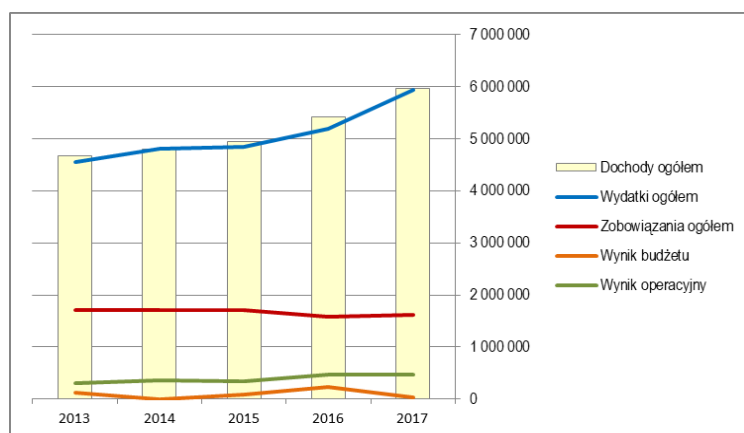
Relacja zobowiązań JST wliczanych do długu publicznego do ich dochodów budżetowych w roku 1999 oraz w latach 2009 - 2017 (w %)

Wyszczególnienie	1999	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Polska, z tego:	9,5	26,0	33,8	38,4	38,2	37,7	37,1	36,0	32,3	30,0
Województwa:										
Dolnośląskie	11,5	35,7	42,0	46,1	44,8	42,8	45,2	47,1	44,0	42,2
Kujawsko-pomorskie	11,7	29,6	37,5	44,3	46,2	45,3	45,3	40,8	36,7	33,8
Lubelskie	7,1	22,5	30,2	35,1	34,9	33,9	36,0	38,5	34,8	32,6
Lubuskie	8,7	24,9	40,5	42,3	41,7	36,5	35,6	34,5	29,3	27,0
Łódzkie	9,1	24,4	33,0	38,4	39,1	39,2	43,0	41,6	36,5	34,4
Małopolskie	11,5	33,4	37,6	41,2	40,8	39,4	38,2	37,2	34,0	31,5
Mazowieckie	6,5	33,3	41,2	43,4	40,7	42,0	39,4	36,7	33,2	29,6
Opolskie	13,2	20,4	28,9	32,2	31,4	29,6	29,0	27,5	24,1	24,8
Podkarpackie	9,3	19,5	26,3	30,9	32,8	31,4	30,5	30,8	27,3	25,9
Podlaskie	8,7	15,9	25,2	30,4	31,1	30,9	26,4	26,2	23,2	21,9
Pomorskie	12,9	25,9	34,7	42,2	40,1	40,0	37,4	34,5	29,8	27,1
Śląskie	7,7	21,0	25,2	27,4	27,6	28,1	28,7	29,1	27,2	26,1
Świętokrzyskie	5,8	17,3	26,1	33,3	39,4	38,9	38,7	38,9	36,0	34,0
Warmińsko-mazurskie	8,3	23,1	32,9	35,0	37,0	35,0	33,8	33,2	29,6	28,1
Wielkopolskie	12,4	20,9	31,2	38,4	37,8	37,5	35,5	31,7	26,6	24,8
Zachodniopomorskie	12,2	21,5	33,2	42,4	43,1	43,2	42,6	41,3	36,2	31,5

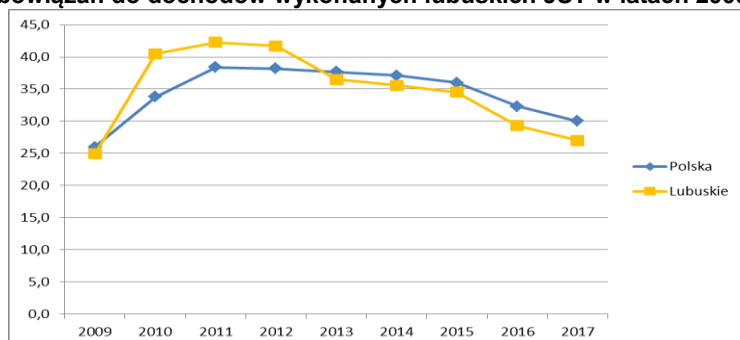
Relacja zobowiązań JST wliczanych do długu publicznego do ich dochodów budżetowych wg województw w latach 2016 - 2017 (w %)

Dochody, wydatki, wynik operacyjny i zobowiązania lubuskich JST w latach 2013-2017 (w tys. zł)

Relacja zobowiązań do dochodów wykonanych lubuskich JST w latach 2009-2017 (w%)

Dochody lubuskich jednostek samorządu terytorialnego

W 2017 r. dochody budżetowe zaplanowane przez lubuskie JST na poziomie 6 088 871 081 zł zrealizowane zostały w 98,1% tj. w kwocie 5 974 382 991 zł.

W skali całego kraju w 2017 r. dochody sektora samorządowego wzrosły o 7,6% w porównaniu do dochodów z 2016 r. (po uwzględnieniu wskaźnika inflacji² o 5,6%), na co wpływ miał wzrost dochodów uzyskiwanych z tytułu dotacji celowych (o 15,6%). Dochody własne i subwencja ogólna wzrosły odpowiednio o 6,1% i 2,4%. Jednocześnie dochody ogółem lubuskich JST w roku 2017 wzrosły o 10,2%, na co wpływ, w głównej mierze miał wzrost dochodów uzyskiwanych z tytułu dotacji celowych (o 19,3%). Dochody własne i dochody z tytułu subwencji wzrosły odpowiednio o 9,9% i 0,6%.

Na wzrost samorządowych dochodów z tytułu dotacji celowych miały wpływ m.in. środki przekazane JST na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, związane z finansowaniem programu „Rodzina 500+”. Od II kwartału 2016 r. samorzady wszystkich szczebli realizują rządowy program „Rodzina 500+”. Rok 2017 był jednak pierwszym pełnym okresem rozdysponowywania przez jednostki samorządu terytorialnego środków z budżetu państwa na wypłatę beneficjentom świadczeń wychowawczych.

Dochody lubuskich jednostek samorządu terytorialnego w latach 2016-2017 – wykonanie, dynamika (w zł)

Wyszczególnienie	2016			2017			Dynamika wykonania wg typów JST (rok poprzedni = 100)	
	Plan	Wykonanie	%	Plan	Wykonanie	%	2016	2017
Dochody ogółem	5 424 030 996	5 420 191 392	99,9%	6 088 871 081	5 974 382 991	98,1%	109,7%	110,2%
Dochody własne	2 452 136 201	2 484 208 405	101,3%	2 679 208 465	2 728 975 962	101,9%	101,5%	109,9%
udziały we wpływach z podatków państwowych	1 033 194 553	1 062 752 783	102,9%	1 135 958 321	1 173 369 551	103,3%	108,5%	110,4%
podatki i opłaty	963 407 882	974 377 593	101,1%	1 008 846 099	1 030 717 073	102,2%	104,2%	105,8%
Dotacje celowe ogółem	1 594 565 443	1 558 171 981	97,7%	2 027 111 442	1 858 906 834	91,7%	134,2%	119,3%

² Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych wg GUS na koniec 2017 r. wyniósł 102,0 (wzrost cen o 2,0%). Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z 15 stycznia 2018 r. (M.P. poz. 106).

Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań własnych ogółem	460 785 795	437 819 663	95,0%	711 715 691	559 731 039	78,6%	85,4%	127,8%
Subwencje ogółem	1 377 329 352	1 377 811 005	100,0%	1 382 551 173	1 386 500 195	100,3%	103,4%	100,6%
Subwencja oświatowa	1 052 042 246	1 052 153 152	100,0%	1 046 570 815	1 046 774 964	100,0%	102,5%	99,5%
Subwencja ogólna - część równoważąca	71 750 469	71 750 618	100,0%	69 165 687	69 165 687	100,0%	112,4%	96,4%
Subwencja ogólna - część wyrównawcza	247 657 337	247 657 337	100,0%	265 350 571	265 350 571	100,0%	104,5%	107,1%
Subwencja ogólna - uzupełnienie dochodów (bieżące)	386 591	757 189	195,9%	0	3 744 873	x	15,7%	494,6%
Subwencja ogólna - uzupełnienie dochodów (majątkowe)	5 492 709	5 492 709	100,0%	1 464 100	1 464 100	100,0%	1177,3%	26,7%
Dochody bieżące	5 058 821 939	5 072 050 453	100,3%	5 463 602 621	5 489 047 293	100,5%	114,1%	108,2%
Dochody własne bieżące	2 314 831 859	2 357 456 516	101,8%	0	2 533 914 129	x	103,9%	107,5%
Dochody z tytułu dotacji celowych na zadania bieżące ogółem	1 372 153 436	1 342 275 641	97,8%	1 616 231 460	1 570 097 070	97,1%	159,1%	117,0%
Dochody majątkowe	365 209 057	348 140 939	95,3%	625 268 459	485 335 698	77,6%	70,2%	139,2%
Dochody ze sprzedaży majątku	103 913 166	99 676 931	95,9%	130 396 302	133 765 106	102,6%	104,3%	134,1%
Dochody z tytułu dotacji celowych na inwestycje i zakupy inwestycyjne ogółem	222 412 007	215 896 340	97,1%	410 879 982	288 809 764	70,3%	68,0%	133,4%

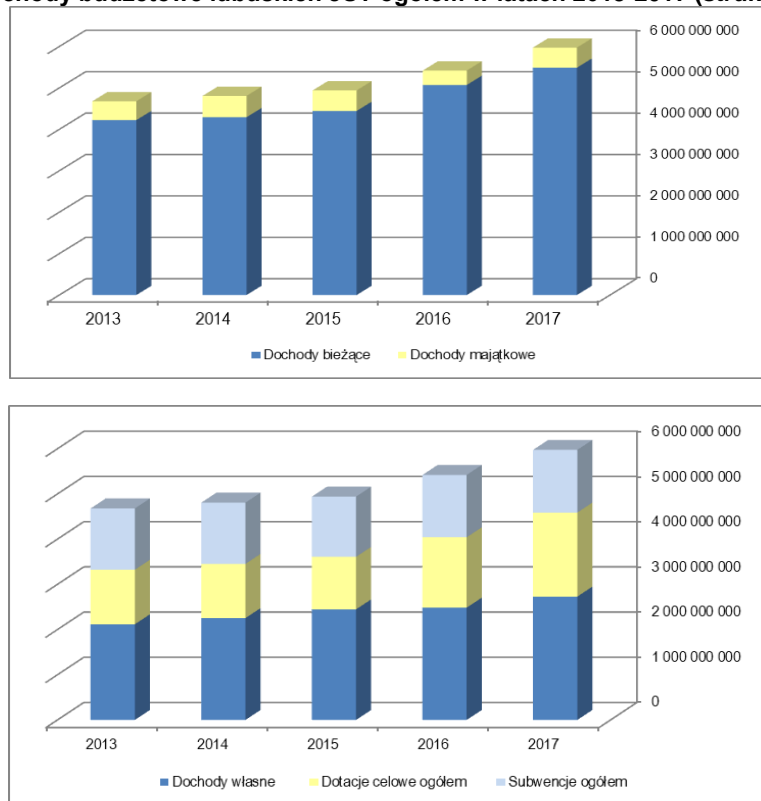
Jak wspomniano wyżej planowane na 2017 r. przez lubuskie JST dochody budżetowe wykonane zostały w 98,1%, tj. na poziomie niższym niż w roku poprzednim (99,9%). Dochody własne zrealizowano w 101,9%, tj. w stopniu nieznacznie wyższym niż w roku ubiegłym (101,3%), zaś dochody z tytułu subwencji wykonano w 100,3%. Podobnie jak w 2016 r., nie osiągnięto w pełni zaplanowanych kwot dotacji celowych (wykonanie w 2017 r. wyniosło 91,7% planu; w 2016 r. – 97,7%).

W 2017 roku w strukturze dochodów JST, podobnie jak w latach poprzednich niezmiennie dużo większy udział mają dochody bieżące niż majątkowe. W budżetach JST województwa lubuskiego ogółem dochody bieżące w 2017 r. stanowiły 91,9% (średnio w kraju 94,0%) wykonanych dochodów ogółem i zostały wykonane przez wszystkie typy JST na poziomie 100,5%. Realizacja dochodów majątkowych (stanowiących 8,1% dochodów ogółem, przy średniej krajowej 6,0%), ukształtowała się na poziomie 77,6%.

W kwocie dochodów uzyskanych w 2017 r. przez lubuskie samorządy, dochody własne bieżące stanowiły 42,4% (średnio w kraju 47,2%). Dochody z tytułu udziału w podatkach dochodowych stanowiły 19,6%, podatki i opłaty – 17,3% (w skali całego kraju dochody te stanowiły odpowiednio: 23,2% i 17,2%). Dochody majątkowe w lubuskich JST stanowiły 8,1% dochodów ogółem, w tym dochody ze sprzedaży majątku – 2,2%, zaś dotacje celowe na wydatki inwestycyjne – 4,8% (w skali kraju odpowiednio: 6,0%, 1,5% i 3,8%).

Struktura dochodów JST w roku 2017 (w %)

Wyszczególnienie	Dochody ogółem	w tym								
		Dochody bieżące	w tym					Dochody majątkowe	w tym	
			dochody własne	w tym		subwencja ogólna	dotacje celowe		dochody ze sprzedaży majątku	dotacje celowe
				udziały w podatku dochodowym	wpływy z podatków i opłat					
P O L S K A, w tym:	100,0	94,0	47,2	23,2	17,2	23,5	23,3	6,0	1,5	3,8
gminy	100,0	95,3	41,1	17,2	19,9	24,3	29,8	4,7	1,5	2,6
m.st. Warszawa	100,0	96,2	74,4	37,3	21,0	11,8	10,1	3,8	0,6	2,9
miasta na prawach powiatu	100,0	94,4	55,3	25,9	20,2	20,4	18,7	5,6	2,3	2,6
powiaty	100,0	92,0	34,7	20,2	4,3	39,8	17,4	8,0	0,7	6,4
województwa samorządowe	100,0	83,6	51,5	46,4	1,9	14,2	17,9	16,4	0,7	15,1
Lubuskie, w tym:	100,0	91,9	42,4	19,6	17,3	23,2	26,3	8,1	2,2	4,8
gminy	100,0	93,9	43,2	16,1	22,5	21,1	29,6	6,1	2,5	2,8
miasta na prawach powiatu	100,0	89,9	47,7	25,0	17,2	21,8	20,4	10,1	3,1	5,0
powiaty	100,0	93,0	33,5	18,0	4,4	36,3	23,1	7,0	0,6	5,7
województwo samorządowe	100,0	82,0	34,1	29,9	1,2	20,2	27,6	18,0	0,0	17,6

Dochody budżetowe lubuskich JST ogółem w latach 2013-2017 (struktura)

Dochody lubuskich JST wzrosły o 10,2% (realnie, po uwzględnieniu wskaźnika inflacji o 8,2%). W porównaniu do roku poprzedniego dochody bieżące lubuskich JST zwiększyły się o 8,2%, w tym największy wzrost (o 17,0%) odnotowano w grupie dochodów z tytułu dotacji celowych na zadania bieżące. W mniejszym stopniu uległy zwiększeniu pozostałe dochody bieżące: dynamika dochodów z tytułu udziału w podatkach dochodowych wyniosła 110,4%; zaś z tytułu opłat i podatków lokalnych – 105,8%. Dochody z tytułu subwencji w lubuskich JST wzrosły o 0,9%.

W porównaniu do roku poprzedniego - w 2017 r. w całym sektorze samorządowym odnotowano również wzrost dochodów majątkowych – dynamika dochodów tej grupy dochodów wyniosła 106,3%. W województwie lubuskim odnotowano znacząco wyższe od średniej krajowej zwiększenie dochodów majątkowych – w porównaniu do 2016 r. wzrost o 39,2%, w tym w dochody z tytułu dotacji celowych na zadania inwestycyjne zwiększyły się o 33,4% (średnio w kraju o 5,8%), zaś dochody ze sprzedaży majątku o 34,1% (średnio w kraju o 4,3%). Na wzrost dochodów z tytułu dotacji celowych na inwestycje i zakupy inwestycyjne w 2017 r. podstawowy wpływ miały dochody na dofinansowanie programów i projektów inwestycyjnych realizowanych z udziałem funduszy Unii Europejskiej w ramach perspektywy finansowej 2014-2020.

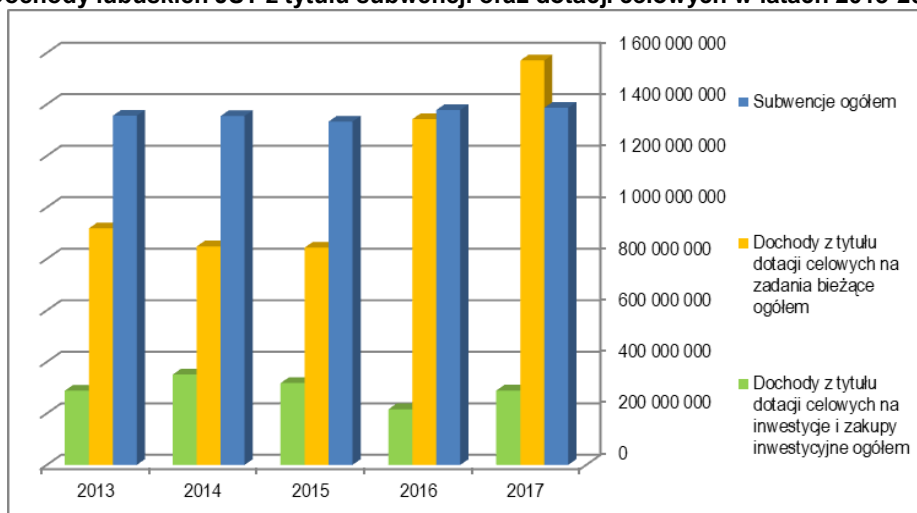
Dynamika dochodów budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2017 r. (2016 r. = 100%)

WOJEWÓDZTWA	Dochody ogółem		w tym:								
			Dochody bieżące	w tym:					Dochody majątkowe	w tym:	
	nominalnie	realnie ³		dochody własne	udziały w podatku dochodowym	wpływy z podatków i opłat	subwencja ogólna	dotacje celowe		dochody ze sprzedaży majątku	dotacje celowe
POLSKA w tym:	107,6	105,6	107,7	106,1	109,7	104,5	102,4	117,4	106,3	104,3	105,8
Dolnośląskie	106,9	104,9	107,6	106,7	111,4	104,2	101,5	116,6	99,1	100,8	97,6
Kujawsko-pomorskie	106,5	104,5	107,4	105,7	107,8	104,5	102,8	115,7	88,8	130,3	77,2
Lubelskie	108,1	106,1	106,7	103,2	107,7	101,7	103,5	115,5	127,3	111,0	128,0
Lubuskie	110,2	108,2	108,2	107,4	110,4	105,8	100,9	117,0	139,2	134,1	133,4
Łódzkie	104,7	102,7	107,0	105,4	107,7	103,9	101,4	116,5	73,9	78,8	65,9
Małopolskie	108,7	106,7	109,0	107,5	110,3	104,7	101,9	121,0	105,3	106,4	98,4
Mazowieckie	107,1	105,1	108,3	107,2	111,8	105,7	104,0	117,1	86,0	87,4	80,9
Opolskie	106,1	104,1	107,3	105,0	108,0	102,9	101,4	119,2	92,9	70,1	102,4

³ po uwzględnieniu wskaźnika inflacji za 2016 r. (-0,6%)

Podkarpackie	112,0	110,0	108,7	105,4	109,5	103,8	103,5	119,8	164,7	110,8	187,2
Podlaskie	111,2	109,2	105,7	103,7	109,8	104,1	102,1	113,3	205,8	116,5	253,4
Pomorskie	108,8	106,8	109,4	107,4	110,9	106,8	102,3	121,3	100,8	99,7	97,5
Śląskie	105,7	103,7	106,7	104,7	107,0	102,5	102,2	117,3	88,8	125,4	72,2
Świętokrzyskie	107,8	105,8	105,3	101,7	108,5	99,3	102,8	113,6	156,7	112,3	176,6
Warmińsko-mazurskie	106,8	104,8	105,2	102,5	106,5	105,0	101,4	113,0	134,1	115,4	143,5
Wielkopolskie	108,9	106,9	108,9	107,7	110,0	105,2	101,2	119,9	110,4	99,2	118,7
Zachodniopomorskie	106,2	104,2	106,9	105,8	109,7	107,0	102,6	114,3	98,3	115,1	88,7

Dochody lubuskich JST z tytułu subwencji oraz dotacji celowych w latach 2013-2017

W roku 2017 dochody budżetowe ogółem JST województwa lubuskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 5 874 zł (przy średniej krajowej 5 983 zł). W porównaniu do roku 2016 dochody ogółem lubuskich JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrosły o 10,3% (w skali kraju odnotowano wzrost o 7,6%). W ujęciu realnym, po uwzględnieniu wskaźnika inflacji dochody per capita lubuskich JST wzrosły o 8,3% (w skali kraju o 5,6%). Dochody bieżące lubuskich JST w przeliczeniu na jednego mieszkańca ukształtowały się na poziomie 5 398 zł, co oznacza wzrost o 8,2%, zaś dochody majątkowe, po gwałtownym załamaniu w 2016 r., wzrosły o ponad 39,3% (do kwoty 477 zł). Rok 2017 był pierwszym pełnym rokiem realizacji rządowego programu „Rodzina 500+”, jako zadania zleconego samorządom, co przelożyło się na dalszy wzrost dynamiki dochodów JST z tytułu dotacji celowych – o 19,3%, do kwoty 1 544 zł. W przypadku subwencji ogólnej, podobnie jak w latach ubiegłych, wzrost był minimalny – o 0,7%, do kwoty 1 362 zł. W skali całego kraju dochody własne samorządów w ujęciu *per capita* zwiększyły się o 6,2% – do kwoty 2 825 zł. W województwie lubuskim odnotowano wzrost – o 9,9% (do kwoty 2 491 zł), w tym z tytułu podatków i opłat lokalnych o 5,9% (1 014 zł) oraz z tytułu udziałów w podatku dochodowym o 10,5% (1 154 zł).

Dochody budżetowe JST w przeliczeniu na jednego mieszkańca w podziale na województwa w 2017 roku (w zł)

WOJEWÓDZTWA	Dochody ogółem	w tym:										
		Dochody bieżące	w tym:					subwencja ogólna	dotacje celowe	Dochody majątkowe	w tym:	
			dochody własne	w tym:		dotacje ze sprzedaży majątku	dotacje celowe					
				udziały w podatku dochodowym	wpływy z podatków i opłat							
Polska, z tego:	5 983	5 625	2 825	1 386	1 029	1 405	1 394	358	92	228		
Dolnośląskie	6 032	5 592	3 197	1 525	1 226	1 164	1 231	440	167	234		
Kujawsko-pomorskie	5 758	5 509	2 456	1 121	961	1 528	1 526	250	74	140		
Lubelskie	5 551	5 126	1 908	891	723	1 682	1 537	425	43	343		
Lubuskie	5 874	5 398	2 491	1 154	1 014	1 362	1 544	477	131	283		
Łódzkie	5 637	5 367	2 781	1 272	1 102	1 247	1 340	269	85	152		
Małopolskie	5 810	5 451	2 571	1 287	873	1 485	1 395	359	66	240		
Mazowieckie	7 151	6 841	4 209	2 313	1 240	1 346	1 286	309	70	198		
Opolskie	5 454	5 075	2 435	1 085	1 018	1 354	1 287	379	62	287		

Podkarpackie	5 718	5 233	1 887	897	732	1 739	1 607	485	70	372
Podlaskie	5 874	5 282	2 199	969	870	1 580	1 504	592	81	482
Pomorskie	6 366	5 986	2 961	1 398	1 119	1 462	1 563	379	113	216
Śląskie	5 433	5 178	2 868	1 457	1 051	1 166	1 145	254	97	135
Świętokrzyskie	5 585	5 201	2 006	909	772	1 638	1 558	383	41	328
Warmińsko-	5 947	5 527	2 131	948	880	1 689	1 708	420	91	277
Wielkopolskie	5 870	5 593	2 821	1 438	1 041	1 348	1 423	278	82	164
Zachodniopomorskie	6 161	5 680	2 926	1 158	1 293	1 373	1 381	482	218	227

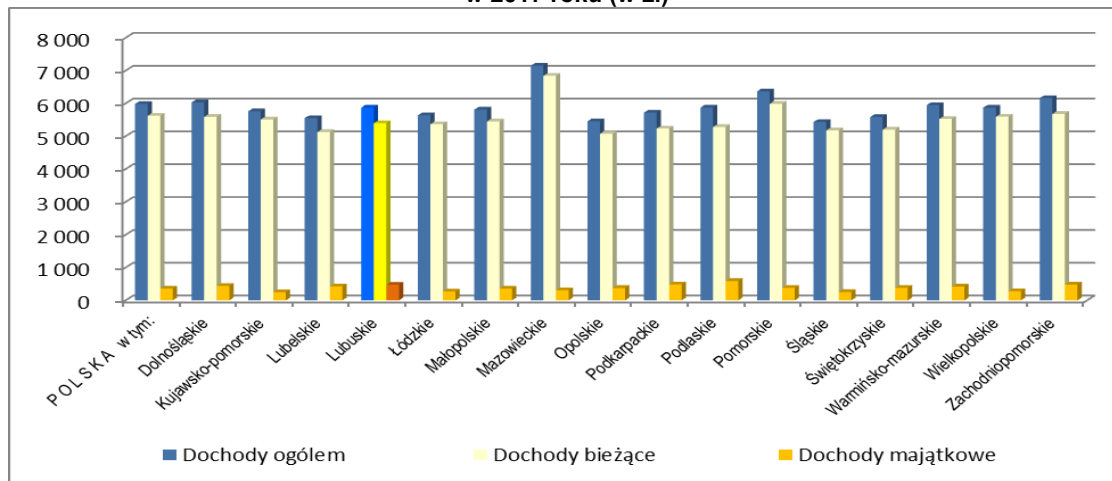
Dynamika dochodów budżetowych JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2017 r.

Województwa	1999 = 100%		Dynamika 2017 r. (2016 r. = 100%)							
	nominalnie	realnie*	nominalnie							
	dochody ogółem		dochody własne	udziały w podatku dochodowym	podatki i opłaty	dotacje celowe	subwencja ogólna	dochody bieżące	dochody majątkowe	
Polska (ogółem)	356,4	298,0	107,6	106,2	109,7	104,5	115,6	102,4	107,7	106,3
Lubuskie	333,2	274,8	110,3	109,9	110,5	105,9	119,3	100,7	108,3	139,3

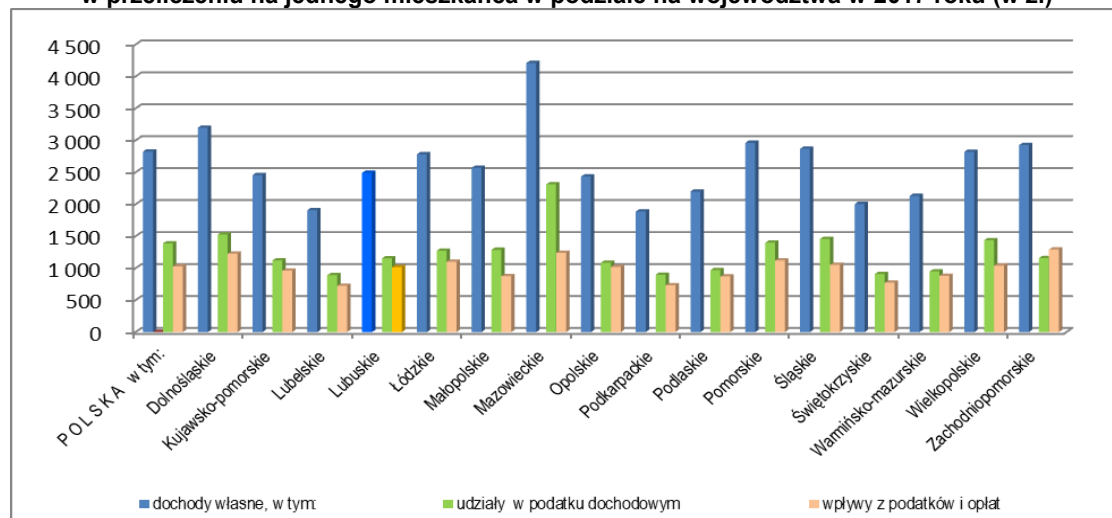
Źródło: Sprawozdanie z działalności Regionalnych Izb Obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w roku 2017, KR RIO, Warszawa 2018, www.rio.gov.pl

* Skumulowana inflacja w latach 1999-2017 – 58,4%.

Dochody (dochody ogółem bieżące, majątkowe) JST per capita w podziale na województwa w 2017 roku (w zł)

Dochody własne (w tym z tytułu udziału w podatkach dochodowych oraz z tytułu podatków i opłat) w przeliczeniu na jednego mieszkańca w podziale na województwa w 2017 roku (w zł)

Wydatki lubuskich jednostek samorządu terytorialnego

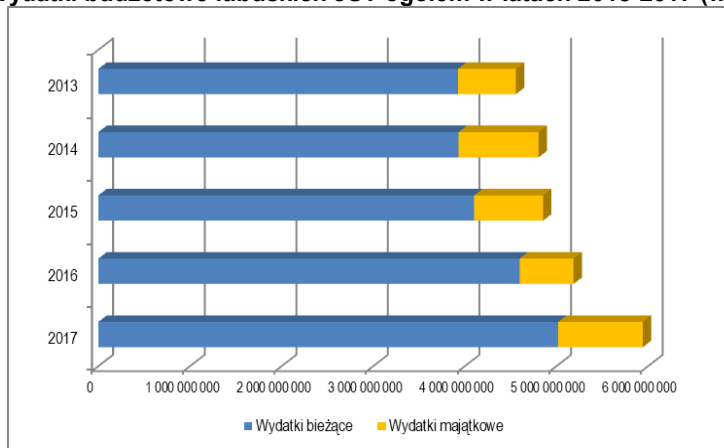
W roku 2017 wykonane wydatki ogółem lubuskich JST wyniosły 5 943 342 176 zł (przy planie 6 432 576 501 zł). W całym sektorze samorządowym, wzorem lat ubiegłych wydatki budżetowe JST ogółem nie zostały wykonane w całości; w stosunku do zaplanowanych wielkości ich realizacja wyniosła 93,5% i była zbliżona do poziomu roku poprzedniego (94,0%). Lubuskie JST zrealizowały wydatki na poziomie 92,4%. Wydatki majątkowe lubuskich JST wykonane zostały w wysokości 923 360 666 zł (76,5% planu), zaś wydatki bieżące w kwocie 5 019 981 510 zł (96,1%).

Spośród wydatków bieżących lubuskich JST wysoki stopień realizacji – podobnie jak w latach poprzednich - dotyczył wydatków na wynagrodzenia i pochodne 98,4% (w roku 2016 – 98,2%), dotacje dla innych podmiotów na zadania bieżące – 98,2% (2016 – 97,7%) oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych – 98,5% (2016 – 98,5%). Wydatki na obsługę długu zrealizowano w 90,3% (w roku 2016 – 80,3%), zaś wydatki związane z realizacją zadań statutowych jednostek budżetowych w 92,8% (2016 – 92,6%). Na poziomie wyższym niż w roku poprzednim wykonano wydatki bieżące na zadania i programy z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp – tj. w 73,4% (w 2016 – 62,1%).

W porównaniu do roku poprzedniego wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne lubuskich JST zrealizowane zostały w stopniu niższym – tj. w 76,2% (w roku 2016 – 78,8%), niemniej wydatki inwestycyjne na zadania i programy z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp zrealizowano w stopniu wyższym niż w roku ubiegłym – tj. w 59,7% (w 2016 – 55,8%).

Wydatki lubuskich JST ogółem wg układu, o którym mowa w art. 236 ustawy o finansach publicznych (w latach 2016-2017) (w zł)

Wyszczególnienie	4 kwartał		4 kwartał		% wykonania		% struktury		% dynamika wykonania (rok 2015 = 100)	
	2016		2017		2016	2017	2016	2017	2016	2017
	plan	wykonanie	plan	wykonanie						
Wydatki ogółem	5 542 639 552	5 188 342 565	6 432 576 501	5 943 342 176	93,6%	92,4%	100,0%	100,0%	106,9%	114,6%
Wydatki bieżące	4 792 577 391	4 596 753 105	5 225 551 444	5 019 981 510	95,9%	96,1%	88,6%	84,5%	112,1%	109,2%
1) wydatki jednostek budżetowych, w tym na:	3 176 877 533	3 053 131 539	3 339 740 343	3 215 118 521	96,1%	96,3%	58,9%	54,1%	100,8%	105,3%
a) wynagrodzenia i składki od nich naliczane,	1 981 384 041	1 946 079 729	2 070 479 004	2 036 634 729	98,2%	98,4%	37,5%	34,3%	103,1%	104,7%
b) wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań;	1 195 493 492	1 107 051 810	1 269 261 340	1 178 483 792	92,6%	92,8%	21,3%	19,8%	97,0%	106,5%
2) dotacje na zadania bieżące;	453 127 698	442 791 459	481 441 508	472 896 394	97,7%	98,2%	8,5%	8,0%	105,6%	106,8%
3) świadczenia na rzecz osób fizycznych;	1 023 126 907	1 007 985 929	1 176 065 109	1 158 340 149	98,5%	98,5%	19,4%	19,5%	187,0%	114,9%
4) wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego;	74 668 915	46 339 017	175 237 804	128 653 009	62,1%	73,4%	0,9%	2,2%	71,5%	277,6%
5) wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego, przypadające do spłaty w danym roku budżetowym;	6 859 067	0	3 271 239	0	0,0%	0,0%	0,00%	0,00%		
6) obsługę długu jednostki samorządu terytorialnego.	57 917 271	46 505 161	49 795 440	44 973 438	80,3%	90,3%	0,9%	0,8%	90,9%	96,7%
Wydatki majątkowe	750 062 162	591 589 460	1 207 025 057	923 360 666	78,9%	76,5%	11,4%	15,5%	91,0%	156,1%
inwestycje i zakupy inwestycyjne	742 403 022	584 922 728	1 193 389 139	909 924 430	78,8%	76,2%	11,3%	15,3%	78,6%	155,6%
w tym na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego;	103 649 304	57 826 616	494 356 261	295 081 137	55,8%	59,7%	1,1%	5,0%	81,4%	510,3%

Wydatki budżetowe lubuskich JST ogółem w latach 2013-2017 (w zł)

W 2017 r. w strukturze wydatków zaszły niewielkie zmiany. Udział części bieżącej wciąż był wysoki, choć zmniejszył się w stosunku do ubiegłego roku o 4,1 punktu procentowego i wyniósł 84,5%. Tym samym wzrosła część wydatków majątkowych do poziomu 15,5%. Wzrost poziomu inwestycji znalazł odzwierciedlenie w zmianie struktury wydatków w całym kraju. Przyczyną takiego stanu rzeczy było uruchomienie środków z perspektywy finansowej na lata 2014-2020 związanej z finansowaniem projektów unijnych, co spowodowało wzrost poziomu inwestycji realizowanych przez JST.

Finansowanie przez JST poszczególnych grup wydatków bieżących pozostało praktycznie na poziomie roku ubiegłego. Wciąż najwyższy był udział wydatków przeznaczanych przez samorządy na wynagrodzenia i pochodne – w województwie lubuskim wyniósł on 34,3% (przy średnim udziale w kraju na poziomie 33,0%). Nieznacznie zmniejszyło się obciążenie lubuskich JST wydatkami bieżącymi związanymi z obsługą długu – w roku 2017 ich udział w wydatkach ogółem wyniósł 0,8% (w roku 2016 -0,9%, 2015 – 1,1%, 2014 – 1,3%, 2013 – 1,7%). Nieznacznie zmniejszył się również udział dotacji udzielanych przez lubuskie JST (z 8,5% do 8,0%). Wydatki bieżące związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków zagranicznych stanowiły w 2017 r. 2,2% wydatków ogółem i ich udział był wyższy niż w roku ubiegłym o 1,3 punktu procentowego.

W stosunku do roku ubiegłego na zbliżonym poziomie kształtował się udział w strukturze wydatków środków przeznaczanych przez JST na świadczenia społeczne –19,5% (w 2016 r. – 19,4%).

W całym sektorze samorządowym w 2017 r. zrealizowane przez JST wydatki wyniosły 111,7% poziomu zeszłorocznego (po uwzględnieniu wskaźnika inflacji – 109,7%). Dynamika wydatków ogółem lubuskich JST była wyższa od średniej krajowej i wyniosła 114,6% (realnie – 112,6%).

Przeciętne tempo wzrostu wydatków bieżących w samorządach w kraju wyniosło 8,2%. Na nieco wyższym poziomie kształtowała się dynamika wydatków bieżących lubuskich JST – w porównaniu do 2016 r. wzrost o 9,2%. W województwie lubuskim dynamika wykonania wydatków z tytułu dotacji na zadania bieżące wyniosła 106,8%. W porównaniu do roku poprzedniego zwiększyły się wydatki bieżące jednostek budżetowych (dynamika 105,3%), w tym wydatki związane z realizacją statutowych zadań jednostek budżetowych zwiększyły się o 6,5%, zaś wydatki dotyczące wynagrodzeń i składek od nich naliczanych wzrosły o 4,7%. Zmniejszyły się natomiast wydatki na obsługę długu publicznego – w porównaniu do roku 2016 odnotowano spadek o 3,3%. W porównaniu do roku ubiegłego znacząco zwiększyły się wydatki bieżące na realizację programów i projektów finansowanych lub współfinansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych – wzrost o 177,6%. W związku z realizacją programu „Rodzina 500+” (w okresie całego roku) odnotowano dalszy wzrost (o 14,9%) w grupie wydatków na świadczenia dla osób fizycznych (w skali kraju odnotowano wzrost o 18,1%).

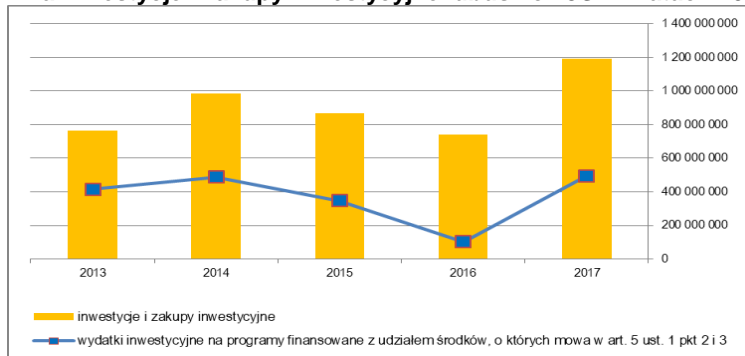
Podobnie, jak w całym kraju, w lubuskich samorządach w porównaniu do roku 2016 zwiększyły się (o 56,1%) wykonane wydatki majątkowe (w kraju - wzrost o 36,3%). Wyższa dynamika wydatków majątkowych niż bieżących była charakterystyczna dla całego sektora samorządowego. Dynamika wykonania wydatków inwestycyjnych w województwie lubuskim wyniosła 155,6%, w tym wydatków inwestycyjnych na realizację programów i projektów finansowanych lub współfinansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych – 510,3% (tj. wzrost o 410,3%). Jak wspomniano wyżej, było to efektem uruchomienia środków z perspektywy finansowej na lata 2014-2020 związanej z finansowaniem projektów unijnych, co spowodowało wzrost poziomu inwestycji realizowanych przez JST.

Dynamika wydatków w roku 2017 wg typów JST (rok 2016 = 100) w %

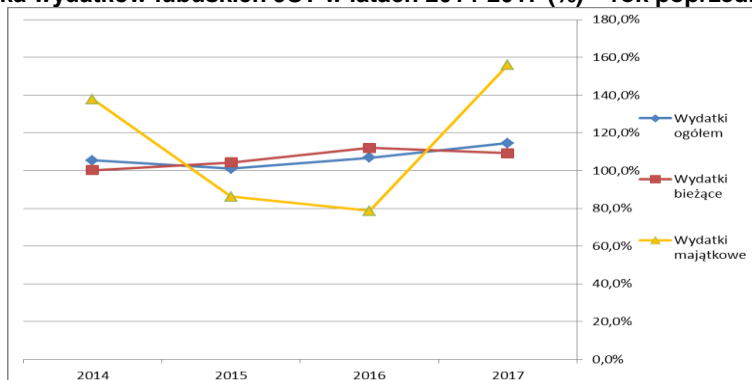
Wyszczególnienie	Wydatki ogółem		z tego:						
	nominalnie	realnie*	Wydatki bieżące	w tym:				Wydatki majątkowe	w tym: inwestycyjne
				wynagrodzenia i pochodne	świadczenia na rzecz osób fizycznych	dotacje	obsługa długu oraz poręczenia i gwarancje		
P O L S K A w tym:	111,7	109,7	108,2	104,2	118,1	108,2	96,2	136,3	137,2
gminy	114,1	112,1	109,6	104,3	118,3	109,6	94,6	149,7	150,9
m.st. Warszawa	110,7	108,7	106,7	107,2	124,7	111,0	97,4	149,6	148,6
miasta na prawach powiatu	108,7	106,7	107,6	103,9	118,2	109,8	98,5	116,5	117,0
powiaty	108,8	106,8	104,8	103,7	104,6	105,0	96,4	136,2	135,8
województwa samorządowe	113,5	111,5	107,3	103,1	102,2	103,9	92,6	130,7	129,1
Lubuskie w tym:	114,6	112,6	109,2	104,7	114,9	106,8	96,7	156,1	155,6
gminy	114,4	112,4	109,2	104,3	114,6	111,4	97,0	161,2	161,1
miasta na prawach powiatu	113,2	111,2	109,8	106,3	119,0	106,1	91,2	138,6	137,7
powiaty	112,6	110,6	108,6	103,7	99,6	103,5	99,6	153,3	151,0
województwo samorządowe	123,5	121,5	108,3	103,9	94,4	102,4	98,7	171,1	171,1

Źródło: Sprawozdanie z działalności Regionalnych Izb Obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w roku 2017, KR RIO, Warszawa 2018, www.rio.gov.pl

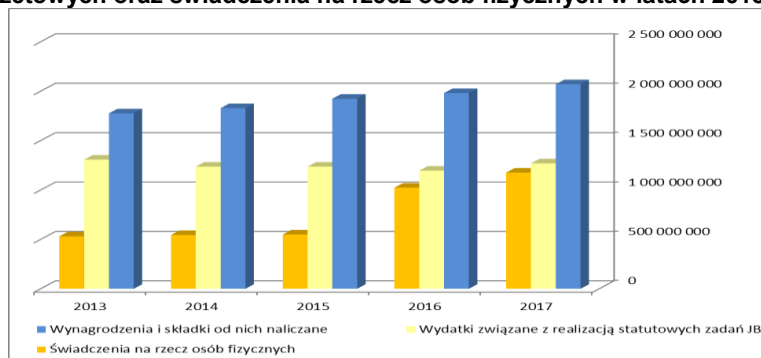
Wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne lubuskich JST w latach 2013-2017

Dynamika wydatków lubuskich JST w latach 2014-2017 (%) – rok poprzedni = 100%

Wydatki lubuskich JST na wynagrodzenie i pochodne, statutowe zadania jednostek budżetowych oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych w latach 2013-2017

Dynamika wydatków w roku 2017 wg województw (rok 2016 = 100; w %)

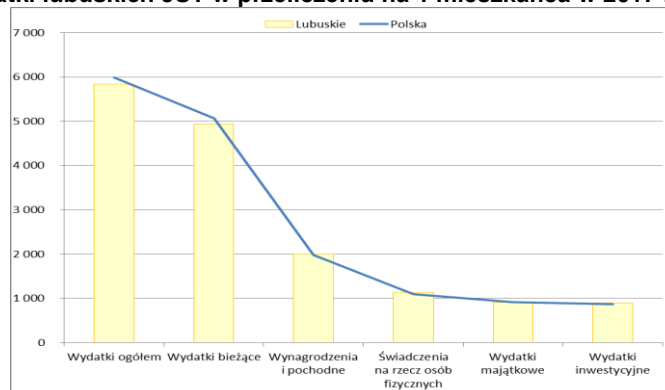
Wyszczególnienie	Wydatki ogółem		w tym						
	nominalnie	realnie*	Wydatki bieżące	w tym				Wydatki majątkowe	w tym
				wynagrodzenia i pochodne	świadczenia na rzecz osób fizycznych	dotacje	obsługa długu oraz poręczenia i gwarancje		
Polska, z tego:	111,7	109,7	108,2	104,2	118,1	108,2	96,2	136,3	137,2
Dolnośląskie	110,1	108,1	107,2	104,0	117,6	107,3	98,7	127,7	127,8
Kujawsko-pomorskie	110,3	108,3	107,7	103,6	117,7	106,7	94,7	130,7	133,8
Lubelskie	112,1	110,1	107,7	103,6	116,9	106,2	100,0	144,3	144,7
Lubuskie	114,6	112,6	109,2	104,7	114,9	106,8	96,7	156,1	155,6
Łódzkie	109,1	107,1	107,8	104,6	116,8	107,6	95,6	117,9	119,1
Małopolskie	110,7	108,7	109,1	104,3	121,4	107,0	102,4	120,4	122,1
Mazowieckie	110,9	108,9	107,2	105,3	120,2	109,3	97,3	138,8	137,6
Opolskie	109,5	107,5	108,1	104,1	118,6	107,7	92,0	118,7	120,3
Podkarpackie	118,4	116,4	109,7	103,9	117,5	107,6	95,8	185,0	185,7
Podlaskie	117,5	115,5	108,0	104,0	116,9	111,8	81,8	182,8	183,1
Pomorskie	113,0	111,0	110,4	104,7	119,3	109,5	92,7	130,4	128,9
Śląskie	108,8	106,8	107,5	103,4	118,4	107,1	95,9	118,3	119,1
Świętokrzyskie	111,5	109,5	106,7	102,8	115,0	109,0	98,3	153,9	157,3
Warmińsko-mazurskie	113,0	111,0	107,3	103,7	112,8	108,4	96,0	166,8	170,9
Wielkopolskie	113,8	111,8	110,5	104,7	120,0	110,3	95,9	134,0	134,9
Zachodniopomorskie	112,6	110,6	107,5	104,1	114,7	107,8	87,6	151,9	152,0

Źródło: Sprawozdanie z działalności Regionalnych Izb Obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w roku 2017, KR RIO, Warszawa 2018, www.rio.gov.pl

Poziom wydatków budżetowych JST w skali kraju w przeliczeniu na jednego mieszkańca zwiększył się w porównaniu do roku poprzedniego i wyniósł 5 990 zł (w roku 2016 - 5 362 zł). Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca w całym sektorze samorządowym wyniosły 5 074 zł, zaś wydatki majątkowe 917 zł. W województwie lubuskim wydatki ogółem, wydatki bieżące i majątkowe per capita kształtowały się na poziomie odpowiednio: 5 846 zł, 4 938 zł i 908 zł.

Wydatki JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca wg typów JST w 2017 r. (w zł)

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem	z tego:						
		Wydatki bieżące	w tym:				Wydatki majątkowe	w tym:
			wynagrodzenia i pochodne	świadczenia na rzecz osób fizycznych	dotacje	obsługa długu oraz poręczenia i gwarancje		
P O L S K A w tym:	5 990	5 074	1 977	1 092	489	49	917	871
gminy	4 338	3 703	1 373	1 170	251	26	635	622
m.st. Warszawa	8 686	7 583	2 422	706	661	129	1 104	1 046
miasta na prawach powiatu	5 828	5 048	1 952	874	541	60	780	698
powiaty	982	824	502	38	60	6	158	156
województwa samorządowe	373	260	55	1	97	5	113	104
Lubuskie, w tym	5 846	4 938	2 003	1 140	465	44	908	895
gminy	4 292	3 685	1 366	1 166	216	29	607	597
miasta na prawach powiatu	5 539	4 740	1 969	923	647	29	799	792
powiaty	1 028	901	541	47	41	12	127	122
województwo samorządowe	469	312	81	2	107	6	157	157

Wydatki lubuskich JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2017 r. (w zł)

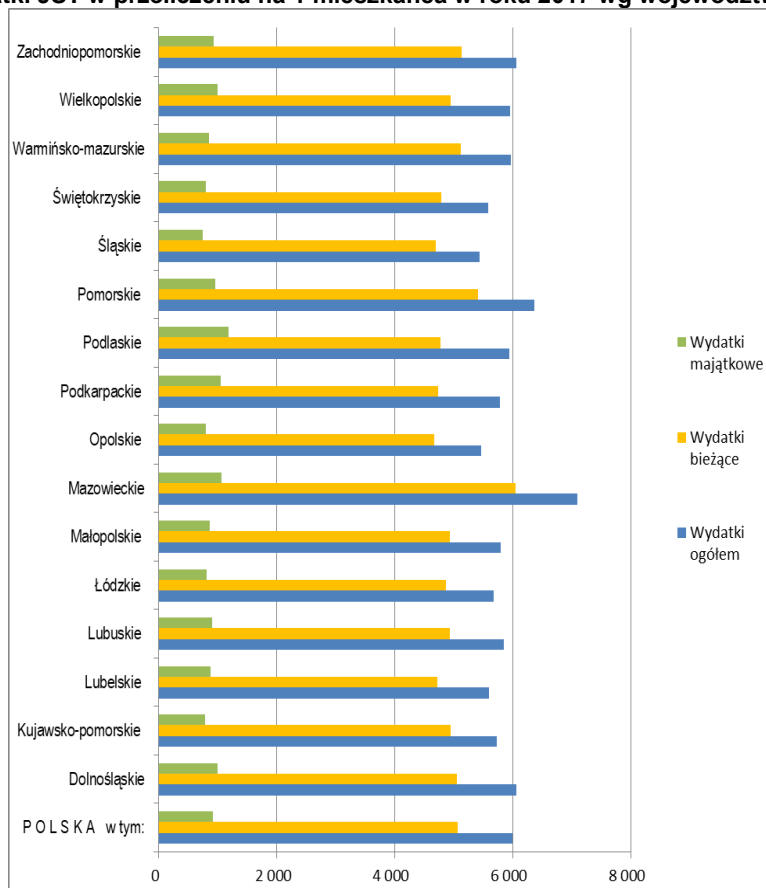
W porównaniu do roku poprzedniego w województwie lubuskim wydatki ogółem JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrosły o 14,7% (w roku 2016 – 5 099 zł), niemniej pozostały na poziomie niższym od średniej w kraju. Wydatki bieżące *per capita* lubuskich samorządów zwiększyły się o 9,3% (w 2016 r. – 4 518 zł), zaś znacząco wyższy był wzrost wydatków majątkowych *per capita* (o 56,3%), które wyniosły 908 zł (2016 - 581zł), przy średniej krajowej 917 zł.

Wydatki JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca w podziale na województwa w 2017 r. (w zł)

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem	z tego:						Wydatki majątkowe	w tym: inwestycyjne
		Wydatki bieżące	w tym:						
			wynagrodzenia i pochodne	świadczenia na rzecz osób fizycznych	dotacje	obsługa długu oraz poroczenia			
Polska, z tego:	5 990	5 074	1 977	1 092	489	49	917	871	
Dolnośląskie	6 057	5 057	1 897	933	555	63	999	909	
Kujawsko-pomorskie	5 726	4 945	1 919	1 227	417	51	781	719	
Lubelskie	5 594	4 719	1 979	1 181	410	48	874	843	
Lubuskie	5 846	4 938	2 003	1 140	465	44	908	895	
Łódzkie	5 679	4 865	1 939	1 052	400	48	814	767	
Małopolskie	5 801	4 938	1 893	1 090	526	49	863	837	
Mazowieckie	7 102	6 044	2 215	1 042	575	76	1 058	1 013	
Opolskie	5 470	4 674	2 025	901	423	33	797	770	
Podkarpackie	5 784	4 737	1 981	1 217	405	37	1 047	1 032	
Podlaskie	5 946	4 771	1 964	1 158	426	31	1 176	1 162	
Pomorskie	6 367	5 406	1 965	1 222	578	43	961	880	
Śląskie	5 437	4 699	1 899	925	466	34	737	682	
Świętokrzyskie	5 586	4 788	1 987	1 196	386	51	798	783	
Warmińsko-mazurskie	5 966	5 120	1 983	1 327	492	47	846	798	
Wielkopolskie	5 951	4 954	1 900	1 158	514	36	997	959	
Zachodniopomorskie	6 062	5 128	1 981	1 047	519	53	934	891	

Zródło: Sprawozdanie z działalności Regionalnych Izb Obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w roku 2017, KR RIO, Warszawa 2018, www.rio.gov.pl.

Wydatki JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2017 wg województw (w zł)

Środki pochodzące ze źródeł zagranicznych i ich wykorzystanie

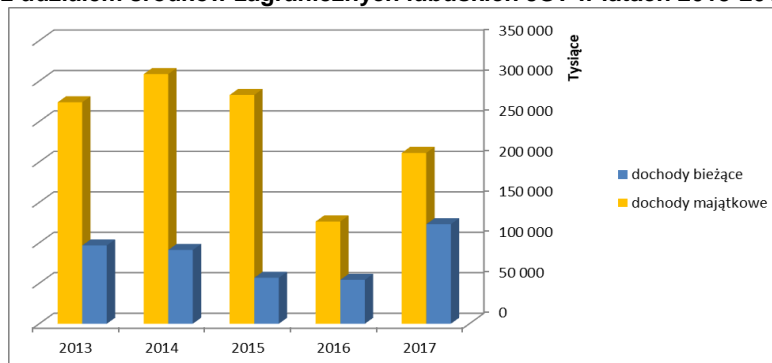
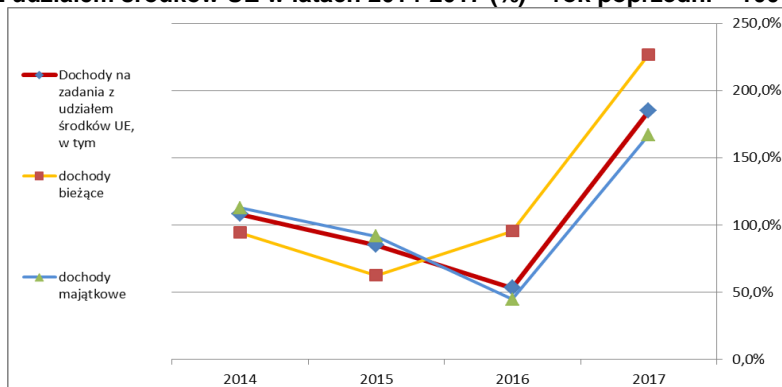
Jednostki samorządu terytorialnego korzystają z dodatkowego źródła finansowania, którym są środki ze źródeł zagranicznych. Są to m.in. środki pochodzące z budżetu UE oraz niepodlegające zwrotowi środki z innych źródeł zagranicznych.

Dochody i wydatki na realizację (finansowanie i współfinansowanie) programów i projektów z udziałem środków zagranicznych lubuskich JST w latach 2016 i 2017 (w zł)

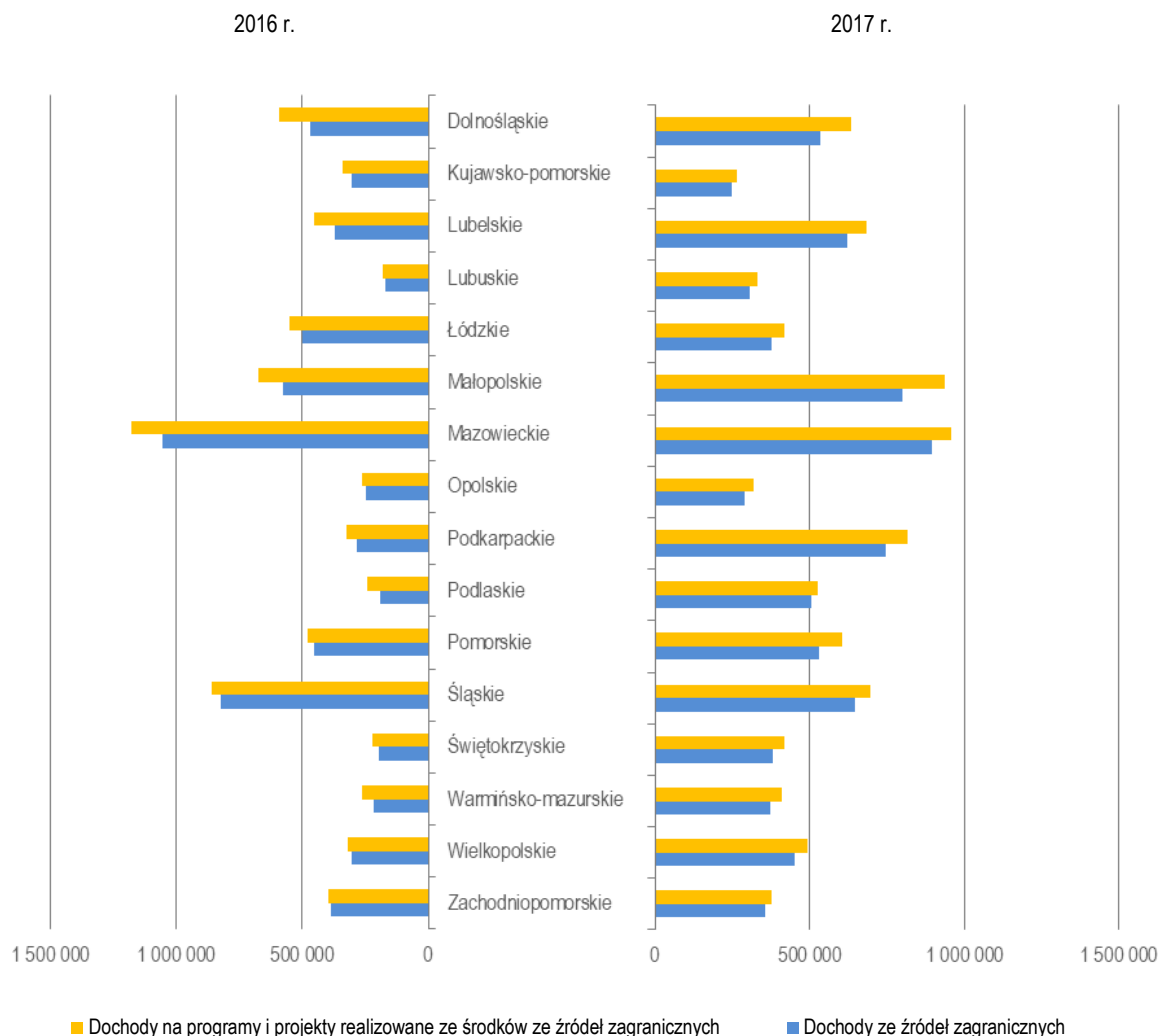
Wyszczególnienie	2016			2017			Dynamika wykonania (rok poprzedni= 100)	
	Plan	Wykonanie	%	Plan	Wykonanie	%	2016	2017
Dochody ogółem	201 241 130	180 666 543	89,8%	498 094 943	334 247 172	67,1%	53,2%	185,0%
bieżące	72 020 482	54 231 540	75,3%	154 002 496	123 071 541	79,9%	95,5%	226,9%
majątkowe	129 220 649	126 435 003	97,8%	344 092 447	211 175 631	61,4%	44,7%	167,0%
Wydatki ogółem	178 318 219	104 165 633	58,4%	669 594 065	423 734 146	63,3%	29,3%	406,8%
bieżące	74 668 915	46 339 017	62,1%	175 237 804	128 653 009	73,4%	71,5%	277,6%
majątkowe	103 649 304	57 826 616	55,8%	494 356 261	295 081 137	59,7%	19,9%	510,3%

W województwie lubuskim w roku 2017 wykonanie dochodów JST ze środków (zarówno krajowych, jak i zagranicznych) przeznaczonych na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych wyniosło 334 247 172 zł (wykonano 67,1% planowanych dochodów) i było wyższe w porównaniu do roku ubiegłego aż o 85,0% (2016 – 180 666 543 zł). W skali całego kraju wykonanie dochodów JST ze środków (zarówno krajowych, jak i zagranicznych) przeznaczonych na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych również było wyższe niż w 2016 roku (o 21,1%).

Najwięcej dochodów na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych w 2017 r., wykonały JST województwa mazowieckiego – 956 715 tys. zł oraz województwa małopolskiego – 938 331 tys. zł. Najniższe wykonanie odnotowano w JST województwa kujawsko-pomorskiego, w których wyniosły 264 772 tys. zł. Udział dochodów pozyskanych na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych w stosunku do dochodów ogółem był bardzo zróżnicowany. Najwyższy udział odnotowano w JST województwa podlaskiego – 7,4%. Najniższy udział wyżej wymienionych środków do dochodów ogółem wystąpił w JST województwa kujawsko-pomorskiego – 2,2%. W województwie lubuskim udział ww. dochodów w dochodach ogółem wyniósł 5,6%.

Dochody na realizację (finansowanie i współfinansowanie) programów i projektów z udziałem środków zagranicznych lubuskich JST w latach 2013-2017**Dynamika wydatków lubuskich JST na programy i projekty realizowane z udziałem środków UE w latach 2014-2017 (%) – rok poprzedni = 100%**

Dochody JST na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych oraz dochody ze źródeł zagranicznych w latach 2016 i 2017 wg województw (w tys. zł)

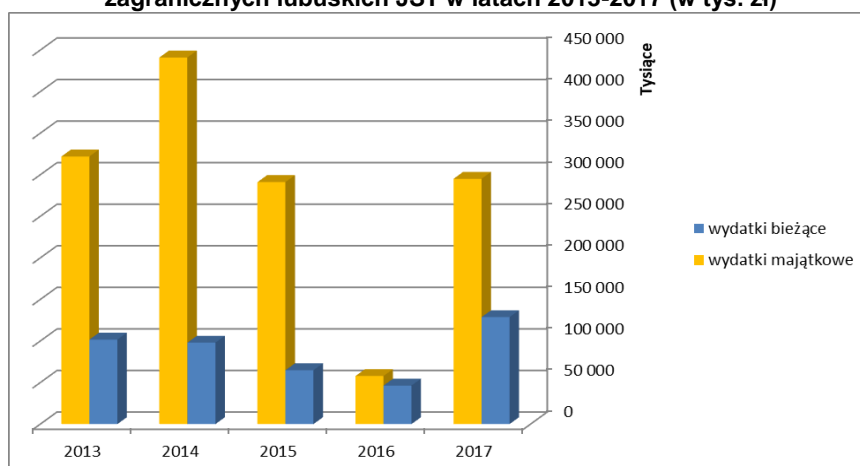
Źródło: Sprawozdanie z działalności Regionalnych Izb Obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w roku 2017, KR RIO, Warszawa 2018, www.rio.gov.pl.

W roku 2017 w województwie lubuskim wykonanie wydatków ogółem na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych wyniosło 423 734 146 zł (łącznie zrealizowano 63,3% zaplanowanych wydatków). W porównaniu do roku ubiegłego odnotowano wzrost wydatków ogółem: o 306,8% (w tym wzrost wydatków majątkowych – o 410,3% i wzrost wydatków bieżących – o 177,6%).

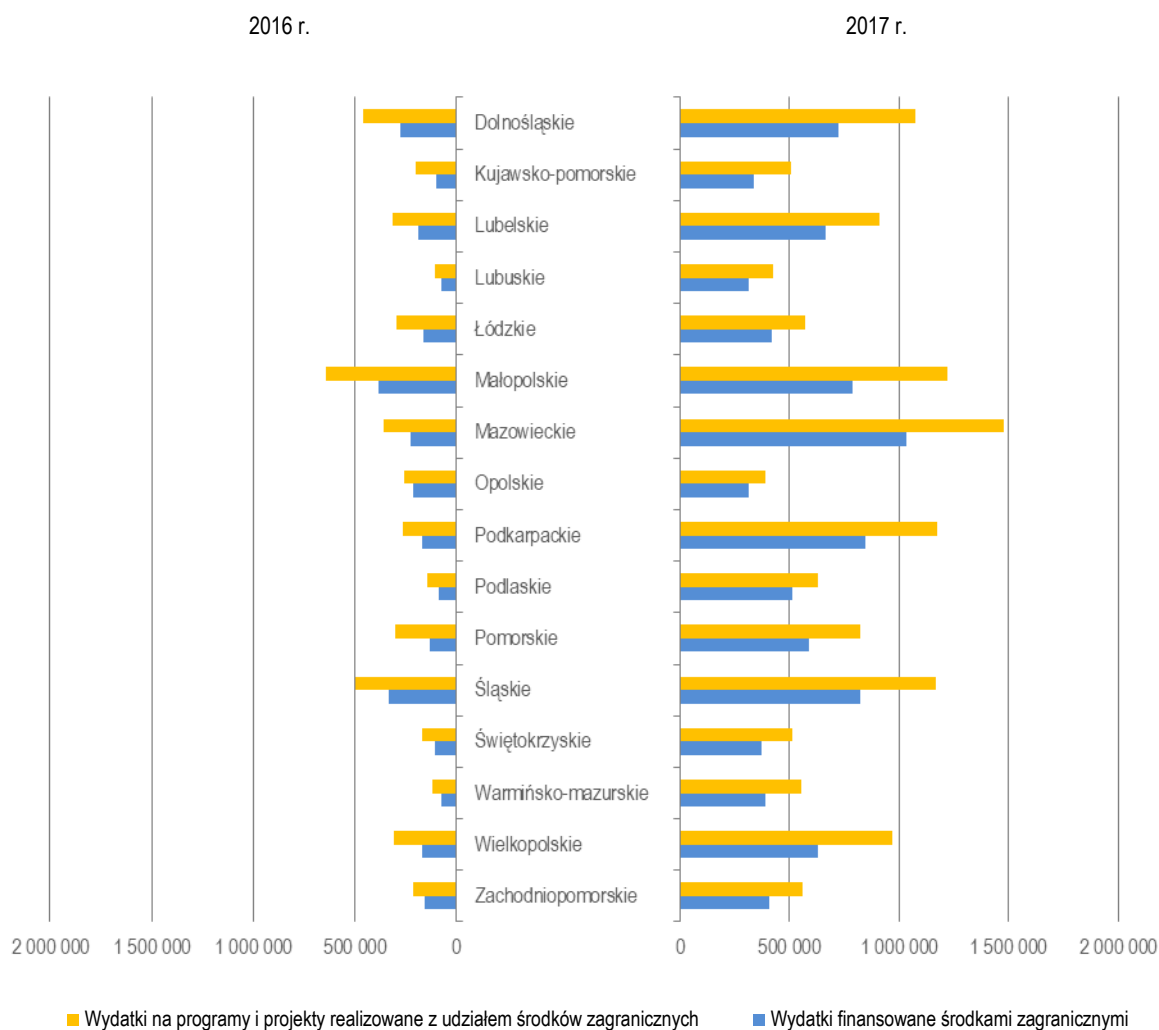
Znaczące zwiększenie wysokości wykonanych wydatków na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych było związane z zaawansowaniem toku procedur konkursowych i środków w ramach perspektywy finansowej 2014 – 2020.

Wydatki na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych stanowiły 7,1% wykonanych wydatków ogółem (w 2016 r. – 2,0%). Udział wydatków bieżących i inwestycyjnych na zadania z udziałem środków UE w wydatkach bieżących i inwestycyjnych lubuskich JST ogółem wyniósł odpowiednio: 2,6% i 32,4% (w 2016 r. – 1,0% i 9,9%). Najwyższe kwoty wydatków na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych zrealizowały JST województwa mazowieckiego – 1 480 678 tys. zł, a najniższe kwoty wydatków JST województwa opolskiego, odpowiednio: 391 435 tys. zł. Najwyższy udział wydatków na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych w wydatkach ogółem wystąpił w JST województwa podkarpackiego i wyniósł 9,6% wydatków ogółem.

Wydatki na realizację (finansowanie i współfinansowanie) programów i projektów z udziałem środków zagranicznych lubuskich JST w latach 2013-2017 (w tys. zł)

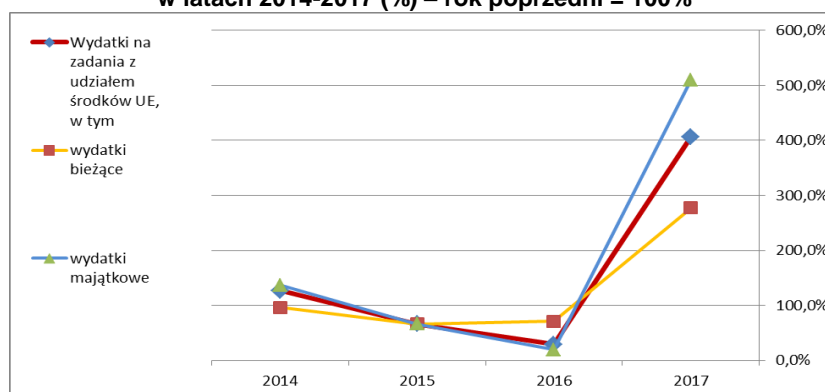

Wydatki JST na programy i projekty realizowane z udziałem środków zagranicznych oraz wydatki finansowane środkami zagranicznymi w latach 2016 i 2017 wg województw (w tys. zł)

Źródło: Sprawozdanie z działalności Regionalnych Izb Obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w roku 2017, KR RIO, Warszawa 2018, www.rio.gov.pl.

Dynamika wydatków lubuskich JST na programy i projekty realizowane z udziałem środków UE w latach 2014-2017 (%) – rok poprzedni = 100%

Wyniki budżetów oraz zobowiązania i należności budżetów JST

Realizacja dochodów w roku 2017 na poziomie 98,1% (w skali kraju 98,6%) i wydatków w wysokości 92,4% (w skali kraju 93,5%) spowodowała, że lubuskie JST zamknęły per saldo rok budżetowy nadwyżką stanowiącą 0,5% wykonanych dochodów. Odmienna sytuacja miała miejsce w skali kraju gdzie wykonano deficyt stanowiący 0,1% wykonanych dochodów.

Spośród 95 lubuskich JST - 55 jednostek zamknęło swój budżet nadwyżką, natomiast 40 JST wykonało budżet deficytowy.

Wynik budżetów lubuskich JST w 2017 roku

Wyszczególnienie	Nadwyżka			Deficyt		
	Liczba JST	Kwota	Relacja do dochodów (w %)	Liczba JST	Kwota	Relacja do dochodów (w %)
województwo lubuskie	55	134 854 111	2,3	40	-103 813 296	1,7
gminy	45	72 198 266	2,2	35	-58 204 236	1,8
miasta na prawach powiatu	2	49 635 169	3,3	-	-	-
powiaty	8	13 020 675	1,7	4	-9 152 077	1,2
województwo samorządowe	-	-	-	1	-36 456 983	8,3

W budżetach lubuskich JST zaplanowano przychody wyższe od rozchodów. Zaplanowane przychody zrealizowano w wysokości 652 138 911 zł, co stanowi 119,3% planu. Rozchody wykonano w kwocie 190 857 205 zł, co stanowi 94,0% planu. W strukturze rozchodów dominują spłaty kredytów we wszystkich typach JST. W porównaniu do roku poprzedniego zwiększyło się wykonanie przychodów, a zmniejszyło wykonanie rozchodów lubuskich JST – dynamika przychodów i rozchodów wyniosła odpowiednio: 165,0% i 97,6%. Przychody z tytułu zaciągnięcia długu zwrotnego zwiększyły się o 162,8%, natomiast przychody z tytułu nadwyżki z lat ubiegłych i wolnych środków wzrosły o 39,8%.

Struktura przychodów JST w woj. lubuskim w 2017 roku wg tytułów dłużnych (w %)

Wyszczególnienie	Lubuskie JST	Gminy	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo samorządowe
Razem przychody, w tym:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
- kredyty i pożyczki, w tym:	30,8	34,1	35,9	22,8	20,6
na realizację programów przy udziale środków zagranicznych	4,2	7,6	-	2,9	-
- spłata pożyczek udzielonych	1,2	0,5	-	-	5,4
- nadwyżka z lat ubiegłych, w tym:	4,2	8,3	-	-	-
środki na pokrycie deficytu	0,2	0,4	-	-	-
- emisja papierów wartościowych, w tym:	1,8	2,2	-	5,8	-
na realizację programów przy udziale środków zagranicznych	-	-	-	-	-
- prywatyzacja majątku	-	-	-	-	-
- wolne środki, w tym:	62,0	54,9	64,1	71,4	74,0
na pokrycie deficytu	4,6	3,6	0,0	6,0	12,1
- Inne źródła	-	-	-	-	-

Struktura rozchodów JST województwa lubuskiego w 2017 roku wg tytułów dłużnych (w %)

Wyszczególnienie	Lubuskie JST	Gminy	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo samorządowe
Razem rozchody, w tym:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
- kredyty i pożyczki, w tym:	89,9	90,5	100,0	55,0	100,0
na realizację programów przy udziale środków zagranicznych	8,1	13,6	-	0,5	-
- pożyczki udzielone	3,0	5,0	-	-	-
- wykup papierów wartościowych, w tym:	7,1	4,5	-	45,0	-
na realizację programów przy udziale środków zagranicznych	0,6	1,1	-	-	-
- inne cele	-	-	-	-	-

Zobowiązania i należności lubuskich jednostek samorządu terytorialnego

Na koniec 2017 roku zobowiązania ogółem lubuskich JST kształtowały się na poziomie 1 610 886 051 zł i w porównaniu do roku 2016 zwiększyły się o 1,4%. W 2017 roku 84,6% zadłużenia lubuskich JST stanowiło zadłużenie wobec podmiotów krajowych a 15,4% to zobowiązania wobec podmiotów zagranicznych. W 78,5% zobowiązań zostało zaciągniętych w bankach.

Mimo, że w 2014 roku przestały obowiązywać przepisy art. 170 ustawy o finansach publicznych z dnia 30 czerwca 2005 roku, regulujące maksymalny poziom zadłużenia do dochodów budżetu JST, to na potrzeby niniejszego opracowania postanowiono je wykorzystać do oceny stanu zadłużenia. W województwie lubuskim relacja zobowiązań JST wliczanych do długu publicznego do ich dochodów budżetowych wykonanych na koniec roku 2017 wyniosła 27,0% (w roku 2016 - 29,3%; 2015 - 34,5%; 2014 - 35,6%; 2013 - 36,5%; 2012 - 41,7%; w 2011 - 42,3%). Bez zmian pozostała liczba jednostek - wynosi ona 4, których zadłużenie w stosunku do dochodów przekracza 60%. Zadłużenie województwa lubuskiego w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi 1 585 zł, natomiast w skali kraju zadłużenie JST *per capita* wynosi 1 794 zł.

W województwie lubuskim w porównaniu do roku 2016 - o 306 947 zł zmniejszyła się kwota zobowiązań wymagalnych, które na koniec roku 2017 wyniosły 5 381 543 zł (zmniejszenie o 5,4%). Jednocześnie w skali całego kraju zobowiązania wymagalne jednostek samorządu terytorialnego zmniejszyły się o 18,5%.

Zadłużenie lubuskich JST za 2017 rok (w zł)

Wyszczególnienie	Zobowiązania	w tym:				Relacja zobowiązań do dochodów (w%)
		papiery wartościowe	kredyty i pożyczki	przyjęte depozyty	zobowiązania wymagalne	
województwo lubuskie	1 610 886 051	30 600 000	1 574 904 508	0	5 381 543	27,0
gminy	777 320 229	0	776 423 106	0	897 123	23,9
miasta na prawach powiatu	379 208 224	0	379 208 223	0	1	25,1
powiaty	282 489 408	30 600 000	247 985 880	0	3 903 529	36,3
województwo samorządowe	171 868 189	0	171 287 298	0	580 891	39,0

Wysokość zadłużenia wg grup dłużników w 2017 roku (w zł)

Wyszczególnienie	zobowiązania ogółem	w tym:									zobowiązania wobec podmiotów zagranicznych
		zobowiązania wobec podmiotów krajowych	grupa I	grupa II	grupa III	grupa IV	banki	pozostałe krajowe instytucje finansowe	przedsiębiorstwa niefinansowe	gospodarstwa domowe	
zobowiązania ogółem	1 610 886 051	1 362 514 423	63 392 676	1 488 434	25 172 784	336 468	1 263 754 331	1 323 451	5 887 379	1 098 530	248 371 627
papiery wartościowe	30 600 000	30 600 000	0	0	0	0	30 600 000	0	0	0	0
kredyty i pożyczki	1 574 904 508	1 326 532 880	60 515 594	1 488 434	25 137 566	0	1 233 154 331	1 323 451	4 863 504	0	248 371 627
przyjęte depozyty	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
wymagalne zobowiązania	5 381 543	5 381 543	2 877 081	0	35 219	336 468	0	0	1 023 875	1 098 530	0

Jednostki samorządu terytorialnego województwa lubuskiego wg poziomu relacji zadłużenia do dochodów wykonanych ogółem za 2017 roku

Wyszczególnienie	Wskaźnik zadłużenia													
	poniżej 10%		10%-20%		20%-30%		30%-40%		40%-50%		50%-60%		Powyżej 60%	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Liczba JST ogółem	14	16	16	24	27	24	25	17	5	7	4	3	4	4
% JST ogółem	14,7	16,8	16,8	25,3	28,4	25,3	26,3	17,9	5,3	7,4	4,2	3,2	4,2	4,2
liczba gmin	14	16	16	22	22	19	19	12	3	6	3	2	3	3
% gmin	17,5	20,0	20,0	27,5	27,5	23,8	23,8	15,0	3,8	7,5	3,8	2,5	3,8	3,8

liczba miast na prawach	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-
% miast na prawach powiatów	-	-	-	-	50,0	50,0	50,0	50,0	-	-	-	-	-	-
liczba powiatów	-	-	-	2	4	4	4	3	2	1	1	1	1	1
% powiatów	-	-	-	16,7	33,3	33,3	33,3	25,0	16,7	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
województwo samorządowe	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
%	-	-	-	-	-	-	100,0	100,0	-	-	-	-	-	-

Dynamika zadłużenia JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w podziale na województwa w 2017 roku oraz relacja poziomu zadłużenia do średniej krajowej

Województwa	Zadłużenie (w zł)		Dynamika (2016 = 100%)	Relacja zadłużenia w 2017 r. wg województw do średniej krajowej (w %)
	2016	2017		
Polska, z tego:	1 796	1 794	99,9	100
Dolnośląskie	2 480	2 548	102,7	142
Kujawsko-pomorskie	1 986	1 948	98,1	108,6
Lubelskie	1 784	1 809	101,4	100,8
Lubuskie	1 561	1 585	101,5	88,3
Łódzkie	1 956	1 939	99,1	108,1
Małopolskie	1 820	1 828	100,5	101,9
Mazowieckie	2 226	2 120	95,2	118,2
Opolskie	1 236	1 355	109,7	75,5
Podkarpackie	1 394	1 477	106	82,4
Podlaskie	1 225	1 287	105	71,7
Pomorskie	1 753	1 728	98,6	96,3
Śląskie	1 397	1 418	101,5	79
Świętokrzyskie	1 856	1 896	102,2	105,7
Warmińsko-mazurskie	1 647	1 670	101,4	93,1
Wielkopolskie	1 435	1 456	101,4	81,1

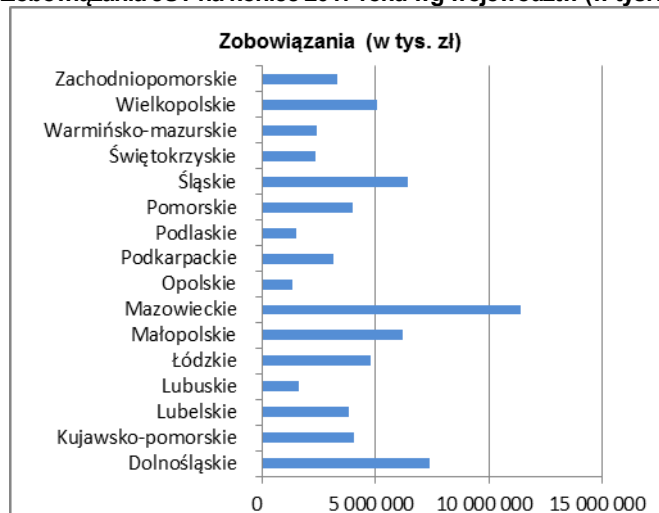
Źródło: Sprawozdanie z działalności Regionalnych Izb Obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w roku 2017, KR RIO, Warszawa 2018, www.rio.gov.pl.

Zobowiązania JST na koniec 2017 roku wg województw (w tys. zł.)

Wyszczególnienie	Zobowiązania ogółem	z tego:					Relacja zobowiązań do dochodów (w %)
		emisja papierów wartościowych	kredyty i pożyczki	przyjęte depozyty	wymagalne zobowiązania	w tym z tytułu dostaw	
POLSKA w tym:	68 926 076	3 942 024	64 907 387	-	76 665	39 338	30,0
Dolnośląskie	7 395 260	97 000	7 282 760	-	15 500	8 781	42,2
Kujawsko-pomorskie	4 058 215	105 845	3 947 151	-	5 219	2 804	33,8
Lubelskie	3 852 144	-	3 849 999	-	2 145	715	32,6
Lubuskie	1 610 886	30 600	1 574 905	-	5 382	1 671	27,0
Łódzkie	4 807 781	3 000	4 804 269	-	512	401	34,4
Małopolskie	6 190 892	788 704	5 401 161	-	1 026	203	31,5
Mazowieckie	11 387 354	2 399 634	8 985 159	-	2 561	575	29,6
Opolskie	1 342 836	28 000	1 314 554	-	282	270	24,8
Podkarpackie	3 143 342	24 420	3 115 232	-	3 689	904	25,8
Podlaskie	1 524 920	9 420	1 514 153	-	1 347	722	21,9
Pomorskie	4 008 392	-	4 006 926	-	1 466	690	27,1
Śląskie	6 455 552	205 900	6 240 801	-	8 851	7 576	26,1
Świętokrzyskie	2 370 055	3 084	2 366 910	-	61	29	34,0
Warmińsko-mazurskie	2 396 482	166 417	2 223 293	-	6 772	5 949	28,1
Wielkopolskie	5 073 087	56 000	5 013 981	-	3 106	2 429	24,8
Zachodniopomorskie	3 308 858	24 000	3 266 109	-	18 749	5 621	31,5

Źródło: Sprawozdanie z działalności Regionalnych Izb Obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w roku 2017, KR RIO, Warszawa 2018, www.rio.gov.pl.

Zobowiązania JST na koniec 2017 roku wg województw (w tys. zł)

Zobowiązania SP ZOZ

W 2017 roku zadłużenie ogółem nadzorowanych przez JST jednostek posiadających osobowość prawną w województwie lubuskim wynosiło 69 820 479 zł, z czego 97,6% zadłużenia stanowiło zadłużenie SP ZOZ nadzorowanych przez samorządy.

Zadłużenie SP ZOZ nadzorowanych przez JST wyniosło 68 115 392 zł i zmniejszyło się o 31,0% w stosunku do roku ubiegłego. Zobowiązania wymagalne w SP ZOZ stanowią 60,3% kwoty zobowiązań. O 12,2% zmniejszyło się zadłużenie SP ZOZ nadzorowanych przez samorząd województwa, a o 39,9% zmniejszyło się zadłużenie SP ZOZ nadzorowanych przez samorządy powiatu. W tej ostatniej grupie 100,0% zobowiązań stanowią zobowiązania wymagalne.

Zobowiązania JST województwa lubuskiego oraz SP ZOZ nadzorowanych przez JST poszczególnych typów w latach 2016 i 2017

Wyszczególnienie	Zobowiązania JST (w zł)		Dynamika (w %) 3/2	Zobowiązania SP ZOZ (w zł)		Dynamika (w %) 6/5	Relacja zobowiązań do dochodów (w %)		Relacja skumulowanych zobowiązań do dochodów (w %)	
	2016	2017		2016	2017		2016	2017	2016	2017
Woj. Lubuskie, w tym:	1 588 662 327	1 610 886 051	101,4	98 651 819	68 115 392	69,0	29,3	27,0	31,1	28,1
gminy	767 573 087	777 320 229	101,3	-	63 176	6 317 552,0	26,2	23,9	26,2	23,9
miasta na prawach powiatu	368 593 542	379 208 224	102,9	-	-	-	27,3	25,1	27,3	25,1
powiaty	282 421 648	282 489 408	100,0	66 924 039	40 193 534	60,1	39,8	36,3	49,2	41,5
województwo samorządowe	170 074 050	171 868 189	101,1	31 727 779	27 858 682	87,8	39,5	39,0	46,9	45,3

*Skumulowane zadłużenie jest to łączna wartość zobowiązań własnych JST oraz zobowiązań nadzorowanych przez nie SP ZOZ.

Według stanu na 31 grudnia 2017 r. 99,9% zadłużenia SP ZOZ nadzorowanych przez powiaty tworzy Samodzielny Publiczny Szpital w Kostrzynie nad Odrą nadzorowany przez Powiat Gorzowski. Jego zadłużenie wynosi 40 185 946 zł i zmniejszyło się o 39,1% w stosunku do roku ubiegłego. Są to w całości zobowiązania wymagalne. Jednocześnie własne zadłużenie Powiatu wynosi 67 586 476 zł. Skumulowane zadłużenie szpitala i własne Powiatu wynosi 107 772 422 zł, co stanowi 187,8% dochodów. Odsetki od zobowiązań wymagalnych szpitala radykalnie się zmniejszyły (w 2016 r. - 35 163 689 zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2017 r. - 1 683 zł). W 2017 roku wystąpiły zobowiązania (w kwocie 63 176 zł) w SP ZOZ nadzorowanych przez lubuskie gminy.

Zobowiązania ogółem oraz zobowiązania wymagalne SP ZOZ nadzorowanych przez JST województwa lubuskiego w latach 2016 i 2017

Wyszczególnienie	Zobowiązania ogółem samorządowych SP ZOZ (w zł)		Dynamika (w %) 3/2	w tym: zobowiązania wymagalne samorządowych SP ZOZ (w zł)		Dynamika (w %) 6/5	Udział zobowiązań wymagalnych w zobowiązaniach SP ZOZ (w%)	
	2016	2017		2016	2017		2016	2017
	Lubuskie JST	98 651 819		68 115 392	69,0		67 194 176	41 097 689
Gminy	-	63 176	6 317 600,0	-	-	-	-	-
miasta na prawach powiatu	-	-	-	-	-	-	-	-
powiaty	66 924 039	40 193 534	60,1	66 924 039	40 193 534	60,1	100,0	100,0
województwo samorządowe	31 727 779	27 858 682	87,8	270 137	904 155	334,7	0,9	3,2

Zobowiązania SP ZOZ nadzorowanych przez samorządy województw i powiaty w roku 2017

Wyszczególnienie	Zobowiązania SP ZOZ nadzorowanych przez województwa samorządowe (w tys. zł)	Dynamika (w %) 2017/2016	Relacja sumy zobowiązań JST i nadzorowanych SP ZOZ do dochodów budżetowych województw (w %)	Zobowiązania SP ZOZ nadzorowanych przez powiaty (w tys. zł)	Dynamika (w %) 2017/2016	Relacja sumy zobowiązań JST i nadzorowanych SP ZOZ do dochodów budżetowych powiatów (w %)
Polska, z tego:	1 987 490	96,8	54,7	1 434 648	105,1	27,8
Dolnośląskie	135 526	95,5	71,4	101 803	116,3	35,5
Kujawsko-pomorskie	67 820	94,6	49,4	31 768	87,5	19,3
Lubelskie	364 906	89,4	117,3	150 766	98,2	31,8
Lubuskie	27 860	87,8	45,3	40 194	60,1	41,5
Łódzkie	138 570	88,3	59	58 408	94,9	22,8
Małopolskie	25 720	93,9	34,5	99 725	120,6	29
Mazowieckie	210 054	104,8	55,1	130 540	107,9	26,1
Opolskie	2 783	87,7	29	34 212	101	25,1
Podkarpackie	324 449	98,7	58,8	166 487	118,6	29,5
Podlaskie	122 169	97,8	28,6	56 378	94,3	14,7
Pomorskie	529	44,9	32,5	53 148	176,3	25,5
Śląskie	297 746	104,1	78,9	130 250	96,2	22,6

Świętokrzyskie	49 316	92,1	42	137 127	96,7	42,9
Warmińsko-mazurskie	34 175	132,5	65,5	43 894	123,6	27,5
Wielkopolskie	39 838	84,6	32,8	181 861	112,9	27
Zachodniopomorskie	146 029	101,1	47,5	18 090	103,3	26,7

Źródło: Sprawozdanie z działalności Regionalnych Izb Obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w roku 2017, KR RIO, Warszawa 2018, www.rio.gov.pl.

Należności lubuskich JST

Należności oraz wybrane aktywa finansowe lubuskich jednostek samorządu terytorialnego (na podstawie sprawozdania Rb-N) zwiększyły się w stosunku do roku poprzedniego o 12,1% i wyniosły 1 376 240 056 zł. Najwyższą część tej kwoty stanowią depozyty na żądanie. Ich wartość w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosła o 20,5%, a ich udział w strukturze należności w porównaniu do roku poprzedniego uległ zmianie (2017 – 43,7%, 2016 - 40,6%, 2015 - 33,6%, 2014 – 29,4%). Obok depozytów na żądanie drugą największą kategorię stanowią należności wymagalne (43,3% należności ogółem), które zwiększyły się w stosunku do roku ubiegłego o 1,3%. Największym dłużnikiem samorządów w tej kategorii były gospodarstwa domowe, których zadłużenie w stosunku do JST wynosiło 423 583 896 zł i stanowiło 30,8% należności ogółem.

W 2017 odnotowano spadek (o 2,9%) należności z tytułu spłaty pożyczek. Wciąż największym dłużnikiem w tej kategorii jest grupa III (instytucje samorządowe), mimo spadku w stosunku do roku 2016 o 6,9%. Jednocześnie w tej kategorii odnotowano spadek (o 5,3%) należności od gospodarstw domowych, które są drugim największym dłużnikiem samorządów. W 2017 roku w ogólnej kwocie należności - 44,2% stanowiły należności ujęte w grupie „Banki”; 33,1% - „Gospodarstwa domowe” i „Przedsiębiorstwa niefinansowe” - 14,1%.

Sytuacja finansowa lubuskich JST w świetle art. 242 i 243 ufp

Reguła wydatkowa z art. 242 ufp i nadwyżka operacyjna w budżetach jednostek samorządu terytorialnego

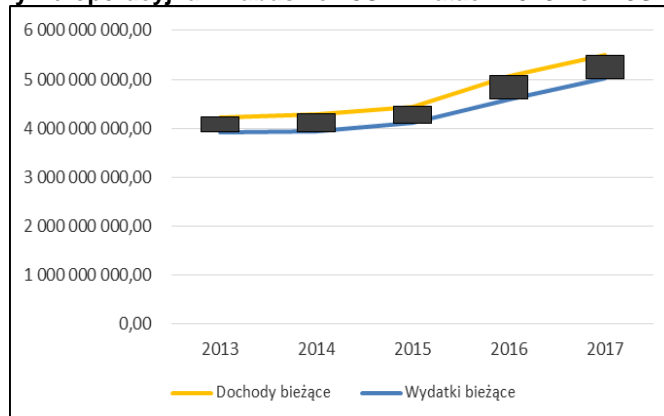
Zgodnie z art. 242 ustawy o finansach publicznych JST nie mogą uchwalić budżetu, w którym bieżące wydatki budżetowe nie znajdą pokrycia w dochodach bieżących, powiększonych o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych oraz o wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ufp, natomiast na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki.

W skali całego kraju w 2017 r. zrealizowane dochody bieżące wszystkich jednostek samorządu terytorialnego przekroczyły *per saldo* poniesione wydatki bieżące o 21 178 440 tys. zł, przy czym 2 791 jednostek (99,4%) osiągnęło dodatnią różnicę między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi, zaś 17 JST (0,6%) zakończyło rok budżetowy deficytem operacyjnym na łączną kwotę 11 056 tys. zł.

W województwie lubuskim zrealizowane dochody bieżące wszystkich JST w roku 2017 *per saldo* były wyższe od wykonanych wydatków bieżących o kwotę 469 065 783 zł. Na 95 lubuskich JST 93 jednostki (98,9%) osiągnęło nadwyżkę operacyjną (w łącznej kwocie 469 421 200 zł), zaś 2 jednostki (1 powiat, 1 gmina) zamknęły rok deficytem operacyjnym kwocie 355 417 zł (deficyt bieżący pokryty został przychodami z tytułu wolnych środków). Według planu po zmianach - w 2017 roku w 88 JST planowało nadwyżkę operacyjną, zaś 7 JST – deficyt operacyjny, w tym:

- w 88 JST (92,6% ogółu lubuskich JST) planowano i osiągnięto nadwyżkę operacyjną (w tym 85 JST na poziomie wyższym niż planowano);
- w 5 JST planowano deficyt operacyjny a osiągnięto nadwyżkę bieżącą;
- w 2 JST (P. Słubicki, G. Tuplice) planowano i wykonano deficyt operacyjny.

Nadwyżka operacyjna w lubuskich JST w latach 2013-2017 JST (w zł)

Indywidualny wskaźnik spłaty zadłużenia lubuskich JST w wieloletnich prognozach finansowych

Począwszy od 2014 roku do budżetów jednostek samorządu terytorialnego mają zastosowanie regulacje ograniczające i indywidualizujące – w odniesieniu do każdej JST - limit spłat zadłużenia oraz wydatków na jego obsługę – zawarte w art. 243-244 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Mając na uwadze konstrukcję wskaźnika określonego w art. 243 ufp⁴, dane finansowe za lata 2014-2016 miały podstawowy wpływ i przesądziły o poziomie dopuszczalnego limitu spłaty zadłużenia w odniesieniu do uchwał budżetowych na rok 2017. Jednocześnie, planowane na koniec III kw. 2017 r. wielkości budżetowe oraz ich wykonanie w 2017 r. mają wpływ na poziom indywidualnego limitu spłaty zobowiązań w roku 2018 i kolejnych latach (2019 i 2020).

Rozkład średnich określających maksymalny dopuszczalny poziom spłaty zadłużenia JST obliczonych zgodnie z art. 243 ust. 1 i 2 obowiązujących przy uchwalaniu budżetów na 2017 r oraz 2018 r. (średnie z uwzględnieniem planu III kw. roku N-1)

Wyszczególnienie	2017					2018				
	Ogółem	Gminy	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwa samorządowe	Ogółem	Gminy	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwa samorządowe
Polska, z tego	2 808	2 412	66	314	16	2 808	2 412	66	314	16
poniżej 0,0%	8	7	-	1	-	6	5	-	1	-
0,0% - 3,0%	63	46	2	15	-	46	29	1	16	-
3,0% - 6,0%	544	395	11	137	1	532	425	11	96	-
6,0% - 9,0%	1 011	874	29	105	3	1 021	862	30	128	1
9,0% - 12,0%	698	635	12	44	7	711	636	14	52	9
12,0% - 15,0%	304	281	8	11	4	320	293	7	16	4
powyżej 15%	180	174	4	1	1	172	162	3	5	2
Lubuskie, z tego	95	80	2	12	1	95	80	2	12	1
poniżej 0,0%	1	-	-	1	-	1	-	-	1	-
0,0% - 3,0%	1	1	-	-	-	2	2	-	-	-
3,0% - 6,0%	21	15	-	6	-	18	13	-	5	-
6,0% - 9,0%	41	33	2	5	1	44	36	1	6	1
9,0% - 12,0%	18	18	-	-	-	12	11	1	-	-
12,0% - 15,0%	6	6	-	-	-	11	11	-	-	-
powyżej 15%	7	7	-	-	-	7	7	-	-	-

Jak wynika z powyższej tabeli w województwie lubuskim w porównaniu z 2017 r. nieznacznie wzrosła liczba JST, które w uchwałach budżetowych na 2018 r. mogły planować spłaty zadłużenia na poziomie większym niż 6,0% planowanych dochodów (o 3 JST). Zwiększyła się również liczba JST, które w 2018 r. mogły planować spłaty zadłużenia wraz z jego obsługą na poziomie większym niż 12,0% (o 5 JST). W porównaniu do roku poprzedniego nie uległa zmianie liczba JST, w których indywidualny wskaźnik spłaty zadłużenia ukształtował się na poziomie mniejszym od zera (1 powiat), a także liczba jednostek mogących planować spłatę zobowiązań na poziomie powyżej 15% (7 gmin).

Zgodnie z art. 243 ust. 2 ufp przy obliczaniu średniej z trzech lat, o której mowa w art. 243 ust. 1, dla roku poprzedzającego rok budżetowy przyjmuje się planowane wartości wykazane w sprawozdaniu z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego za trzy kwartały, natomiast do obliczenia relacji dla poprzednich dwóch lat przyjmuje się wartości wykonane wynikające ze

⁴ Zgodnie z art. 243 ufp organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, którego realizacja spowoduje, że w roku budżetowym oraz w każdym roku następującym po roku budżetowym relacja łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym:

- 1) spłat rat kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 oraz art. 90, wraz z należnymi w danym roku odsetkami od kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90,
 - 2) wykupów papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 oraz art. 90 wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 i art. 90,
 - 3) potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych poręczeń oraz gwarancji
- do planowanych dochodów ogółem budżetu przekroczy średnią arytmetyczną z obliczonych dla ostatnich trzech lat relacji jej dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu, obliczoną według wzoru:

$$\left(\frac{R+O}{D}\right)_n \leq \frac{1}{3} * \left(\frac{Db_{n-1} + Sm_{n-1} - Wb_{n-1}}{D_{n-1}} + \frac{Db_{n-2} + Sm_{n-2} - Wb_{n-2}}{D_{n-2}} + \frac{Db_{n-3} + Sm_{n-3} - Wb_{n-3}}{D_{n-3}} \right)$$

sprawozdań rocznych. Aby nie pogorszyć swojego łącznego maksymalnego limitu spłaty zadłużenia, jednostki samorządu terytorialnego powinny dążyć do wykonania relacji wchodzącej w skład średniej na co najmniej takim samym poziomie jaki został zaplanowany. Należy podkreślić, że ustawowa konstrukcja maksymalnego dopuszczalnego limitu spłaty zobowiązań skutkuje tym, iż na dzień składania projektów wieloletnich prognoz finansowych na 2018 r. możliwe było rozpatrywanie wskaźnika obliczonego w oparciu o dane planowane na koniec III kwartału 2017 r., podczas gdy realizacja wpf na 2018 r., w tym w szczególności zaciąganie nowych zobowiązań spłacanych w latach kolejnych, powinna już uwzględniać faktyczne wykonanie 2017 r.

Spełnienie relacji, o których mowa w art. 242-244 a uchwalanie budżetu JST.

Niezachowanie relacji określonych w art. 242-244 skutkuje brakiem możliwości uchwalenia budżetu przez organ stanowiący JST.

Na podstawie art. 240a ufp, w przypadku braku możliwości uchwalenia budżetu i wieloletniej prognozy finansowej zgodnie z zasadami określonymi w art. 242-244 ufp oraz w razie zagrożenia realizacji zadań publicznych Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej wzywa do opracowania i uchwalenia programu postępowania naprawczego oraz przedłożenia tego programu RIO w celu zaopiniowania. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może uchwalić wieloletnią prognozę finansową oraz budżet jednostki, które nie zachowują relacji określonych w art. 242-244 w okresie realizacji programu postępowania naprawczego, który uzyskał pozytywną opinię regionalnej izby obrachunkowej. Jednakże niezachowanie relacji może dotyczyć jedynie spłat zobowiązań istniejących na dzień uchwalenia programu postępowania naprawczego. Jednocześnie w art. 240b, wskazano, że w razie braku możliwości uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej lub budżetu jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z zasadami określonymi w art. 242-244, budżet jednostki samorządu terytorialnego ustala regionalna izba obrachunkowa. Budżet ten może być ustalony bez zachowania relacji określonych w art. 242-244.

W roku 2017 Kolegium Izby, działając na podstawie art. 240a ust. 1 ustawy o finansach publicznych, wezwało 1 JST (P. Słubicki) do opracowania programu postępowania naprawczego i przedłożenia go w celu zaopiniowania do Regionalnej Izby Obrachunkowej (w skali całego kraju regionalne izby obrachunkowe w 2017 r. skierowały do 4 JST łącznie 4 wezwania do opracowania programów postępowania naprawczego). Przyczyną wezwania P. Słubickiego do opracowania programu postępowania naprawczego było zagrożenie niewykonywania przez Powiat ustawowych zadań oraz zagrożenie dla spełnienia relacji, o których mowa w art. 242-243 ufp, w 2017 roku i kolejnych latach budżetowych, w sytuacji jaka powstała w Powiecie po dniu 17 maja 2016 r., w związku z ogłoszeniem przez NSA w Warszawie wyroku oddalającego skargi kasacyjnej Powiatu na decyzje Ministra Finansów dotyczące obowiązku zwrotu do budżetu państwa pobranych przez Powiat, a nieprzekazanych dochodów z tytułu opłat eksploatacyjnych pobieranych na obiektach i gruntach po byłym Terminalu Towarowych Odpraw Celnych w Świecku.

W związku z faktem nieopracowania programu postępowania naprawczego przez Powiat Słubicki - w dniu 10 marca 2017 r. Kolegium Izby działając na podstawie art. 240a ust. 8 ufp ustaliło budżet Powiatu na 2017 rok.

Podkreślić należy, że aktualnie 3 lubuskie JST są w trakcie spłaty pożyczki z budżetu państwa⁵, w tym w przypadku dwóch JST (P. Gorzowski, P. Strzelecko-Drezdenecki) zastosowanie ma procedura przewidziana w art. 224 ufp, zaś 1 JST (P. Świebodziński) zakończył realizację programu postępowania naprawczego, jednak w związku z otrzymaniem pożyczki z budżetu państwa w jednostce tej przesunięty jest na koniec roku, w którym upływa termin spłaty tego zobowiązania obowiązek zachowania relacji, określonych w art. 242 i 243 ufp.

Zasada zrównoważenia budżetu w części bieżącej a indywidualny wskaźnik zadłużenia.

Wpływ wykonania budżetu w roku poprzedzającym pierwszy rok prognozy na relację z art. 243 ufp

Jedną z kluczowych regulacji, która w głównej mierze przesądza o spełnieniu przez JST reguły dotyczącej indywidualnych limitów spłaty zadłużenia, jest art. 242 ufp stanowiący, iż planowane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, zaś na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki. Z uwagi na konstrukcję indywidualnego wskaźnika zadłużenia, finansowanie

⁵ W przypadku JST, które otrzymały i spłacają pożyczki z budżetu państwa zasady określone w art. 242-244 ustawy o finansach publicznych muszą być w tym wypadku zachowane na koniec roku, w którym upływa termin spłaty pożyczek

wydatków bieżących nadwyżką budżetową z lat ubiegłych oraz wolnymi środkami ma jednak niekorzystny wpływ na poziom relacji z art. 243 ufp.

Wprowadzone przepisem art. 242 ufp ograniczenie nie jest jednak wystarczającym mechanizmem zapewniającym uzyskanie dodatniej wartości wskaźnika określającego limit spłaty zadłużenia, o którym mowa w art. 243 ufp. Dopuszczalne jest bowiem zaplanowanie oraz wykonywanie budżetu z deficytem bieżącym, o ile znajduje on pokrycie w przychodach z tytułu wolnych środków lub nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych. Natomiast art. 243 ufp wskazuje wyłącznie na różnicę między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi, powiększoną o dochody ze sprzedaży mienia – bez uwzględnienia dodatkowych środków z przychodów, o których mowa w art. 242 ufp. Tym samym zaangażowanie nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych i wolnych środków na pokrycie deficytu operacyjnego pozwala na spełnienie relacji, o której mowa w art. 242, jednakże może powodować niespełnienie relacji z art. 243 (w szczególności w sytuacji braku lub niskich dochodów ze sprzedaży majątku).

W ostatnich latach w lubuskich JST systematycznie wzrastał stopień finansowania wydatków bieżących dochodami bieżącymi: w 2016 r. wyniósł on 110,3% (dla porównania: w 2012 r. – 105,52%). W 2017 r. wskaźnik ten uległ jednak nieznaczniejszemu zmniejszeniu i wyniósł 109,3%. W porównaniu do lat wcześniejszych w 2017 r. odnotowano niższy udział (91,9%) dochodów bieżących w dochodach ogółem (2016 – 93,6%) i jednocześnie niższy udział (84,5%) wydatków bieżących w wydatkach ogółem (2016 – 88,6%), na co wpływ miało wyższe niż w roku poprzednim wykonanie wydatków

Analiza wskaźnikowa lubuskich JST ogółem w aspekcie relacji określonej w art. 243 ufp i spłaty zadłużenia JST w 2017 r. i w latach 2013-2016

Wyszczególnienie	Wykonanie				
	2013	2014	2015	2016	2017
Db – Wb	297 965 169	359 929 290	342 919 853	475 297 348	469 065 783
(Db-Wb+Dsm) / D (bez wyłączeń)	8,0%	9,4%	8,9%	10,6%	10,1%
(R + O) / D (bez wyłączeń)	12,3%	4,9%	5,4%	4,5%	3,8%
Relacja kwoty długu do dochodów ogółem	36,5%	35,6%	34,5%	29,3%	27,0%
Stopień finansowania wydatków bieżących dochodami bieżącymi (Db : Wb)	107,6%	109,2%	108,4%	110,3%	109,3%
Udział dochodów bieżących w dochodach ogółem	90,3%	89,3%	90,0%	93,6%	91,9%
Udział dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach ogółem	1,7%	1,9%	1,9%	1,8%	2,2%
Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem	86,1%	81,8%	84,5%	88,6%	84,5%
Udział wydatków na wynagrodzenia w wydatkach bieżących	44,5%	45,8%	46,0%	42,3%	40,6%
Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	13,9%	18,2%	15,5%	11,4%	15,5%
Relacja wydatków na odsetki (art. 243) do kwoty długu	4,4%	3,6%	3,0%	2,9%	2,8%
Relacja wydatków na odsetki (art. 243) do rozchodów na spłatę długu	15,2%	35,8%	23,4%	23,7%	24,2%
Dochody własne / Do	45,2%	46,9%	49,5%	45,8%	45,7%
(Db - Wb) / Do	6,4%	7,5%	6,9%	8,8%	7,9%
Wydatki na obsługę długu / Wydatki ogółem	1,7%	1,3%	1,1%	0,9%	0,8%

Nadwyżka operacyjna lubuskich JST ogółem w aspekcie relacji określonej w art. 243 ufp i spłaty zadłużenia – wg typów JST w roku 2016 i 2015

Wyszczególnienie	Wykonanie 2016				Wykonanie 2015			
	Gminy	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Woj. Samorządowe	Gminy	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Woj. Samorządowe
Db – Wb	267 664 926	113 340 095	50 133 076	44 161 046	218 991 630	84 277 209	4 269 235	35 381 780
(Db-Wb+Dsm) / D (bez wyłączeń)	11,01%	11,42%	7,49%	10,47%	10,85%	9,11%	1,13%	8,83%
(R + O) / D (bez wyłączeń)	4,36%	4,52%	3,57%	6,37%	6,37%	4,35%	3,51%	5,56%
Relacja kwoty długu do dochodów ogółem	26,21%	27,28%	39,79%	39,49%	31,98%	35,40%	42,53%	34,81%
Stopień finansowania wydatków bieżących dochodami bieżącymi (Db : Wb)	110,53%	109,96%	108,02%	115,07%	110,15%	108,37%	100,66%	112,17%
Udział dochodów bieżących w dochodach ogółem	95,91%	92,59%	95,09%	78,28%	91,22%	94,71%	93,84%	66,62%

Udział dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach ogółem	1,87%	3,03%	0,43%	0,22%	2,44%	1,79%	0,52%	1,60%
Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem	89,96%	88,22%	90,90%	75,83%	85,24%	90,35%	90,15%	59,15%
Udział wydatków na wynagrodzenia w wydatkach bieżących	38,80%	42,89%	62,86%	27,05%	44,26%	47,02%	59,26%	25,81%
Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	10,04%	11,78%	9,10%	24,17%	14,76%	9,65%	9,85%	40,85%
Relacja wydatków na odsetki (art. 243) do kwoty długu	2,93%	2,30%	3,17%	3,67%	3,07%	2,40%	2,99%	3,82%
Relacja wydatków na odsetki (art. 243) do rozchodów na spłatę długu	21,41%	16,14%	54,59%	29,44%	18,23%	24,36%	56,72%	31,43%

Jednocześnie, mając na względzie zdolność JST do zaciągania nowych zobowiązań zwrotnych, analizie powinien podlegać ponadto nie tylko sam fakt spełnienia bądź niespełnienia relacji z art. 243 ufp, lecz także poziom jego spełnienia mierzony **różnicą między maksymalnym dopuszczalnym wskaźnikiem limitu spłat a prognozowanym wskaźnikiem spłat** (tj. różnica między prawą a lewą stroną wzoru). Bardzo niski poziom spełnienia relacji wskazuje na brak lub niewielkie możliwości zaciągania i spłaty nowych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek lub emisji papierów wartościowych.

Z uwagi na konstrukcję wskaźnika określonego w art. 243 ufp, wielkości wykonane w 2017 roku (a wcześniej planowane na III kw. 2017 r.) mają wpływ na indywidualny dopuszczalny poziom spłaty zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego w latach 2018-2020.

Według Wieloletnich Prognoz Finansowych na rok 2018 i lata następne (wg stanu na dzień 30 czerwca 2018 r.) stopień spełnienia ww. relacji określający potencjalną zdolność do zaciągania nowych zobowiązań zwrotnych w lubuskich jednostkach samorządu terytorialnego dla 2018 roku kształtuje się w sposób następujących:

- relacja nie jest spełniona	2 JST
- poziom spełnienia relacji do 0,50%	2 JST
- poziom spełnienia relacji od 0,50% do 1,00%	1 JST
- poziom spełnienia relacji od 1,00% do 5,00%	38 JST
- poziom spełnienia relacji od 5,00% do 10,00%	33 JST
- poziom spełnienia relacji powyżej 10,00%	19 JST

Według stanu na koniec I półrocza 2018 roku, po uwzględnieniu wykonania roku n-1 (2017) relacja, o której mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych, nie jest zachowana: w latach 2018-2020 - w 2 JST (P. Gorzowski, P. Świebodziński); w latach 2021-2022 – w 1 JST (P. Gorzowski). Ww. jednostki otrzymały i są w trakcie spłaty pożyczek z budżetu państwa (relacja w tych jednostkach musi być zachowana na koniec ostatniego roku spłaty pożyczki).

Wykonanie budżetów przez lubuskie gminy w roku 2017

W 2017 r. dochody budżetowe ogółem lubuskich gmin, zaplanowane na poziomie 3 287 789 058 zł, zrealizowane zostały w 98,7%, tj. w kwocie 3 246 381 954 zł. Dochody majątkowe wykonane zostały w wysokości 199 160 730 zł (79,3% planu), zaś dochody bieżące w kwocie 3 047 221 224 zł (100,3% planu). W porównaniu do roku 2016 wykonane dochody lubuskich gmin zwiększyły się per saldo o 10,9% (w tym dochody bieżące zwiększyły się o 8,5%, a dochody majątkowe o 66,5%).

Lubuskie gminy ogółem zaplanowały w swoich budżetach wydatki w kwocie 3 454 464 389 zł, które zrealizowane zostały w 93,6% i wyniosły 3 232 387 924 zł. Wydatki majątkowe (w kwocie 457 189 405 zł) wykonane zostały w stopniu niższym (81,2% planu) niż wydatki bieżące (wykonane w wysokości 2 775 198 518 zł, co stanowiło 96,0% planu). W stosunku do roku 2016 wydatki ogółem lubuskich gmin zwiększyły się o 14,4%, na co złożył się wzrost wydatków majątkowych o 61,1% i jednoczesny wzrost wydatków bieżących o 9,2%.

Lubuskie gminy zaplanowały w 2017 r. deficyt budżetowy w łącznej wysokości 166 675 331 zł, natomiast wykonały nadwyżkę w kwocie 13 994 030 zł. Jednocześnie planowana w kwocie 145 547 409 zł nadwyżka operacyjna, wykonana została w znacznie wyższym stopniu (w kwocie 272 022 706 zł), stanowiła 186,9% planu i w porównaniu do roku 2016 była wyższa o 1,6%.

Planowane przychody wykonano w 112,9%, tj. w kwocie 330 178 502 zł, w tym przychody z tytułu zaciągnięcia długu zwrotnego zrealizowano w 72,3% (119 791 705 zł), zaś realizacja przychodów z tytułu wolnych środków i nadwyżki z lat ubiegłych wyniosła 168,2% (208 872 296 zł). W porównaniu do roku poprzedniego wykonane przychody budżetowe lubuskich gmin zwiększyły się o 56,3%. Jednocześnie, w stosunku do roku 2016 zwiększeniu uległy również rozchody lubuskich gmin (wzrost o 7,9%), które wykonano w kwocie 113 612 045 zł (co stanowiło 90,3% planu).

Na koniec roku 2017 zobowiązania ogółem lubuskich gmin wyniosły 777 320 229 zł (w porównaniu do roku 2016 zobowiązania lubuskich gmin nieznacznie zwiększyły się o 1,3%). Zmniejszeniu uległa natomiast relacja zobowiązań do wykonanych dochodów. W lubuskich gminach *per saldo* wyniosła ona 23,9% (w roku 2016 – 26,2%, 2015 – 32,0%, 2014 – 34,8%). W porównaniu do roku poprzedniego znacząco zmniejszyła się (o 39,8%) kwota zobowiązań wymagalnych lubuskich gmin, które na koniec roku 2017 wyniosły 897 123 zł (w roku 2016 – 1 490 964 zł).

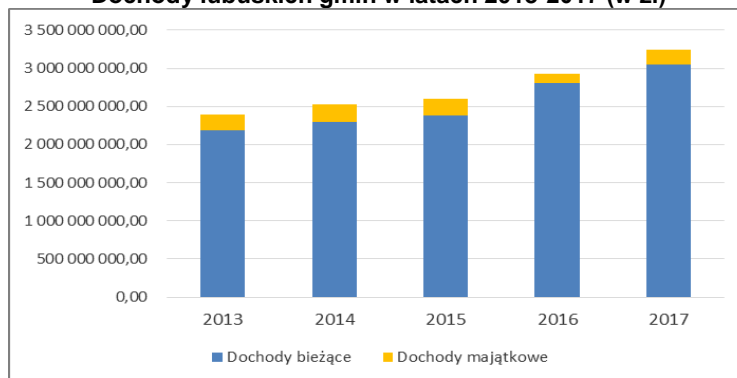
Wykonanie budżetów przez lubuskie gminy w 2017 r. (w zł)

Wyszczególnienie	2017			
	Plan po zmianach	Wykonanie	Dynamika (2016=100)	Wykonanie %
Dochody ogółem	3 287 789 058	3 246 381 954	110,9%	98,7%
Dochody bieżące	3 036 625 504	3 047 221 224	108,5%	100,3%
Dochody majątkowe	251 163 554	199 160 730	166,5%	79,3%
Dochody ze sprzedaży majątku	84 948 654	81 716 394	149,2%	96,2%
Dochody z tytułu dotacji celowych na inwestycje i zakupy inwestycyjne ogółem	123 878 864	92 072 734	175,4%	74,3%
Wydatki ogółem	3 454 464 389	3 232 387 924	114,4%	93,6%
Wydatki bieżące	2 891 078 096	2 775 198 518	109,2%	96,0%
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	1 775 706 362	1 690 546 564	105,5%	95,2%
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	1 053 177 771	1 028 355 722	104,3%	97,6%
Wydatki związane z realizacją statutowych zadań JB	722 528 591	662 190 842	107,5%	91,6%
Dotacje na zadania bieżące	166 952 215	163 027 157	111,4%	97,6%
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	892 262 690	878 114 861	114,6%	98,4%
Wydatki bieżące na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	28 523 688	21 368 250	582,4%	74,9%
Poręczenia i gwarancje	1 887 233	0	x	x
Wydatki na obsługę długu	25 745 909	22 141 687	97,0%	86,0%
Wydatki na odsetki (art. 243)	25 421 058	21 926 267	97,5%	86,3%
Wydatki majątkowe	563 386 294	457 189 405	161,1%	81,2%
inwestycje i zakupy inwestycyjne	555 868 486	449 721 279	161,1%	80,9%
wydatki inwestycyjne na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	185 213 538	126 632 977	547,6%	68,4%
Wynik budżetu	-166 675 331	13 994 030	x	x
Db - Wb	145 547 409	272 022 706	101,6%	186,9%
Przychody ogółem	292 504 042	330 178 502	156,3%	112,9%
Kredyty, pożyczki i papiery wartościowe - przychody zwrotne	165 726 018	119 791 705	274,6%	72,3%
Nadwyżka, inne przychody (wolne środki) - przychody bezzwrotne	124 193 712	208 872 296	124,8%	168,2%

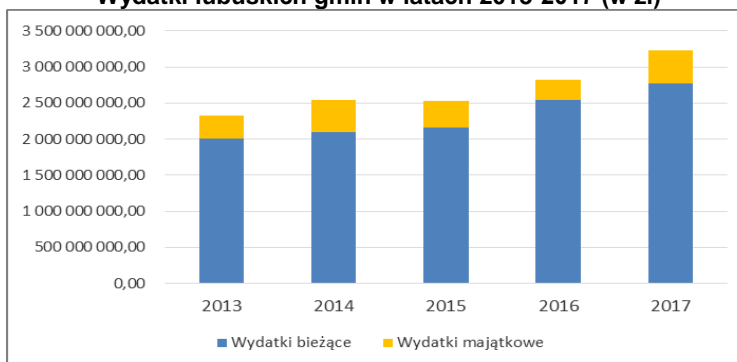
Rozchody	125 802 816	113 612 045	107,9%	90,3%
Zobowiązania ogółem		777 320 229	101,3%	x
Zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji		776 423 106	101,3%	x
Zobowiązania wymagalne		897 123	60,2%	x
Rozliczenie środków na zadania finansowane i współfinansowane z udziałem środków UE				
Dochody UE ogółem	126 295 877	75 995 509	295,0%	60,2%
Dochody bieżące UE	23 702 312	17 898 522	365,9%	75,5%
Dochody majątkowe UE	102 593 566	58 096 987	278,4%	56,6%
Wydatki UE ogółem	213 740 086	148 002 782	552,4%	69,2%
Wydatki bieżące UE	28 523 688	21 368 250	582,4%	74,9%
Wydatki inwestycyjne UE	185 216 398	126 634 532	547,7%	68,4%

Relacja kwoty długu do dochodów ogółem	23,9%
Stopień finansowania wydatków bieżących dochodami bieżącymi (Db : Wb)	109,8%
Udział dochodów bieżących (Db) w dochodach ogółem (D)	93,9%
Udział dochodów ze sprzedaży majątku (Dsm) w dochodach ogółem (D)	2,5%
Udział wydatków bieżących (Wb) w wydatkach ogółem	85,9%
Udział wydatków na wynagrodzenia w wydatkach bieżących	37,1%
Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	14,1%

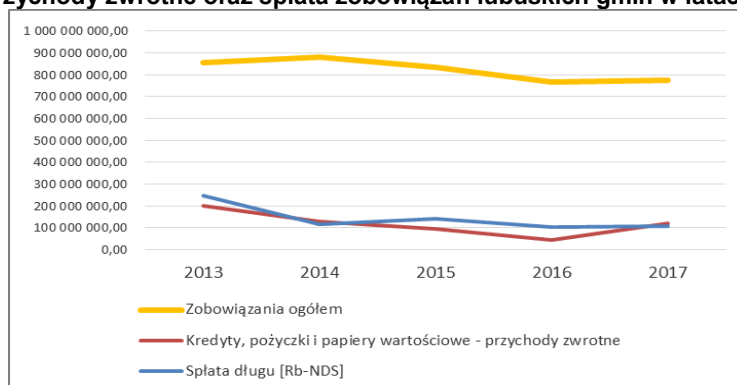
Dochody lubuskich gmin w latach 2013-2017 (w zł)

Wydatki lubuskich gmin w latach 2013-2017 (w zł)

Zobowiązania, przychody zwrotne oraz spłata zobowiązań lubuskich gmin w latach 2013-2017 (w zł)

Dochody gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2017 wg typów gmin (w zł)

Wyszczególnienie	Dochody ogółem	z tego:								
		Dochody bieżące	z tego:					Dochody majątkowe	w tym:	
			dochody własne	w tym:		subwencja ogólna	dotacje celowe		dochody ze sprzedaży majątku	dotacje celowe
				udziały w podatku dochodowym	wpływy z podatków i opłat					
POLSKA, w tym gminy:	4 307	4 106	1 772	742	858	1 049	1 285	201	65	111
miejskie	4 121	3 893	2 089	946	923	725	1 079	228	110	91
miejsko-wiejskie	4 256	4 062	1 808	747	905	986	1 267	195	66	105
wiejskie	4 450	4 258	1 570	627	784	1 276	1 412	192	39	126
Lubuskie, w tym gminy:	4 308	4 044	1 860	695	971	908	1 276	263	108	121
miejskie	4 245	3 875	2 073	841	1 015	712	1 090	370	218	138
miejsko - wiejskie	4 290	4 043	1 844	683	967	902	1 297	248	100	119
wiejskie	4 387	4 168	1 743	618	947	1 059	1 366	219	47	114

Dochody gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2017 wg województw (w zł)

Wyszczególnienie	Dochody ogółem	w tym:								
		Dochody bieżące	z tego:					Dochody majątkowe	w tym:	
			dochody własne	w tym:		subwencja ogólna	dotacje celowe		dochody ze sprzedaży majątku	dotacje celowe
				udziały w podatku dochodowym	wpływy z podatków i opłat					
POLSKA	4 307	4 106	1 772	742	858	1 049	1 285	201	65	111
Dolnośląskie	4 405	4 131	2 216	879	1 137	838	1 078	273	104	141
Kujawsko-pomorskie	4 450	4 284	1 673	654	838	1 133	1 477	167	46	89
Lubelskie	4 000	3 802	1 243	515	609	1 203	1 356	198	25	147
Lubuskie	4 308	4 044	1 860	695	971	908	1 276	263	108	121
Łódzkie	4 283	4 103	1 927	755	976	956	1 220	180	44	114
Małopolskie	4 177	4 026	1 525	698	655	1 191	1 310	151	47	81
Mazowieckie	4 538	4 346	1 986	969	841	1 082	1 278	193	63	96
Opolskie	3 778	3 645	1 750	683	908	890	1 004	134	47	76
Podkarpackie	4 149	3 896	1 330	559	627	1 207	1 358	253	50	175
Podlaskie	4 098	3 920	1 470	551	784	1 112	1 338	178	35	130
Pomorskie	4 858	4 594	1 822	719	932	1 192	1 580	264	91	149
Śląskie	4 081	3 899	2 000	912	895	887	1 012	183	58	98
Świętokrzyskie	3 955	3 804	1 402	572	691	1 082	1 320	151	31	112
Warmińsko-mazurskie	4 368	4 141	1 539	587	786	1 100	1 502	227	68	117
Wielkopolskie	4 376	4 227	1 917	830	926	1 002	1 308	149	52	79
Zachodniopomorskie	4 642	4 321	2 179	703	1 250	890	1 251	322	213	79

Wydatki gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2017 wg typów gmin (w zł)

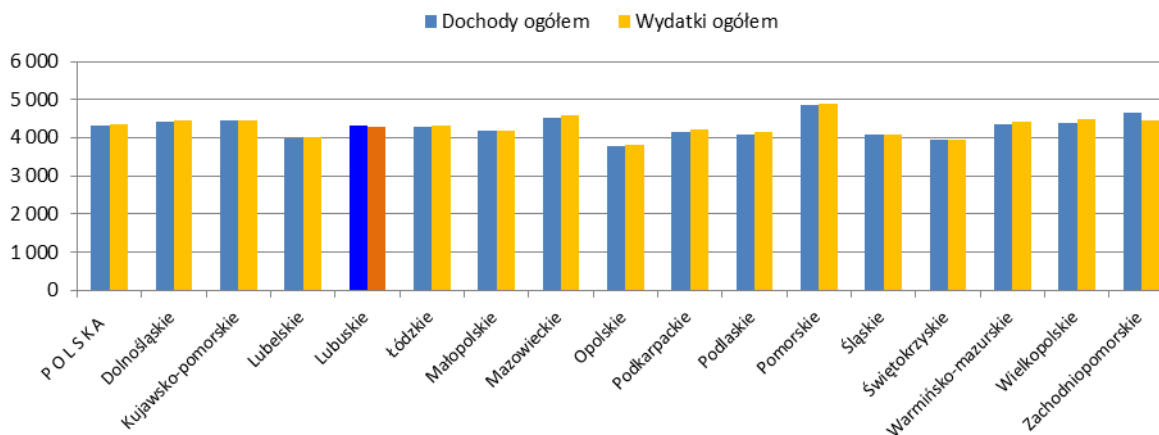
Wyszczególnienie	Wydatki ogółem	z tego:						
		Wydatki bieżące	w tym:				Wydatki majątkowe	w tym: inwestycyjne
			wynagrodzenia i pochodne	świadczenia na rzecz osób fizycznych	dotacje	obsługa długu oraz poręczenia i gwarancje		
POLSKA w tym gminy:	4 338	3 703	1 373	1 170	251	26	635	622
miejskie	4 156	3 585	1 348	983	319	26	571	553
miejsko-wiejskie	4 290	3 674	1 350	1 153	261	29	616	599
wiejskie	4 476	3 790	1 406	1 286	205	23	686	679
Lubuskie w tym gminy:	4 292	3 685	1 366	1 166	216	29	607	597
miejskie	4 185	3 565	1 314	1 008	317	24	619	579
miejsko - wiejskie	4 290	3 731	1 378	1 178	213	36	560	556
wiejskie	4 371	3 678	1 378	1 253	152	21	693	692

Wydatki gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2017 wg województw (w zł)

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem	w tym:						
		Wydatki bieżące	z tego:				Wydatki majątkowe	w tym: inwestycyjne
			wynagrodzenia i pochodne	świadczenia na rzecz osób fizycznych	dotacje	obsługa długu oraz poręczenia i gwarancje		
POLSKA	4 338	3 703	1 373	1 170	251	26	635	622
Dolnośląskie	4 470	3 696	1 325	979	308	36	774	745
Kujawsko-pomorskie	4 454	3 870	1 388	1 357	202	25	584	578
Lubelskie	4 006	3 474	1 347	1 213	198	22	532	528
Lubuskie	4 292	3 685	1 366	1 166	216	29	607	597
Łódzkie	4 323	3 668	1 396	1 111	200	20	655	649
Małopolskie	4 170	3 632	1 350	1 183	256	31	538	524
Mazowieckie	4 594	3 861	1 468	1 183	284	24	733	727
Opolskie	3 816	3 364	1 368	890	216	21	452	435

Podkarpackie	4 211	3 549	1 360	1 239	225	21	663	657
Podlaskie	4 144	3 515	1 330	1 208	175	18	628	624
Pomorskie	4 906	4 176	1 402	1 417	307	28	730	714
Śląskie	4 092	3 531	1 424	938	238	22	561	550
Świętokrzyskie	3 952	3 483	1 312	1 182	211	31	468	464
Warmińsko-mazurskie	4 431	3 822	1 308	1 369	247	30	609	594
Wielkopolskie	4 489	3 748	1 330	1 207	290	23	740	714
Zachodniopomorskie	4 464	3 900	1 387	1 118	287	37	564	545

Dochody i wydatki gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2017 wg województw (w zł)

Wykonanie budżetów przez lubuskie miasta na prawach powiatu w roku 2017

W 2017 r. dochody budżetowe ogółem lubuskich miast na prawach powiatu (M. Gorzów Wlkp., M. Zielona Góra) zaplanowane na poziomie 1 542 313 677 zł zrealizowane zostały w 97,9%, tj. w kwocie 1 509 254 000 zł. Dochody majątkowe wykonane zostały w wysokości 152 018 107 zł (70,9% planu), zaś dochody bieżące w kwocie 1 357 235 893 zł (102,2% planu). W porównaniu do roku 2016 wykonane dochody lubuskich miast na prawach powiatu zwiększyły się *per saldo* o 11,7% (w tym dochody bieżące o 8,5%, a dochody majątkowe zwiększyły się o 51,9%).

Miasta na prawach powiatu łącznie zaplanowały w swoich budżetach wydatki w kwocie 1 632 310 312 zł, które zrealizowane zostały w 89,4% i wyniosły 1 459 618 831 zł. Wydatki majątkowe (w kwocie 210 570 372 zł) wykonane zostały w stopniu niższym (60,0% planu) niż wydatki bieżące (wykonane w wysokości 1 249 048 459 zł, co stanowiło 97,5% planu). W stosunku do roku 2016 wydatki miast na prawach powiatu wzrosły o 13,2%, w tym wydatki bieżące o 9,8%, a wydatki majątkowe o 38,6%.

Lubuskie powiaty grodzkie zaplanowały łącznie w 2017 r. deficyt budżetowy w wysokości 89 996 635 zł, natomiast wykonały nadwyżkę w wysokości 49 635 169 zł. Planowana *per saldo* w kwocie 46 325 816 zł nadwyżka operacyjna, wykonana została w znacznie wyższym stopniu (w kwocie 108 187 434 zł), stanowiła 233,5% planu, niemniej w porównaniu do roku 2016 była niższa o 4,5%.

Wykonanie przychodów wyniosło 104,7% (wykonano przychody ogółem w kwocie 133 293 759 zł), w tym przychody z tytułu zaciągnięcia długu zwrotnego zrealizowano w wysokości 47 897 304 zł (97,0% planu). Przychody z tytułu wolnych środków i nadwyżki z lat ubiegłych wyniosły 85 396 456 zł. W porównaniu do roku poprzedniego przychody budżetowe lubuskich miast na prawach powiatu zwiększyły się o 74,2% (w tym przychody z tytułu kredytów i pożyczek zwiększyły się o 256,3%). Wzrosły także (o 35,4%) przychody z tytułu wolnych środków i nadwyżki z lat ubiegłych. W stosunku do roku 2016 rozchody zmniejszyły się 29,1% (wykonane zostały w kwocie 37 282 387 zł - co stanowiło 100,0% planu).

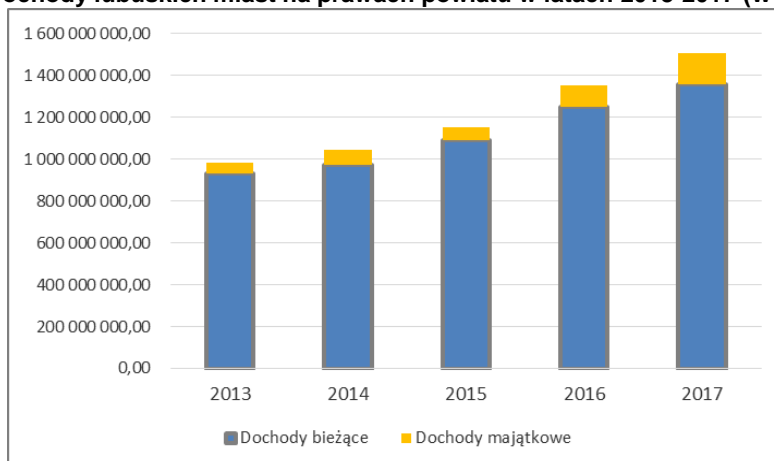
Na koniec roku 2017 zobowiązania ogółem miast na prawach powiatu w województwie lubuskim wyniosły 379 208 224 zł i w porównaniu do roku 2016 zwiększyły się o 2,9%. Zmniejszyła się natomiast relacja zobowiązań do wykonanych dochodów, która na koniec roku 2017 wyniosła 25,1% (w roku 2016 – 27,3%, 2015 – 35,4%).

Wykonanie budżetów przez lubuskie miasta na prawach powiatu w 2017 r. (w zł)

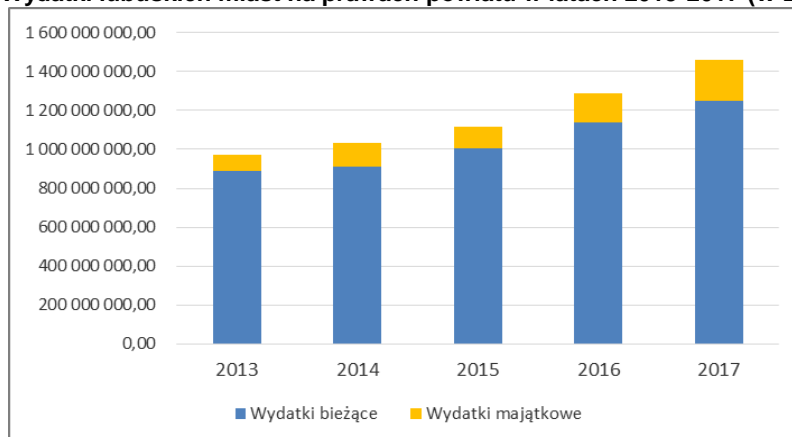
Wyszczególnienie	2017			
	Plan po zmianach	Wykonanie	Dynamika (2016=100)	Wykonanie %
Dochody ogółem	1 542 313 677	1 509 254 000	111,7%	97,9%
Dochody bieżące	1 327 820 074	1 357 235 893	108,5%	102,2%
Dochody majątkowe	214 493 603	152 018 107	151,9%	70,9%
Dochody ze sprzedaży majątku	32 674 053	47 252 919	115,5%	144,6%
Dochody z tytułu dotacji celowych na inwestycje i zakupy inwestycyjne ogółem	148 725 562	74 949 473	180,6%	50,4%
Wydatki ogółem	1 632 310 312	1 459 618 831	113,2%	89,4%
Wydatki bieżące	1 281 494 258	1 249 048 459	109,8%	97,5%
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	821 312 855	805 084 062	106,3%	98,0%
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	522 747 692	518 831 912	106,3%	99,3%
Wydatki związane z realizacją statutowych zadań JB	298 565 163	286 252 150	106,2%	95,9%
Dotacje na zadania bieżące	172 008 018	170 545 201	106,1%	99,1%
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	245 246 217	243 132 336	119,0%	99,1%
Wydatki bieżące na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	33 420 678	22 544 876	339,9%	67,5%
Poręczenia i gwarancje	1 229 697	0	x	0,0%
Wydatki na obsługę długu	8 276 793	7 741 984	91,2%	93,5%
Wydatki na odsetki (art. 243)	8 276 793	7 741 984	91,2%	93,5%
Wydatki majątkowe	350 816 054	210 570 372	138,6%	60,0%
inwestycje i zakupy inwestycyjne	348 873 054	208 777 372	137,7%	59,8%
wydatki inwestycyjne na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	172 262 790	52 606 840	1270,8%	30,5%
Wynik budżetu	-89 996 635	49 635 169	x	x
Db - Wb	46 325 816	108 187 434	95,5%	233,5%
Przychody ogółem	127 279 022	133 293 759	174,2%	104,7%
Kredyty, pożyczki i papiery wartościowe - przychody zwrotne	49 400 609	47 897 304	356,3%	97,0%
Nadwyżka, inne przychody (w tym wolne środki) - przychody bezzwrotne	77 878 413	85 396 456	135,4%	109,7%
Rozchody	37 282 387	37 282 387	70,9%	100,0%
Zobowiązania ogółem		379 208 224	102,9%	x
Zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji		379 208 223	102,9%	x
Zobowiązania wymagalne		1	0,5%	x
Rozliczenie środków na zadania finansowane i współfinansowane z udziałem środków UE				
Dochody UE ogółem	165 551 714	84 591 448	272,3%	51,1%
Dochody bieżące UE	28 483 139	21 099 496	177,3%	74,1%
Dochody majątkowe UE	137 068 575	63 491 952	331,4%	46,3%
Wydatki UE ogółem	205 683 468	75 151 716	697,6%	36,5%
Wydatki bieżące UE	33 420 678	22 544 876	339,9%	67,5%
Wydatki inwestycyjne UE	172 262 790	52 606 840	1270,8%	30,5%

Relacja kwoty długu do dochodów ogółem	25,1%
Stopień finansowania wydatków bieżących dochodami bieżącymi (Db : Wb)	108,7%
Udział dochodów bieżących (Db) w dochodach ogółem (D)	89,9%
Udział dochodów ze sprzedaży majątku (Dsm) w dochodach ogółem (D)	3,1%
Udział wydatków bieżących (Wb) w wydatkach ogółem	85,6%
Udział wydatków na wynagrodzenia w wydatkach bieżących	41,5%
Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	14,4%

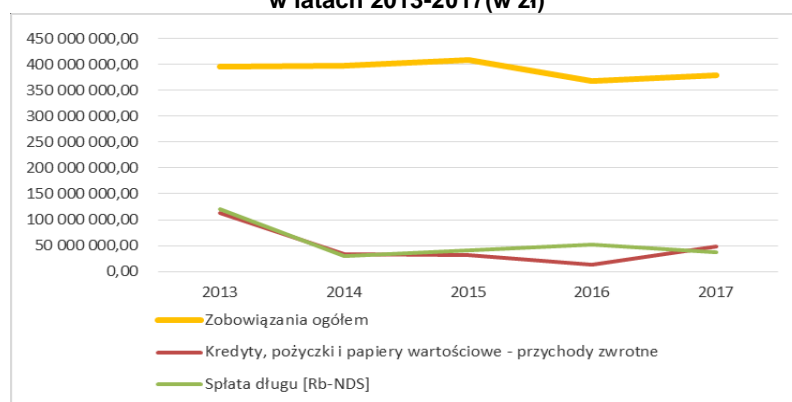
Dochody lubuskich miast na prawach powiatu w latach 2013-2017 (w zł)

Wydatki lubuskich miast na prawach powiatu w latach 2013-2017 (w zł)

Zobowiązania, przychody zwrotne oraz spłata zobowiązań lubuskich powiatów w latach 2013-2017 (w zł)

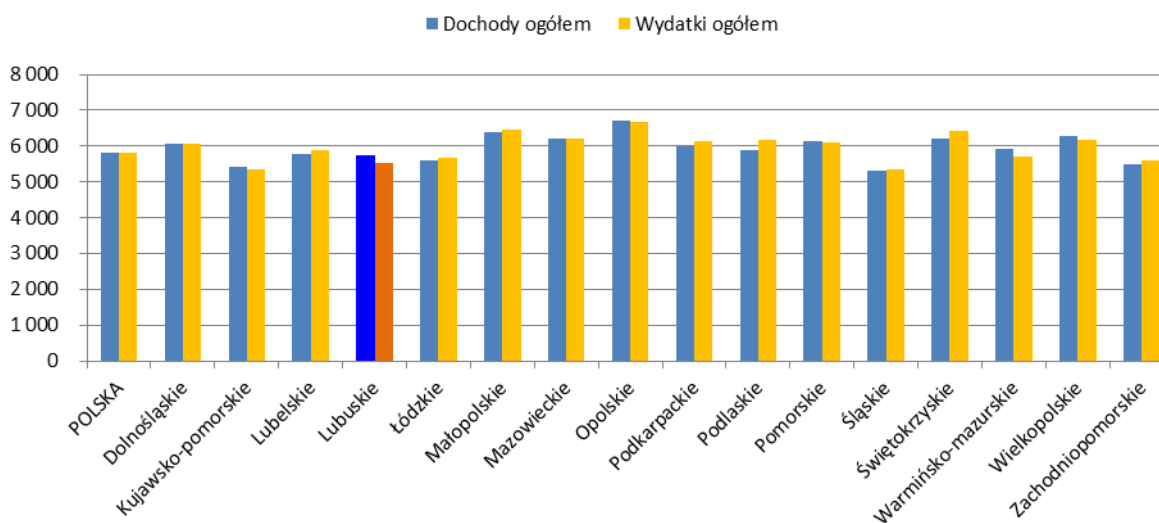
Dochody miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2017 wg województw (w zł)

Wyszczególnienie	Dochody ogółem	w tym:								
		Dochody bieżące	w tym:					Dochody majątkowe	w tym:	
			dochody własne	w tym:		subwencja ogólna	dotacje celowe		dochody ze sprzedaży majątku	dotacje celowe
				udziały w podatku dochodowym	wpływy z podatków i opłat					
POLSKA	5 812	5 488	3 215	1 508	1 175	1 188	1 085	324	135	149
Dolnośląskie	6 081	5 634	3 725	1 712	1 290	992	916	447	278	127
Kujawsko-pomorskie	5 419	5 205	2 871	1 285	1 081	1 232	1 102	214	109	75
Lubelskie	5 776	5 348	2 650	1 261	936	1 450	1 249	428	77	326
Lubuskie	5 727	5 150	2 734	1 434	988	1 250	1 166	577	179	284
Łódzkie	5 589	5 353	3 304	1 483	1 241	972	1 077	236	150	41
Małopolskie	6 399	6 091	3 825	1 784	1 318	1 220	1 046	308	103	119
Mazowieckie	6 191	5 965	3 084	1 482	1 268	1 549	1 332	226	42	120
Opolskie	6 701	6 211	3 843	1 651	1 485	1 338	1 031	489	133	281
Podkarpackie	5 976	5 584	2 639	1 263	1 024	1 685	1 260	392	76	270
Podlaskie	5 888	5 255	2 659	1 196	936	1 414	1 183	633	140	479
Pomorskie	6 149	5 878	3 812	1 777	1 359	1 045	1 021	271	135	93
Śląskie	5 317	5 093	2 947	1 406	1 137	1 092	1 053	224	116	94
Świętokrzyskie	6 217	5 698	3 038	1 397	971	1 391	1 270	518	74	431
Warmińsko-mazurskie	5 907	5 262	2 750	1 342	1 044	1 298	1 214	645	171	438
Wielkopolskie	6 286	5 946	3 650	1 874	1 185	1 211	1 086	340	161	130
Zachodniopomorskie	5 502	5 253	3 181	1 352	1 244	1 113	959	249	170	53

Wydatki miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2017 wg województw (w zł)

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem	w tym:						
		Wydatki bieżące	w tym				Wydatki majątkowe	w tym
			wynagrodzenia i pochodne	świadczenia na rzecz osób fizycznych	dotacje	obsługa długu oraz poręczenia i gwarancje		
POLSKA	5 828	5 048	1 952	874	541	60	780	698
Dolnośląskie	6 076	5 203	1 806	733	601	80	873	687
Kujawsko-pomorskie	5 351	4 661	1 768	927	471	78	690	601
Lubelskie	5 891	5 120	2 140	971	612	75	770	701
Lubuskie	5 539	4 740	1 969	923	647	29	799	792
Łódzkie	5 663	4 966	1 826	848	460	84	697	579
Małopolskie	6 452	5 699	2 047	788	705	77	753	697
Mazowieckie	6 200	5 477	2 449	1 117	490	77	723	565
Opolskie	6 678	5 828	2 489	709	625	41	851	826
Podkarpackie	6 135	5 178	2 329	954	524	73	957	941
Podlaskie	6 155	4 928	2 092	1 007	559	47	1 227	1 207
Pomorskie	6 104	5 293	1 876	791	596	51	811	692
Śląskie	5 331	4 663	1 863	886	426	34	668	606
Świętokrzyskie	6 428	5 475	2 163	1 082	472	91	953	908
Warmińsko-mazurskie	5 711	4 974	1 953	938	671	65	736	660
Wielkopolskie	6 169	5 330	1 992	859	677	53	839	778
Zachodniopomorskie	5 594	4 746	1 805	781	480	59	848	786

Dochody i wydatki miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2017 wg województw (w zł)

Wykonanie budżetów przez lubuskie powiaty w roku 2017

W 2017 r. dochody budżetowe ogółem lubuskich powiatów zaplanowane na poziomie 816 339 012 zł zrealizowane zostały w 95,3%, tj. w kwocie 778 093 139 zł. Dochody majątkowe wykonane zostały w wysokości 54 810 357 zł (70,2% planu), zaś dochody bieżące w kwocie 723 282 782 zł (98,0% planu). W porównaniu do roku 2016 wykonane dochody lubuskich powiatów były wyższe o 9,6 % (w tym dochody majątkowe wzrosły o 57,3 %, zaś dochody bieżące o 7,2%).

Lubuskie powiaty ogółem zaplanowały w swoich budżetach wydatki w kwocie 850 257 830 zł, które zrealizowane zostały w 91,1% i wyniosły 774 224 540 zł. Wydatki majątkowe w kwocie 95 833 035 zł, wykonane zostały w stopniu niższym (75,4% planu) niż wydatki bieżące, które wykonane zostały w wysokości 678 391 505 zł, co stanowiło 93,8 % planu. W stosunku do roku 2016 wydatki lubuskich powiatów wzrosły o 12,6%. Odnotowano zarówno wzrost wydatków majątkowych (o 53,3%), jak i wydatków bieżących (o 8,6%).

Lubuskie powiaty planowały w 2017 r. deficyt budżetowy w łącznej wysokości 33 918 818 zł, natomiast wykonana została nadwyżka budżetu w wysokości 3 868 599 zł. Jednocześnie – *per saldo* - zaplanowano nadwyżkę operacyjną w wysokości 15 187 386 zł, zaś wykonano nadwyżkę operacyjną w wysokości 44 891 277 zł (o 195,6% wyższa od wartości planowanej).

Planowane przychody wykonano w 146,2 % (tj. w kwocie 77 043 414 zł), w tym przychody z tytułu zaciągnięcia długu zwrotnego zrealizowano w 99,7% (tj. 22 069 842 zł), zaś realizacja przychodów z tytułu wolnych środków i nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych wyniosła 179,9% (54 973 572 zł). W porównaniu do roku poprzedniego przychody budżetowe lubuskich powiatów znacząco wzrosły (o 60,5%). W stosunku do roku 2016 zwiększyły się również rozchody lubuskich powiatów (wzrost o 14,3%), które wykonano w kwocie 18 763 196 zł (100,0 % planu).

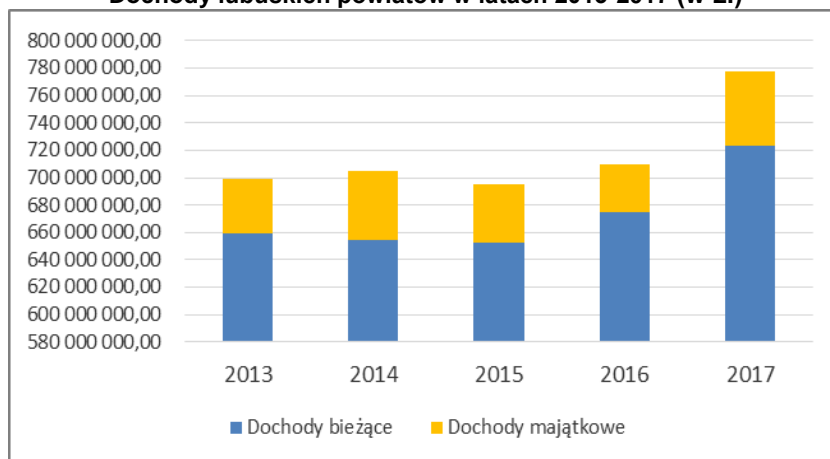
Na koniec roku 2017 zobowiązania ogółem lubuskich powiatów kształtowały się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego i wyniosły 282 489 408 zł (w roku 2016 - 282 421 648 zł). Zmniejszyła się jednocześnie relacja zobowiązań do wykonanych dochodów. W lubuskich powiatach *per saldo* wyniosła ona 36,3% (w roku 2016 – 39,8%, 2015 – 42,5%, 2014 – 37,1%, 2013 – 38,1%). W porównaniu do roku poprzedniego zwiększyła się (o 8,1%) kwota zobowiązań wymagalnych lubuskich powiatów, które na koniec roku 2017 wyniosły 3 903 529 zł (na koniec roku 2016 - 3 610 106 zł).

Wykonanie budżetów przez lubuskie powiaty w 2017 r. (w zł)

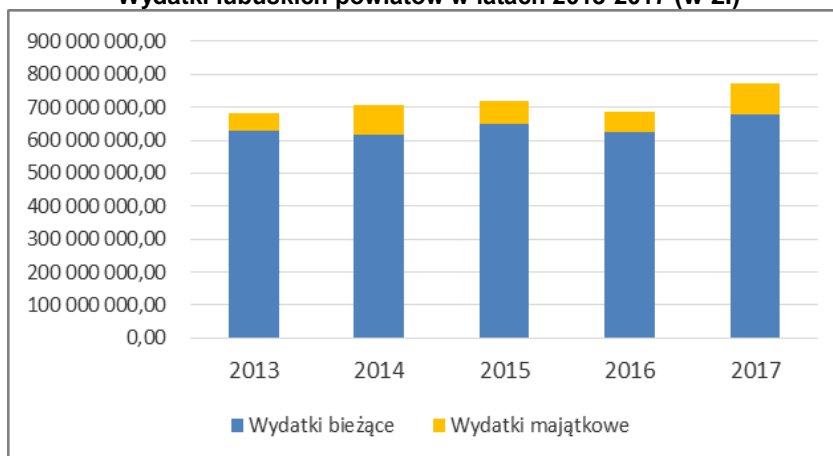
Wyszczególnienie	2017			
	Plan po zmianach	Wykonanie	Dynamika (2016=100)	Wykonanie %
Dochody ogółem	816 339 012	778 093 139	109,6%	95,3%
Dochody bieżące	738 272 773	723 282 782	107,2%	98,0%
Dochody majątkowe	78 066 239	54 810 357	157,3%	70,2%
Dochody ze sprzedaży majątku	12 651 140	4 625 616	151,3%	36,6%
Dochody z tytułu dotacji celowych na inwestycje i zakupy inwestycyjne ogółem	58 346 281	44 104 816	145,1%	75,6%
Wydatki ogółem	850 257 830	774 224 540	112,6%	91,1%
Wydatki bieżące	723 085 387	678 391 505	108,6%	93,8%
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	582 392 563	562 240 122	103,3%	96,5%
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	411 449 457	407 139 097	103,7%	99,0%
Wydatki związane z realizacją statutowych zadań JB	170 943 105	155 101 025	102,2%	90,7%
Dotacje na zadania bieżące	33 290 437	30 873 559	103,5%	92,7%
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	36 887 218	35 450 857	99,6%	96,1%
Wydatki bieżące na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	60 751 039	40 900 116	684,9%	67,3%
Poręczenia i gwarancje	154 309	0	x	0,0%
Wydatki na obsługę długu	9 609 822	8 926 852	99,6%	92,9%
Wydatki na odsetki (art. 243)	9 595 922	8 922 352	99,6%	93,0%
Wydatki majątkowe	127 172 443	95 833 035	153,3%	75,4%
inwestycje i zakupy inwestycyjne	122 997 333	91 657 925	151,0%	74,5%
wydatki inwestycyjne na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	50 434 435	33 161 309	1694,8%	65,8%
Wynik budżetu	-33 918 818	3 868 599	x	x
Db - Wb	15 187 386	44 891 277	89,5%	295,6%
Przychody ogółem	52 682 015	77 043 414	160,5%	146,2%
Kredyty, pożyczki i papiery wartościowe - przychody zwrotne	22 129 267	22 069 842	691,8%	99,7%
Nadwyżka, inne przychody (w tym wolne środki) - przychody bezzwrotne	30 552 748	54 973 572	122,7%	179,9%
Rozchody	18 763 197	18 763 196	114,3%	100,0%
Zobowiązania ogółem		282 489 408	100,0%	x
Zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji		278 585 880	99,9%	x
Zobowiązania wymagalne		3 903 529	108,1%	x
Rozliczenie środków na zadania finansowane i współfinansowane z udziałem środków UE				
Dochody UE ogółem	83 585 821	64 111 692	609,0%	76,7%
Dochody bieżące UE	53 729 343	46 882 829	668,7%	87,3%
Dochody majątkowe UE	29 856 479	17 228 863	490,0%	57,7%
Wydatki UE ogółem	111 185 474	74 061 424	934,2%	66,6%
Wydatki bieżące UE	60 751 039	40 900 116	684,9%	67,3%
Wydatki inwestycyjne UE	50 434 435	33 161 309	1694,8%	65,8%

Relacja kwoty długu do dochodów ogółem	36,3%
Stopień finansowania wydatków bieżących dochodami bieżącymi (Db : Wb)	106,6%
Udział dochodów bieżących (Db) w dochodach ogółem (D)	93,0%
Udział dochodów ze sprzedaży majątku (Dsm) w dochodach ogółem (D)	0,6%
Udział wydatków bieżących (Wb) w wydatkach ogółem	87,6%
Udział wydatków na wynagrodzenia w wydatkach bieżących	60,0%
Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	12,4%

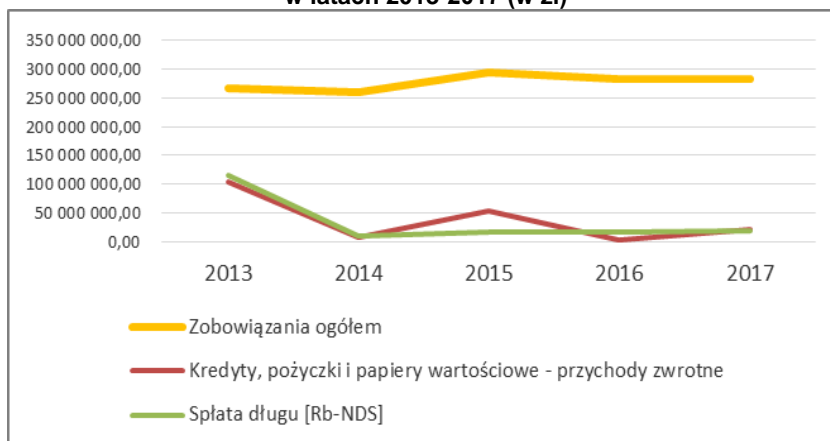
Dochody lubuskich powiatów w latach 2013-2017 (w zł)

Wydatki lubuskich powiatów w latach 2013-2017 (w zł)

Zobowiązania, przychody zwrotne oraz spłata zobowiązań powiatów w latach 2013-2017 (w zł)

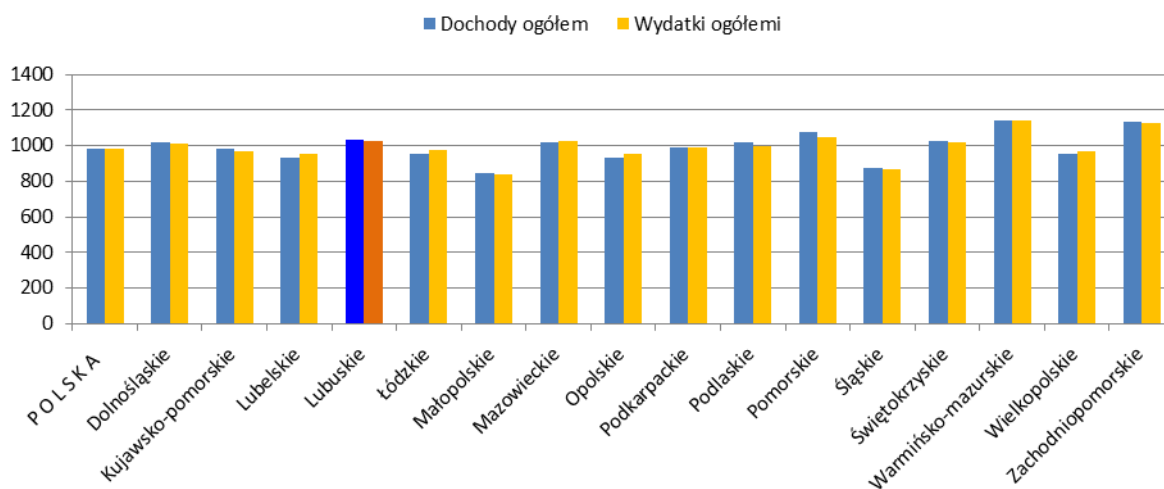

Dochody powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2017 wg województw (w zł)

Wyszczególnienie	Dochody ogółem	w tym:								
		Dochody bieżące	w tym:					Dochody majątkowe	w tym:	
			dochody własne	w tym:		subwencja ogólna	dotacje celowe		dochody ze sprzedaży majątku	dotacje celowe
				udziały w podatku dochodowym	wpływy z podatków i opłat					
P O L S K A	983	905	341	199	42	392	171	79	7	63
Dolnośląskie	1 017	962	381	234	41	380	202	55	4	47
Kujawsko-pomorskie	981	915	320	175	40	421	175	66	7	53
Lubelskie	935	843	278	138	37	402	164	92	4	74
Lubuskie	1 033	960	346	186	45	375	239	73	6	59
Łódzkie	955	897	361	202	46	365	171	58	4	50
Małopolskie	848	784	303	187	35	343	138	63	4	49
Mazowieckie	1 022	928	392	260	46	377	158	94	15	66
Opolskie	935	873	329	183	33	373	171	62	3	53
Podkarpackie	990	874	269	150	39	414	191	116	9	97
Podlaskie	1 016	873	285	148	43	382	206	143	7	119
Pomorskie	1 078	975	358	193	42	449	168	103	9	69
Śląskie	874	815	362	245	40	291	161	59	3	52
Świętokrzyskie	1 023	951	300	154	39	470	180	72	3	64
Warmińsko-mazurskie	1 142	1 063	321	158	45	544	197	79	3	67
Wielkopolskie	954	879	370	221	50	365	144	75	6	61
Zachodniopomorskie	1 137	1 060	386	188	53	487	187	76	12	56

Wydatki powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2017 wg województw (w zł)

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem	w tym:						Wydatki majątkowe	w tym	
		Wydatki bieżące	w tym				obsługa długu oraz poręczenia i gwarancje			inwestycyjne
			wynagrodzenia i pochodne	świadczenia na rzecz osób fizycznych	dotacje					
P O L S K A	982	824	502	38	60	6	158	156		
Dolnośląskie	1 009	895	530	47	69	10	114	112		
Kujawsko-pomorskie	967	829	514	41	49	5	138	137		
Lubelskie	955	776	493	34	38	5	179	177		
Lubuskie	1 028	901	541	47	41	12	127	122		
Łódzkie	975	835	527	40	43	6	141	140		
Małopolskie	840	694	419	25	67	5	145	144		
Mazowieckie	1 026	838	496	35	71	6	189	187		
Opolskie	957	820	528	38	54	5	137	134		
Podkarpackie	990	776	478	27	61	5	214	212		
Podlaskie	994	760	461	34	39	2	234	234		
Pomorskie	1 045	892	539	47	68	6	153	150		
Śląskie	865	740	423	35	72	4	125	124		
Świętokrzyskie	1 017	886	566	34	63	9	130	127		
Warmińsko-mazurskie	1 143	976	596	57	73	8	167	166		
Wielkopolskie	966	791	487	36	49	5	174	170		
Zachodniopomorskie	1 124	985	595	55	82	8	139	133		

Dochody i wydatki powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2017 wg województw (w zł)

Wykonanie budżetów przez lubuskie województwo samorządowe w roku 2017

W 2017 r. dochody budżetowe lubuskiego województwa samorządowego zaplanowane na poziomie 442 429 333 zł zrealizowane zostały w 99,6%, tj. w kwocie 440 653 898 zł. Dochody majątkowe wykonane zostały w wysokości 79 346 504 zł (97,3% planu), zaś dochody bieżące w kwocie 361 307 394 zł (100,1% planu). W porównaniu do roku 2016 wykonane dochody województwa samorządowego zwiększyły się o 2,3% (na co złożyły się wzrost dochodów bieżących o 7,2% i jednocześnie spadek dochodów majątkowych o 15,2%).

Lubuskie województwo samorządowe w roku 2017 zaplanowało w swoim budżecie wydatki w kwocie 495 543 969 zł, które zrealizowane zostały w 96,3% i wyniosły 477 110 881 zł. Wydatki majątkowe (w kwocie 159 767 854 zł) wykonane zostały w 96,4%, a wydatki bieżące (wykonane w wysokości 317 343 028 zł) w 96,2%. W stosunku do roku 2016 wydatki województwa samorządowego zwiększyły się o 23,5%, na co złożył się wzrost wydatków bieżących o 8,3% oraz istotny wzrost wydatków majątkowych o 71,1%.

Województwo samorządowe zaplanowało w 2017 r. deficyt budżetowy w wysokości 53 114 636 zł, natomiast wykonano deficyt w kwocie 36 456 983 zł. Wykonana nadwyżka operacyjna (43 964 367 zł) stanowiła 141,9% wielkości planowanej (30 990 567 zł).

Planowane przychody wykonano w 150,2% (tj. w kwocie 111 623 236 zł). W roku 2017 lubuskie województwo samorządowe wykonało przychody z tytułu zaciągnięcia długu zwrotnego w wysokości 23 000 000 zł (co stanowi 100,0% planu) oraz przychody z tytułu wolnych, które wykonano w kwocie 82 589 159 zł. W porównaniu do roku poprzedniego wykonane przychody ogółem wzrosły aż o 87,7%. W stosunku do roku 2016 nie zwiększyły się rozchody samorządu województwa, które wykonano w kwocie 21 199 577 zł (100,0% planu).

Na koniec roku 2017 zobowiązania ogółem lubuskiego województwa samorządowego wyniosły 171 868 189 zł i w porównaniu do roku poprzedniego zwiększyły się o 1,1%. Nieznacznie zmniejszyła się jednak relacja zobowiązań do wykonanych dochodów, która na koniec roku 2017 wyniosła 39,0% (na koniec roku 2016 – 39,5%, 2015 – 34,8%). Ponadto, w porównaniu do roku poprzedniego, w niewielkim stopniu zmniejszyła się (o 1,1%) kwota zobowiązań wymagalnych, które na koniec roku 2017 wyniosły 580 891 zł (na koniec roku 2016 - 587 185 zł).

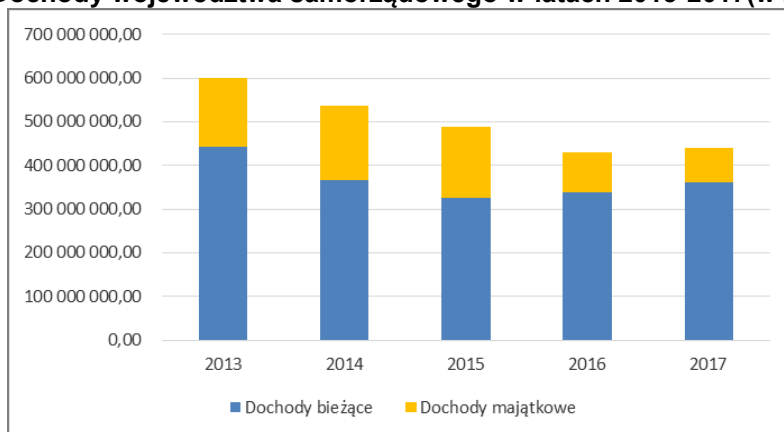
Wykonanie budżetu przez województwo samorządowe w 2017 r. (w zł)

Wyszczególnienie	2017			
	Plan po zmianach	Wykonanie	Dynamika (2016=100)	Wykonanie %
Dochody ogółem	442 429 333	440 653 898	102,3%	99,6%
Dochody bieżące	360 884 269	361 307 394	107,2%	100,1%
Dochody majątkowe	81 545 064	79 346 504	84,8%	97,3%
Dochody ze sprzedaży majątku	122 455	170 178	18,3%	139,0%
Dochody z tytułu dotacji celowych na inwestycje i zakupy inwestycyjne ogółem	79 929 276	77 682 742	84,9%	97,2%
Wydatki ogółem	495 543 969	477 110 881	123,5%	96,3%
Wydatki bieżące	329 893 702	317 343 028	108,3%	96,2%
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	160 328 564	157 247 773	105,5%	98,1%
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	83 104 084	82 307 998	103,9%	99,0%
Wydatki związane z realizacją statutowych zadań JB	77 224 480	74 939 775	107,4%	97,0%
Dotacje na zadania bieżące	109 190 838	108 450 478	102,4%	99,3%
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	1 668 984	1 642 095	94,4%	98,4%
Wydatki bieżące na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	52 542 400	43 839 767	145,8%	83,4%
Poręczenia i gwarancje	0	0	x	x
Wydatki na obsługę długu	6 162 916	6 162 915	98,7%	100,0%
Wydatki na odsetki (art. 243)	6 162 916	6 162 915	98,7%	100,0%
Wydatki majątkowe	165 650 267	159 767 854	171,1%	96,4%
inwestycje i zakupy inwestycyjne	165 650 267	159 767 854	171,1%	96,4%
wydatki inwestycyjne na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	86 445 498	82 680 011	289,0%	95,6%
Wynik budżetu	-53 114 636	-36 456 983	x	68,6
Db – Wb	30 990 567	43 964 367	99,6%	141,9%
Przychody ogółem	74 314 213	111 623 236	187,7%	150,2%
Kredyty, pożyczki i papiery wartościowe - przychody zwrotne	23 000 000	23 000 000	111,1%	100,0%
Nadwyżka, inne przychody (wolne środki) - przychody bezzwrotne	45 280 136	82 589 159	248,2%	182,4%
Rozchody	21 199 577	21 199 577	100,0%	100,0%
Zobowiązania ogółem		171 868 189	101,1%	x
Zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji		171 287 298	101,1%	x
Zobowiązania wymagalne		580 891	98,9%	x

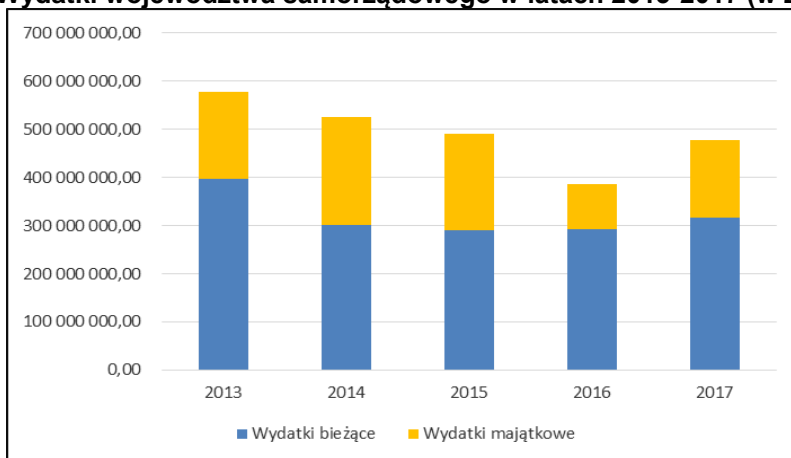
Rozliczenie środków na zadania finansowane i współfinansowane z udziałem środków UE				
Dochody UE ogółem	122 661 531	109 548 524	96,7%	89,3%
Dochody bieżące UE	48 087 703	37 190 694	122,2%	77,3%
Dochody majątkowe UE	74 573 828	72 357 830	87,3%	97,0%
Wydatki UE ogółem	138 987 898	126 519 778	215,6%	91,0%
Wydatki bieżące UE	52 542 400	43 839 767	145,8%	83,4%
Wydatki inwestycyjne UE	86 445 498	82 680 011	289,0%	95,6%

Relacja kwoty długu do dochodów ogółem	39,0%
Stopień finansowania wydatków bieżących dochodami bieżącymi (Db : Wb)	113,9%
Udział dochodów bieżących (Db) w dochodach ogółem (D)	82,0%
Udział wydatków bieżących (Wb) w wydatkach ogółem	66,5%
Udział wydatków na wynagrodzenia w wydatkach bieżących	25,9%
Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	33,5%

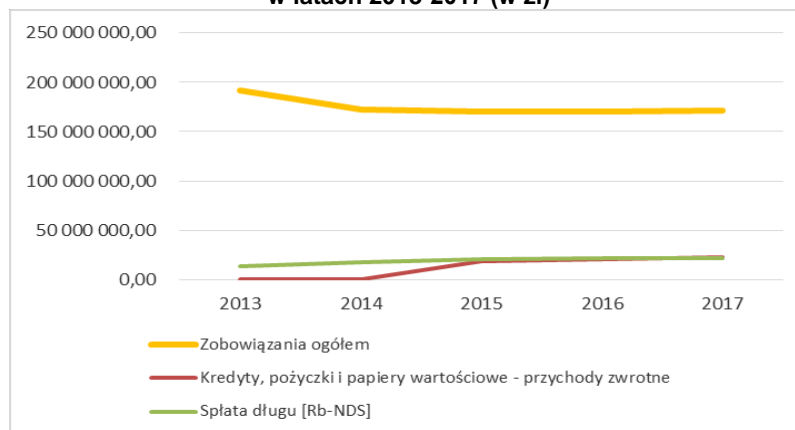
Dochody województwa samorządowego w latach 2013-2017(w zł)

Wydatki województwa samorządowego w latach 2013-2017 (w zł)

Zobowiązania, przychody zwrotne oraz spłata zobowiązań województwa samorządowego w latach 2013-2017 (w zł)

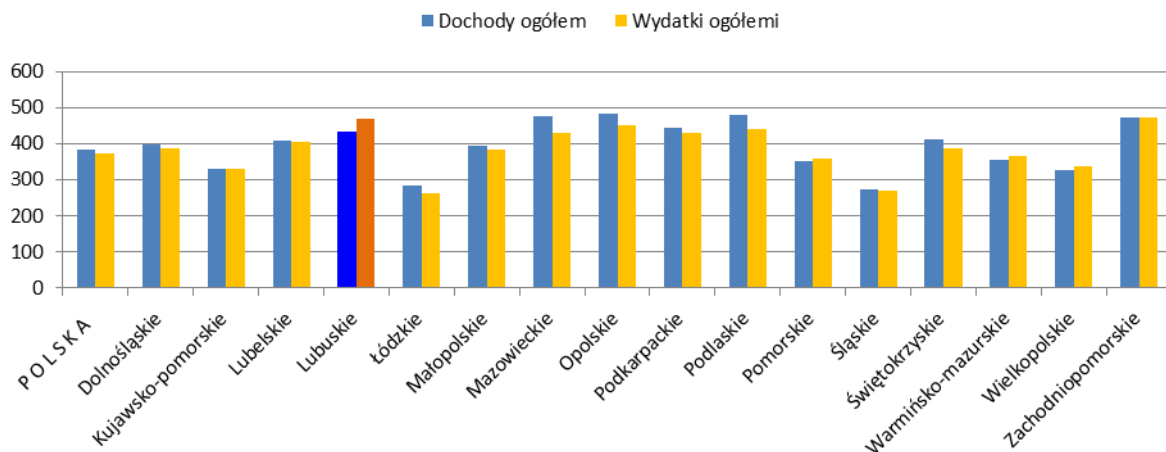
Dochody województw samorządowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2017 wg województw (w zł)

Wyszczególnienie	Dochody ogółem	w tym:								
		Dochody bieżące	w tym:					Dochody majątkowe	w tym:	
			dochody własne	w tym:		subwencja ogólna	dotacje celowe		dochody ze sprzedaży majątku	dotacje celowe
				udziały w podatku dochodowym	wpływy z podatków i opłat					
POLSKA, w tym:	384	322	198	178	7	55	69	63	3	58
Dolnośląskie	398	325	238	220	12	19	68	74	4	66
Kujawsko-pomorskie	331	308	141	125	9	91	75	24	0	22
Lubelskie	408	307	108	87	5	115	84	101	2	97
Lubuskie	433	355	148	130	5	88	120	78	0	76
Łódzkie	283	251	158	142	8	41	52	32	3	28
Małopolskie	395	277	176	146	6	40	60	118	0	113
Mazowieckie	475	461	406	392	6	16	39	14	2	10
Opolskie	484	339	128	117	6	81	130	145	1	138
Podkarpackie	443	331	120	98	8	107	104	112	9	100
Podlaskie	479	321	116	91	3	115	90	158	4	150
Pomorskie	353	306	190	173	5	37	78	47	1	44
Śląskie	275	252	177	161	2	36	39	22	5	16
Świętokrzyskie	411	298	93	77	3	111	94	114	0	112
Warmińsko-mazurskie	356	311	88	81	5	115	108	45	0	42
Wielkopolskie	326	298	229	202	18	16	53	28	1	27
Zachodniopomorskie	472	340	161	117	9	81	98	132	11	118

Wydatki województw samorządowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2017 wg województw (w zł)

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem	Wydatki bieżące	w tym:				Wydatki majątkowe	w tym	
			wynagrodzenia i pochodne	świadczenia na rzecz osób fizycznych	dotacje	obsługa długu oraz poręczenia i gwarancje			inwestycyjne
POLSKA, w tym:	373	260	55	1	97	5	113	104	
Dolnośląskie	386	270	57	1	106	7	116	107	
Kujawsko-pomorskie	331	260	66	1	86	4	70	45	
Lubelskie	403	255	65	1	81	9	148	139	
Lubuskie	469	312	81	2	107	6	157	157	
Łódzkie	261	210	48	1	86	3	51	47	
Małopolskie	382	222	46	1	94	1	160	160	
Mazowieckie	428	334	59	1	108	10	94	86	
Opolskie	451	278	53	2	107	5	174	168	
Podkarpackie	431	274	63	2	80	3	157	151	
Podlaskie	440	259	64	2	86	1	181	178	
Pomorskie	360	256	47	1	123	3	104	79	
Śląskie	270	208	43	1	91	3	61	46	
Świętokrzyskie	387	244	64	1	80	3	144	142	
Warmińsko-mazurskie	364	286	68	1	100	4	78	58	
Wielkopolskie	337	238	44	1	99	3	99	99	
Zachodniopomorskie	472	288	56	1	113	3	184	178	

Dochody i wydatki województw samorządowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2017 wg województw (w zł)

Wykonanie budżetu przez lubuskie związki komunalne w roku 2017

Nowelizacja ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych ustaw (Dz. U z 2015 r. poz. 1045), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 r., wprowadziła możliwość tworzenia związków powiatowo - gminnych do wykonywania zadań publicznych wykraczających poza zakres właściwości jednego szczebla samorządu terytorialnego.

Rejestr związków komunalnych prowadzi minister właściwy do spraw administracji publicznej. W przedmiotowym rejestrze prowadzonym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji na dzień 31 grudnia 2017 r. w województwie lubuskim było zarejestrowanych 17 związków komunalnych (w tym: 13 związków międzygminnych, 3 związki powiatowo-gminne oraz 1 związek powiatów). Spośród zarejestrowanych związków działalność prowadzi 10, w tym: 7 związków międzygminnych, 2 związki powiatowo-gminne oraz związek powiatów. Dla związków powiatowo-gminnych rok 2017 był pierwszym rokiem działalności.

Działalność prowadzona przez związki międzygminne w województwie lubuskim obejmuje swoim zakresem głównie zadania związane z gospodarką odpadami, ochroną środowiska, a także gospodarką wodno-ściekową. Dwa związki powiatowo-gminne, utworzono w celu realizacji zadań związanych z zarządzaniem publicznym transportem zbiorowym. Natomiast statutowe cele Związku Powiatów Lubuskich koncentrują się wokół zagadnień związanych z ewidencją gruntów i budynków, modernizacją baz danych, cyfryzacją zbiorów zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz stworzeniem numerycznych map ewidencji gruntów i budynków.

Podstawowe dane dotyczące wykonania budżetów przez lubuskie związki komunalne ogółem w roku 2017 (w zł)

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	%
Dochody ogółem	71 364 006	71 719 229	100,5%
bieżące	71 194 306	71 576 920	100,5%
majątkowe	169 700	142 309	83,9%
w tym ze sprzedaży majątku	169 700	142 309	83,9%
Wydatki ogółem	74 530 461	68 073 521	91,3%
bieżące, w tym:	70 871 800	67 516 282	95,3%
odsetki i dyskonto	0	0	x
majątkowe	3 658 661	557 240	15,2%
Wynik	-3 166 455	3 645 708	-115,1%
wynik bieżący	322 506	4 060 638	1259,1%
wynik majątkowy	-3 488 961	-414 930	11,9%
Przychody ogółem, w tym:	3 666 455	12 558 831	342,5%
zaciągnięcie długu zwrotnego	0	0	x
wolne środki i nadwyżka	3 666 455	12 558 831	342,5%
Rozchody ogółem, w tym:	500 000	300 000	60,0%
splata długu zwrotnego	0	0	x
Kwota długu		0	
w tym zobowiązania wymagalne		0	
Nadwyżka operacyjna (Db-Wb)	322 506	4 060 638	
Art. 242 (Wb - (Db + Nadwyżka i wolne środki)	3 988 961	16 619 469	
Rozliczenie środków UE			
Dochody ogółem	35 000	18 892	54,0%
bieżące	35 000	18 892	54,0%
majątkowe	0	0	x
Wydatki ogółem	51 000	47 663	93,5%
bieżące	51 000	47 663	93,5%
majątkowe	0	0	x

Dochody związków komunalnych

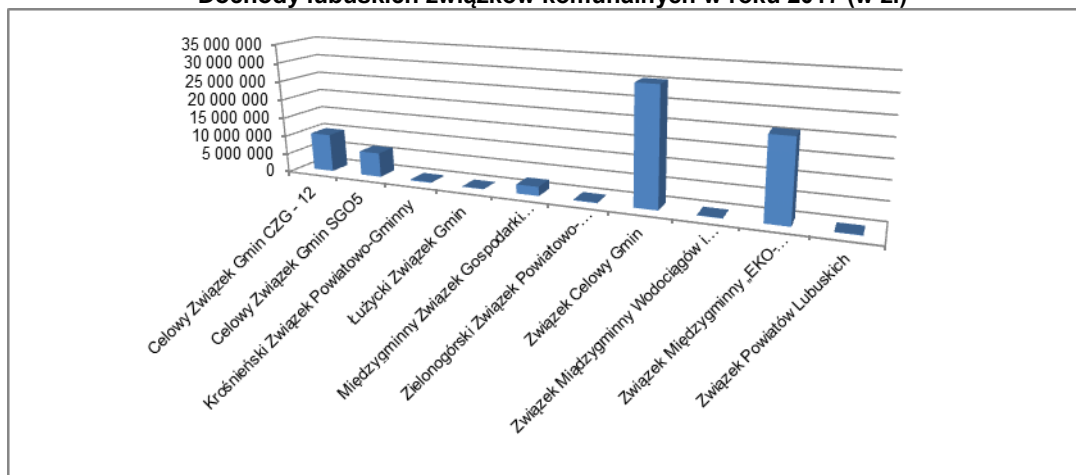
Na wysokość planowanych i wykonanych dochodów związków ma wpływ zarówno liczba gmin i powiatów wchodzących w ich skład, jak i charakter zadań statutowych przez nie realizowanych.

W 2017 r. dochody ogółem związków komunalnych województwa lubuskiego wyniosły 71 719 229 zł i w stosunku do uchwalonego planu wykonane zostały w 100,5%.

Część lubuskich związków międzygminnych w ramach swoich zadań statutowych realizuje w imieniu gmin członkowskich, zadania polegające na zorganizowaniu i odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie danej gminy. Dochody związków uzyskane w 2017 r. to dochody z tytułu wpłat gmin – członków związku oraz środki na

dofinansowanie własnych zadań bieżących i inwestycyjnych. Podstawowe znaczenie miały dochody z tytułu opłat pobieranych na podstawie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Dochody lubuskich związków komunalnych w roku 2017 (w zł)

Dochody lubuskich związków komunalnych w roku 2017 (w zł)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Dochody						% wykonania		
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		dochody ogółem	dochody bieżące	dochody majątkowe
		dochody bieżące	dochody majątkowe		dochody bieżące	dochody majątkowe			
	plan			wykonanie					
Celowy Związek Gmin CZG - 12	10 164 704	9 995 004	169 700	12 663 960	12 521 651	142 309	124,6%	125,3%	83,9%
Celowy Związek Gmin SGO5	6 500 000	6 500 000	0	6 022 877	6 022 877	0	92,7%	92,7%	0,0%
Krośnieński Związek Powiatowo-Gminny	297 600	297 600	0	288 340	288 340	0	96,9%	96,9%	0,0%
Łużycki Związek Gmin	110 447	110 447	0	111 741	111 741	0	101,2%	101,2%	0,0%
Międzygminny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi „Odra-Nysa-Bóbr”	2 401 305	2 401 305	0	2 382 778	2 382 778	0	99,2%	99,2%	0,0%
Zielonogórski Związek Powiatowo-Gminny	198 350	198 350	0	198 377	198 377	0	100,0%	100,0%	0,0%
Związek Celowy Gmin	30 460 645	30 460 645	0	28 934 646	28 934 646	0	95,0%	95,0%	0,0%
Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich	102 600	102 600	0	102 600	102 600	0	100,0%	100,0%	0,0%
Związek Międzygminny „EKO-PRZYSZŁOŚĆ	21 014 448	21 014 448	0	20 910 160	20 910 160	0	99,5%	99,5%	0,0%
Związek Powiatów Lubuskich	113 907	113 907	0	103 751	103 751	0	91,1%	91,1%	0,0%

Dochody wykonane związków komunalnych województwa lubuskiego wg podstawowych źródeł w roku 2017 (w zł)

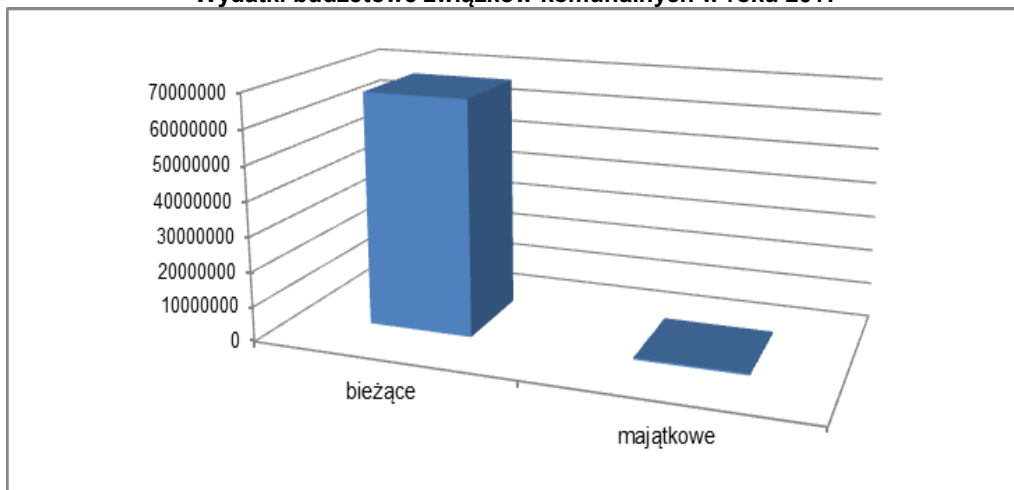
Wyszczególnienie	Dochody wykonane		
	Ogółem	z tego:	
		dochody własne	dotacje
w zł			
Celowy Związek Gmin CZG - 12	12 663 960	12 663 960	0
Celowy Związek Gmin SGO5	6 022 877	6 022 877	0
Krośnieński Związek Powiatowo-Gminny	288 340	288 340	0
Łużycki Związek Gmin	111 741	111 741	0
Międzygminny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi „Odra-Nysa-Bóbr”	2 382 778	2 382 778	0
Zielonogórski Związek Powiatowo-Gminny	198 377	198 377	0
Związek Celowy Gmin	28 934 646	28 934 646	0
Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich	102 600	102 600	0
Związek Międzygminny „EKO-PRZYSZŁOŚĆ	20 910 160	20 910 160	0
Związek Powiatów Lubuskich	103 751	103 751	0

Wykonanie planu wydatków budżetowych

Łączna kwota wykonanych wydatków ogółem związków komunalnych w 2017 r. wyniosła 68 073 522 zł, i stanowiła 91,3% planowanych wydatków ogółem. Na finansowanie działalności bieżącej związku międzygminne województwa lubuskiego przeznaczyły 99,2% swoich wydatków

ogółem. Wydatki bieżące obejmowały przede wszystkim wydatki rzeczowe, które były związane bezpośrednio z realizowanymi zadaniami. Wydatki bieżące ponoszone były na wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń i stanowiły 11,0 % ogółu wydatków bieżących. W roku 2017 jedynie Celowy Związek Gmin CZG – 12 realizował zadanie bieżące finansowane z programów z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp. w kwocie 47 663 zł.

Wydatki budżetowe związków komunalnych w roku 2017

Na wydatki majątkowe w 2017 roku związki komunalne przeznaczyły łącznie kwotę 557 240 zł, tj. 0,8% ogółu wydatków. W roku 2016 związki na zadania majątkowe wydały 3,7% ogółu poniesionych wydatków.

W roku 2017 żaden związek nie realizował zadań majątkowych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp (w roku 2016 zrealizowano kwotę 92 250 zł). Natomiast Międzygminny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi „Odra-Nysa-Bóbr” dokonał zakupu akcji spółki prawa handlowego na kwotę 120 000 zł.

Wydatki wykonane związków komunalnych województwa lubuskiego wg podstawowych grup w roku 2017 (w zł)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wydatki ogółem	W tym z przeznaczeniem na:								
		Wydatki bieżące	z tego:					Wydatki majątkowe	z tego:	
			wynagrodzenia i składki od nich naliczane	dotacje na zadania bieżące	świadczenia na rzecz osób fizycznych	obsługa długu (odsetki i dyskonto)	inwestycje i zakupy inwestycyjne		zakup i objęcie akcji i udziałów oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego	
Celowy Związek Gmin CZG - 12	9 792 236	9 564 040	3 822 724	0	32 900		228 196	228 196	0	
Celowy Związek Gmin SGO5	6 019 003	6 014 121	411 717	0	14 400	0	4 882	4 882	0	
Krośniński Związek Powiatowo-Gminny	268 165	268 165	41 460	0	0	0	0	0	0	
Łużycki Związek Gmin	93 198	93 198	69 594	0	0	0	0	0	0	
Międzygminny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi „Odra-Nysa-Bóbr”	2 779 188	2 659 188	395 218	0	69	0	120 000	0	120 000	
Zielonogórski Związek Powiatowo-Gminny	153 370	153 370	112 962	0	0	0	0	0	0	
Związek Celowy Gmin	28 646 950	28 583 580	1 187 605	0	669	0	63 369	63 369	0	
Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich	79 045	79 045	23 685	0	0	0	0	0	0	
Związek Międzygminny „EKO-PRZYSZŁOŚĆ	20 119 212	19 980 781	1 308 536	0	500	0	138 431	138 431	0	
Związek Powiatów Lubuskich	123 154	120 794	91 699	0	0	0	2 361	2 361	0	

Wykonane wydatki budżetowe związków międzygminnych wg ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej w roku 2017 (w zł)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wydatki ogółem (wykonanie)	w tym:			
		600 Transport i łączność	750 Administracja publiczna	900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	Pozostałe
Celowy Związek Gmin CZG - 12	9 792 236	0	0	9 792 236	0
Celowy Związek Gmin SGO5	6 019 003	0	0	6 019 003	0
Krośnieński Związek Powiatowo-Gminny	268 165	268 165	0	0	0
Łużycki Związek Gmin	93 198	0	93 198	0	0
Międzygminny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi „Odra-Nysa-Bóbr”	2 779 188	0	0	2 779 188	0
Zielonogórski Związek Powiatowo-Gminny	153 370	0	153 370	0	0
Związek Celowy Gmin	28 646 950	0	0	28 646 950	0
Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich	79 045	0	0	0	79 045
Związek Międzygminny „EKO-PRZYSZŁOŚĆ	20 119 212	0	0	20 119 212	0
Związek Powiatów Lubuskich	123 154	0	120 794	0	2 361

Wynik budżetu

Na 2017 rok 5 związków komunalnych zaplanowało budżet zrównoważony, a pozostałe 5 związków budżety deficytowe. Rok budżetowy 2017 zamknął się dodatnim wynikiem (tj. nadwyżką budżetową) dla 8 związków, a w 2 związkach wykonane dochody były niższe niż wykonane wydatki (deficyt).

Wynik budżetu lubuskich związków komunalnych w 2017 roku (w zł)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wynik budżetu	
	plan	wykonanie
Celowy Związek Gmin CZG - 12	-217 000	2 871 724
Celowy Związek Gmin SGO5	0	3 874
Krośnieński Związek Powiatowo-Gminny	0	20 175
Łużycki Związek Gmin w Żarach	-15 381	18 543
Międzygminny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi „Odra-Nysa-Bóbr”	-500 000	-396 410
Zielonogórski Związek Powiatowo-Gminny	0	45 007
Związek Celowy Gmin	-2 414 074	287 696
Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich	0	23 555
Związek Międzygminny „EKO-PRZYSZŁOŚĆ”	0	790 948
Związek Powiatów Lubuskich	-20 000	-19 404

Przychody i rozchody

Przychody budżetowe przypadające do dyspozycji w danym roku budżetowym muszą sfinansować zarówno deficyt budżetowy danego roku, jak i rozchody przeznaczone na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. W celu sfinansowania planowanego deficytu w roku 2017 r. związki korzystały zarówno z nadwyżek budżetowych osiągniętych w latach ubiegłych, jak i tzw. wolnych środków. Głównym źródłem przychodów związków była nadwyżka z lat ubiegłych. W 2017 roku żaden ze związków nie wykazywał przychodów z tytułu wolnych środków (w 2016 roku tylko 1 związek wykonał takie przychody).

W roku 2017 żaden z działających w województwie lubuskim związków komunalnych, podobnie jak w poprzednim roku, nie zaciągał przychodów zwrotnych (tj. kredytów, pożyczek). W 2017 roku żaden ze związków nie posiadał zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów (w 2016 roku tylko Związek Celowy Gmin CZG-12 spłacał raty kredytowe. Również 1 związek posiadał lokaty długoterminowe w kwocie 500 000 zł (Międzygminny Związek Gospodarki Odpadami „Odra-Nysa-Bóbr”). W roku 2017 rozchody zostały zrealizowane w kwocie 300 000 zł i dotyczyły założonych lokat bankowych.

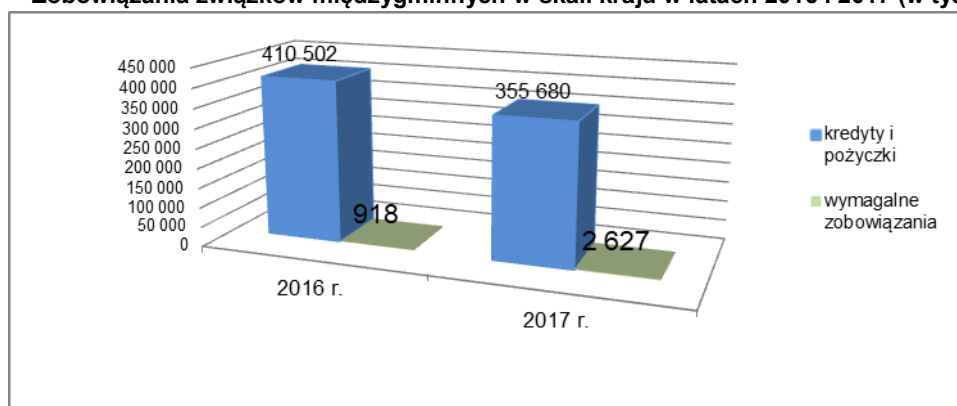
Wykonane przychody budżetowe związków komunalnych w roku 2017 (w zł)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychody						
	Ogółem	Przychody zwrotne	Przychody bezzwrotne	nadwyżka z lat ubiegłych	w tym:		
					na pokrycie deficytu	inne źródła	na pokrycie deficytu
Celowy Związek Gmin CZG - 12	5 351 338	0	5 351 338	5 351 338	0	0	0
Celowy Związek Gmin SGO5	77 651	0	77 651	77 651	0	0	0
Krośnieński Związek Powiatowo-Gminny	0	0	0	0	0	0	0
Łużycki Związek Gmin	115 087	0	115 087	115 087	0	0	0
Międzygminny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi „Odra-Nysa-Bóbr”	1 295 360	0	1 295 360	795 360	396 410	500 000	0
Zielonogórski Związek Powiatowo-Gminny	0	0	0	0	0	0	0
Związek Celowy Gmin	3 571 595	0	3 571 595	3 571 595	0	0	0
Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich	0	0	0	0	0	0	0
Związek Międzygminny „EKO-PRZYSZŁOŚĆ	2 087 637	0	2 087 637	2 087 637	0	0	0
Związek Powiatów Lubuskich	60 163	0	60 163	60 163	19 404	0	0

Zobowiązania

Zobowiązania związków międzygminnych w Polsce w stosunku do roku 2016 zmniejszyły się o kwotę 53 379 tys. zł.

W skali całego kraju na zobowiązania związków składały się głównie kredyty i pożyczki w kwocie 355 680 tys. zł, a zobowiązania wymagalne wyniosły 2 627 tys. zł. W województwie lubuskim, podobnie jak w 2016 roku, żaden ze związków komunalnych nie wykazywał zobowiązań na koniec 2017 roku.

Zobowiązania związków międzygminnych w skali kraju w latach 2016 i 2017 (w tys. zł)

Źródło: Sprawozdanie z działalności Regionalnych Izb Obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w roku 2017, KR RIO, Warszawa 2018, www.rio.gov.pl.